NECİB MAHFUZ

AŞK ZAMANI

1988 Nobel Edebiyat Ödülü

Çeviren: Dilek Şendil

DOĞUMUNUN 100. YILI

KIRMIZIKEDİ

ÇAĞDAŞ KLASİKLER

Necib Mahfuz

Necib Mahfuz 1911 yılında Kahire'de doğdu. 1934'te Kahire Üniversitesi'nde felsefe eğitimini tamamladı. Uzun yıllar kamuda çalıştı, 1956-57 yıllarında yazdığı *Kahire Üçlemesi*'yle adını duyurdu. 1959 yılında *El Ahram* gazetesinde tefrika edilmeye başlanan *Cebelavi Sokağı'nın Çocukları*, içerdiği dini görüşler nedeniyle Mısır'da ve birçok Arap ülkesinde yasaklandı ve ilk olarak Beyrut'ta yayınlandı. Necib Mahfuz 1988 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldı. 30'dan fazla romanı, 300'den fazla öyküsü vardır. 2006 yılında vefat eden Mahfuz'un yap ıtları pek çok dile çevrilmiştir.

Dilek Şendil

1979 yılında Kadıköy Maarif Koleji'ni bitirdi. Kadıköy Yabancı Diller Yüksek Okulu ve İstanbul Üniversitesi Amerikan Edebiyatı Bölümü'nde okudu. Bugüne değin 50'yi aşkın çevirisi yayınlandı. Dilimize kazandırdığı kitaplar arasında Richard Clogg'dan *Modern Yunanistan Tarihi*, Maria Todorova'dan *Balkanları Tahayyül Etmek*, Rose Tremain'den *Valentina'yı Sevmek*, Doris Lessing'den *Mara ile Dann*, Timothy Findley'den *Ölümsüzlük ve Pilgrim*, Lawrence Durrell'dan *Karanlık Labirent*, Ian Hodder'dan *Çatalhöyük: Leoparın Öyküsü*, John Gray'den *Saman Köpekler*, Alberto Manguel'den *Geceleyin Kütüphane*, Tony Judt'dan *Savaş Sonrası*, Ervand Abrahamian'dan *Modern İran Tarihi* ve Amélie Kuhrt'tan *Eski Çağ'da Yakındoğu*, Karen Armstrong'dan *Mitlerin Kısa Tarihi*, Margaret Atwood'dan *Penelopia* ve Ian McEwan'dan *İlişkiler* sayılabilir.

KIRMIZIKEDİ

Kırmızı Kedi Yayınevi: 55
Çağdaş Klasikler: 6

Aşk Zamanı
Necib Mahfuz

Kitabın özgün adı: *Asr al-hubb*

Çeviren: Dilek Şendil

© Kırmızı Kedi Yayınevi, 2010

Editör: Nur Özkan
Kapak Tasarımı: Ayşe Nur Ataysoy
Grafik: Aziz Zengin

Baskı: Pasifik Ofset 0212 4121777

Birinci Basım: Şubat, 2011
İkinci Basım: Mart, 2011
ISBN: 978-9944-756-60-0

Kırmızı Kedi Yayınevi
www.kirmizikedikitap.com
kirmizikedi@kirmizikedikitap.com
Ömer Avni M. Emektar S. No: 18 Gümüşsuyu 34427 İSTANBUL
T: 0212 244 89 82 F: 0212 244 09 48

AŞK ZAMANI

Necib Mahfuz

Çeviren: Dilek Şendil

ROMAN

KIRMIZIKEDİ

1

Hikâyeci anlatıyor:

Peki kim bu hikâyeci? Onu tanıtacak birkaç sözü hak etmiyor mu?

Tarihsel üne kavuşmuş belli bir kişi değil, çünkü ne erkek ne kadın, ne kimliği var, ne adı. Belki de fısıltıların ta kendisidir, kim bilir, ya da birtakım anıları ölümsüzleştirmek için baş edilmez arzularla harekete geçmiş, vecizelerle nasihatlere yönelik merakın kamçıladığı, neşe ve hüznün uyandırdığı duyguların, gizlice çekilen müthiş bir acının, günün birinde gerçekleşebileceğine inandığımız tatlı hayallerin etkisiyle yüksek sesle söylenmiş sözcüklerdir. Doğrusunu isterseniz, meleklerin tarihiyle örülmüş bir gelenektir o, ayakları her ne kadar bildik yeryüzüne, çatlak toprağa ve durgun su sızdıran yarıklara basıyor görünse de gökleri zapt etme telaşına kapılan keskin bir hayal gücüyle yoğrulmuş hakikati, kendi gücünden ve derin arzularından alır. Bunları bana nakledildiği gibi, hikâyeci adına ve onun sözcükleriyle kaydedersem, yalnızca sadakatin gereklerini, sevginin buyruklarını yerine getirmiş, ama aynı zamanda görmezlikten gelinemeyecek bir kudrete boyun eğmiş olurum.

Hikâyeci şöyle diyor:

Bizim mahallede Ain Hanım adında dul bir kadın yaşardı. Güçlü kuvvetli, delidolu, alımlı bir kadındı; kimsenin taklit edemeyeceği benzersiz bir insandı, olasılıkları bakımından sınır tanımayan esrarengiz hayatın içinde tedbiri elden bırakmamak gerektiğini hatırlatırdı.

Kadının öyküsü doğal olarak henüz altı yaşındaki tek oğlu İzzet ile birlikte elli yaşında dul kaldığında başlar. Neden daha önce

başlamaz? Küçük bir kızken ya da gelin olduğunda mesela? Kocası Abdülbaki Amca'dan neden bahsedilmez? Neden İzzet'ten başka çocuğu olmamış? Hem oğlunu neden bu kadar ileri bir yaşta doğurmuş –kusur onda mıymış, yoksa kocasında mı? İyi de bütün bunların ne önemi var? Hikâyeci kendi hayal gücüne kulak verir, ondan soyutlanacak olursa, pes edip Âdem babamız ve Havva anamızın âlemine ulaşana dek her şeyi sorgulamak zorunda kalır çünkü. Bu nedenle, bırakalım, hikâye Ain Hanım elli, biricik oğlu İzzet altı yaşındayken, kadının dikkat çektiği, gelişen bir şehir misali ününün giderek artıp nam saldığı bir zamanda başlasın. Yöredeki bütün büyük binaların sahibiydi Ain Hanım, çok zengindi, aslında emsalsiz bir servetti onunki. Onca mal mülk kendinin miydi, yoksa kocasından mı kalmıştı, bilmiyorum, ama kızkardeşi Amouna'nın hiçbir şeyi yoktu. Bütün bunlar Ain Hanım'ın servetinin kocasından miras kaldığını kanıtlamaz elbette; iki kardeşin bir zamanlar belli bir mal varlığını eşit ölçüde paylaştıkları, ama Amouna kendi payını har vurup harman savururken Ain'in hissesine düşenle yatırım yaptığı düşünülebilir pekâlâ. İşte her neyse, Ain yörenin en zenginiydi, önde gelen esnaf ve tüccarı bile geride bırakacak bir servete sahipti.

Büyük servetine ek olarak mükemmel sağlığıyla da ayrılırdı herkesten. Elli yaşında bile gençlik ışığının hâlâ sönmediği, siyah saçlarının tek telinin ağarmadığı, vücudunda herhangi bir yerinin ağrıdığına dair hiç şikâyet etmediği söylenir. Sağlam yapılı, orta boyluydu, ne aşırı kiloluydu ne de sıska. Yuvarlak memeleri sanki hiç emzirmemiş gibi dimdik dururdu, (bugünün diliyle) elektrik direkleri misali bedeninin ortasında gizli kalmış ama namus bağıyla sarmalanmış cazibe merkeziydiler. En güzel yeri insanın içine huzur veren bakışlarıyla şefkat dolu siyah gözleriydi. Burnuna gelince, tıpkı geniş, dolgun dudakları gibi zarif, ama bir kadından çok erkeğin yüzüne yakışacak kadar uzundu. Herkes size onun kozmetik değmemiş teninin saf buğday rengi, beyaz tülbendi, dökümlü

cellabiyesi* ve koyu renk abayası** hakkında çok şey anlatacaktır, çünkü kimse Ain Hanım'ı sokakta ne sıkma başla ne düğmeli entariyle, ne de siyah veya beyaz peçenin ardına gizlenmiş bir halde görmüş değildi. Yaşının verdiği olgunlukla, ağırbaşlılığıyla, alımlı tavırlarıyla, ulaşılmaz mevkii ve gül gibi mis kokulu itibarının verdiği onurla kendisine dil uzatanlara meydan okurdu.

Bizim oralarda hiçbir kusur görmezlikten gelinmez, zaten herhangi bir kusur dile düşmekten, belleklere yer etmekten ve kayıtlara geçmekten kurtulamaz. Hiçbir şey fütüvvetin***, muhabbet tellallarının ya da fahişelerin icraatlarından daha uzun süre akılda kalmaz, öyle ki biz bunları olayların tarihini vurgulamak için kullanırız, dolayısıyla anılar Dabash'ın, Danaf'ın ya da Aliya Kofta'nın hayatıyla ilişkilendirilir. Ain Hanım'ın hikâyesinde onun aleyhine tek bir sözcüğün dahi ağza alınmaması namusunun, iffetinin ve haddinden fazla faziletli olmasının kesin kanıtıdır. İster yaz olsun, ister kış, sokağa çıkarken şemsiyesini yanından ayırmazdı hiç; güneşten ya da yağmurdan böyle korunur ya da –nadiren de olsa– sarhoş veya kafayı tütsülemiş birine rastlarsa onu uzaklaştırmak için kullanırdı, kendini kaybedip başına musallat olan adam neye uğradığını şaşırırdı. Gerçek şu ki onu koruyan yalnızca namusu değil, en önemlisi kuvvetli şahsiyetiydi.

Mali işleri gereği sık sık görüştüğü şehrin sakinleri ve iş ortakları onun gür sesinin, katı mantığının ve delici bakışlarının etkisi altında güzelliğinin büyüsünden çabucak sıyrılırlardı. Onun önünde fütüvvet bile kül yutmazdı, toplantıdan çıkarlarken arkaların-

* Cellabiye (Arapça) Daha çok Arap ülkeleriyle bazı İslam ülkelerinde hem erkeklerin hem kadınların giydiği uzun elbise.

** Abaya (Arapça) Elbisenin üzerine giyilen genellikle siyah, ince kumaştan bir tür kollu, uzun pelerin.

*** Daha çok esnaf birliği anlamında kullandığımız bu sözcük, Arap ülkelerinde mahalleyi koruma ve kollamakla görevli yiğit delikanlıları anlatır, İslam ülkelerindeyse din kurallarının uygulandığını denetleyip gözetmeyi, uygunsuz gördüğü kişileri cezalandırmayı kendine görev bilen kimseleri içine alır. Bir tür din polisi anlamındadır. (S. Arabistan'da 'mutavva' diye anılırlar.) ç.n

dan homurdanırdı, "Ne adammış ama!" Buysa şeytana pabucunu ters giydirmek veya madrabazın tekini madara etmekten öte bir anlama gelmezdi. Ain'in erkeksi tavrı, herkesten daha iyi bildiği bir çevrede iş görürken kullanmayı uygun bulduğu bir üsluptu yalnızca. Yoksa dişiliğinden bir şey kaybetmemişti, ne kaba saba biriydi, ne de hatasını örtbas edecek maskeye gerek duyardı. Asla ... İyi yürekli bir kimseydi aslında. Zaten onu efsaneleştiren de merhametiydi. Kendini evine kapatsa, muhtaç olanlar mutlaka çalardı kapısını –evi de o yöredeki en güzel evdi doğrusu. Dışarıdan bakıldığında bir şeye benzemezdi ama, koyu renk taş duvardan başka bir şey görmezdiniz, ortasında da sevimsiz, kalın bir kapı, onun tepesinde doldurulmuş bir timsah, göbeğindeyse yumruk şeklinde paslı pirinç tokmağı arzı endam ederdi karşınızda. Kapı açılınca o mağrur ve azametli duruşuyla ortaya çıkan evin cesaret kırıcı ve huzur kaçırıcı bir havası vardı. Arkada görünen bahçeden yasemin, kına çiçeği ve meyve kokuları yayılırdı buram buram, tam ortadaysa İzzet yürümeyi öğrenip yaramazlık yapmaya başladığından beri mermer duvarı tahtayla uzatılan bir çeşme dururdu. Ain dul kaldığından beri yoksulları kendi evinde ağırlamıyor, ama şemsiyesini eline alıp mahallede sokak sokak dolaşarak onların oturdukları yerlere gidiyordu. Merhamet gezilerine çıkmayı, çalışıp didinen kadınlarla dulların ve sakatların ailelerini ziyaret ederek barakalarına girmeyi alışkanlık haline getirmişti.

Hikâyeci devam ediyor:

Onun zamanında mahalle perişanlık nedir, açlık nedir, çıplaklık nedir unutmuştu, düğünde, hastalıkta ya da cenazede gerekeni yerine getirmekte zorlanmazlardı. Bütün dertler Ain'in, yüreği sevgiyle çarpan, almadan vermesini bilen merhametli Ain'in şemsiyesi altında yok olup giderdi. Apartmanlarını acizlere tahsis etmişti. Çorak toprakları tavında tutan, hayat suyuyla besleyen rahmetti o adeta. Hayır duaları, mutlu gülücükler eşliğinde ve bol minnet duygularıy-

la uğurlanan mahallenin anasıydı. Çok güvenirlerdi ona, cömertliklerini anlata anlata bitiremezlerdi, hakikati, mucizeyi ve efsaneyi. Ain dertlerine deva bulmadan, yaralı kalplerine girmeden önce, kendi evlatlarıyla ilgilenircesine, görünmez güçlerin ona verdiği bir görevi yerine getirircesine, acıyla yaşar, üzüntülerini paylaşır, sefalete kucak açardı, Hayırseverlik işlerine kocası Abdülbaki Amca'nın sağlığında evinin sınırları içerisinde belirli ölçülerde başladığı, dul kaldıktan sonra daha da geliştirdiği söylenir.

Dul kaldıktan sonra tasarruf edeceği tahmin edilmiş, küçük İzzet'e olan sevgisinden ötürü masraflarını kısacağı düşünülmüştü, ama o tam tersine, hiçbir kadını etmediği kadar mutlu eden beklenmedik ve geç gelen anneliğin güçlü ve derin dürtülerine rağmen Cennet'ten ödünç aldığı kanatlarla hayır işlerini iyice genişletti. İzzet'i yalnız kalbine cennetten gelen bir armağan diye görüyordu. En yüce bağışlayıcı Tanrı'ya minnettardı, el-Hüseyin, es-Seyyide ve şifa dağıtan aziz Ebussuud için mukabele akşamları düzenlerdi. O minicik yüzüne mest olmuş gözlerle bakarak nice geceler geçirmişti kim bilir! Sonra da hayırseverlik yollarına koyulur, yardım dağıtmaya yelken açardı. İzzet, Ain'in uzun burnunu, duru tenini, babasının da patlak gözlerini almıştı. "Nasıl olsa erkek, kız değil, yeter ki temiz kalpli ve merhametli olsun," derdi Ain. Cevval bir çocuktu İzzet, bencildi, mücadelesiz pes etmezdi annesine. Yıkıcıydı aynı zamanda, çiçekleri ezer, karıncaları kovalar, kurbağaları öldürürdü, masal dinlemeden uyumak bilmezdi. Annesi gülerek, "Kendini padişah mı sanıyor acaba?" diye aklından geçirirken, yapraklarını yeni açan bir çiçek misali minnettar kalbiyle ruhu mutluluk ve zevkle dolardı. Muziplik olsun diye ona kaftan, entari ve sarıklı tam takım bir kıyafet giydirmişti; oğluna keyifle bakarken, "Sen bıkınca bu kıyafeti Şeyh'ül-Azizi'ye versek ne iyi olur," demişti. Yardım dilemeye gelen dostlarına göstermişti sonra, "Bu şeyhi nasıl buldunuz?" Onlar da, "Enfes, el-Hüseyin efendimiz şad olsun, Tanrı uzun ömürler versin," demişlerdi. Ain duyduğu "uzun" sözcüğü üzerinde bi-

raz düşündü, dindar olduğu kadar zeki bir kadındı ne de olsa. İç huzuruna gölge düşmüştü, mırıldandı, "Benim ecelim onunkinden önce gelsin, yalvarırım Tanrım, ilahi karar verildiğinde, oğlum beni elleriyle defnetsin." Ansızın kaybettiği sevdiklerini hatırlamıştı, gözünün önünden kabirleriyle mezar taşları, kaktüs ve hoş kokulu fesleğenler, sağken hayata tutunmuş insanların görüntüleri geçiyordu, "Onlar içimizde yaşıyor, gözün görmediğini Tanrı'dan başka kimse bilmez," diye mırıldandı.

Umm Seyyide sormuştu bir gün, "Sen nasıl oldu da Tanrı'nın en sevgili kullarından biri oldun böyle?"

Ain duyduğu memnuniyet için Tanrı'dan kendini bağışlamasını dileyerek ayın önünden geçen bir bulut misali dudaklarına bir an için yayılan gülümsemesini bastırırken, "Sadık bir kuluna Tanrı'nın bir inayetinden başka bir şey değil benim gayretim," diyebildi.

İçinden şu soru geçiyordu, "Gönlümden kopanı vermekten neden haz aldığımı ben nereden bileyim?"

Söylendiğine göre İzzet kızamığa yakalandığında üç gün üç gece gözünü kırpmadan başında beklemişti.

Zaman gelip geçiyordu. Bizim oralar gözle görünür şekilde değişmişti, şaşırtıcı niteliklere sahip, biraz da acayip yeni kuşaklar yetişiyordu. Ain Hanım hakkında anlatılanlara ilişkin farklı tepkiler gösteriyorlardı, adamsendeciliğin damgasını vurduğu tavırlardı bunlar, acımasızlığa vardığı bile görülürdü.

"Söylenenlere neden sorgusuz sualsiz inanacakmışız?"

"Hoş bir hikâye, ama aslını astarını araştırmak gerekmez mi?"

"Bilimsel tarihten bile kuşku duymak gerek, anlamıyor musunuz?"

"Hayırseverlik gerçek bir olgu, ama bu kadarı pes doğrusu."

"Yardımseverliğin altında bencillik yatar, unutmayın."

"Burada sevgi yumağına dönen Ain Hanım gerçeği söz konu-

su: Merhamet ve hayırseverlikten deli divane olmuş, gelgelelim dış görünüşünün altında yatanı görecek usta gözlerle karşılaşmamış biriydi o, eğer karşılaşsaydı bambaşka bir kadın olurdu, gerçek insan gibi, belki de skandallarla dolu bir hayat yaşayan bir kadın."

Bunlara karşılık ne diyebilirim? Daha önce söylediklerimi tekrarlıyorum, bizim oralarda kusurlar bire bin katılarak aktarılır, ama iyilikler başka çare kalmayana kadar göze görünmezdi. Dahası Ain'in hikâyesinde insanın zaafı da eksik değildi, bunun doğruluğunu ve akla yatkınlığını pekiştiren gerçek bir öyküydü; ne var ki bizler uzun süredir pis sularda yüzdüğümüz için idealleri kabul etmeye yanaşmayız. Mahkemelerde kardeşler arasındaki davalardan ötürü boş yer kalmaz, havlu atıp pes eden yapayalnız ölür. Ben inatla Ain'in hikâyesine inanmaya devam edeceğim, çünkü içinde biraz olsun hakikat barındırmayan hikâye olmaz. Bundaki gerçek de Ain Hanım'a elinde antika şemsiyesi, üstünde koyu renk abayası ve dökümlü cellabiyesiyle sokaklarda yürümesi. Selamlaşmalardan, aldığı hayır dualarından ve hayran bakışlardan mutlu olunca vakur çehresine yayılan tebessüm. Teneke mahallelere doğru yola koyulması, perişan insanların arasında oturması, onlara seslenmesi, "Nasılsınız sevgili dostlarım?"

Zeyneb'i, Hüseyin'i ve Bihter'i, Bihatırha'yı sorar, sonra onları yardım yağmuruna tutarak oradan ayrılır. Kaç kişi vardı Ain, seni altben, ben ve üstben ışığında inceleme gereği duyan, kaç kişi oldu kim bilir cinsel yaşamına üşüşen! Bir skandalını açığa çıkarmak için derinlere dalanlar niceydi!

Hikâyeci başka şeyler de söylüyor: Ain dört mevsime tapardı. İnsanların genellikle belli bir mevsimi ya da ikisini tercih etmelerine alışığız biz, ama o dört mevsimin hepsine hayrandı. Kışı, bulutları ve yağmuru severdi; kapı kapı dolaştığı, şefkat dolu gezintilerinden alıkoymazdı onu rüzgâr, açtığı şemsiyesine bardaktan

boşanırcasına döküldüğünde, çamurlu suyu ayaklarının altından aktığında bile korkmazdı yağmurdan. Yazı severdi, sıcağa çabucak uyum sağlar, tatlı yaz akşamlarını öve öve bitiremezdi; güz de almıştı payını sevgisinden, yeni boyanmış güzelliğin mevsimi olduğunu söylerdi, sonbahar akşamları sırlar ve ayrılırken karşılıklı tekrarlanan iyi dileklerle göz açıp kapayıncaya kadar geçiverirdi. İlkbahara gelince, bahçe ve seslerin mevsimiydi, kalplerin kutsal ateşle yandığı bilinmeyen uzak diyarlardan gelen haberlerle yüklü hamsin rüzgârları estirirdi. Ain mevsim değişikliklerini hoşgörülü mizacı ve köklü inancıyla karşılardı elbet.

Bizim oralarda hisler, duygular ve çarpışan sesler fırtınalara, ağız dalaşlarına ve aykırı görüşlere karışır. Ain hepsini sükût içinde sevgiyle takip eder, iyiler kazansın diye dua ederken içine hiç kuşku dolmazdı. Onun sakin tavrının nedeni vurdumduymazlık değildi, iyinin nerede olduğunu, kötülüğün nerede pusu kurduğunu bilirdi muhtemelen –insanlardan hiç kopmazdı çünkü. Dediğimiz gibi iyi olan kazansın diye dua ederken bütün mücadele edenlerin ya da çoğunun yardımına muhtaç olduğunu unutmazdı!

Genelde onu takdir etmeyenlerin, Ain'in faal olduğu yıllarda henüz dünyaya gelmemiş, ömrünün son yıllarında yaşamamış ve sonunu görmemiş olmaları dikkate değer. Ayrıca çoğunun onun yardımları ve merhameti sayesinde dünyaya gelip büyüdükleri ve kendi yollarını çizdikleri, ancak bunu bilmedikleri ya da unutur göründükleri veya tanık olduğumuz üzere kötü yorumladıkları gerçeği de dikkat çekicidir. Yıllar yıllara karıştıkça Ain Hanım'ın hayatı da hikâyecinin belleğine yayılır, nihayet çığ gibi büyür; fakat bütün çığlar gibi parçalarına ayrılmaya mahkûmdur.

2

Bir gün –hikâyecinin anlattığı gibi– Ain Hanım yaseminlerle kaplı kameriyesinde oturmuş et suyuna bandığı lokma ekmeklerle sayıları beşten az olmayan kedileri besliyordu, kameriyeyle çeşme arasında bir yerde duran İzzet ise üstünde çizgili cellabiyesi, ayağında sandaletleri, limon ağacının arkasından batan güneşin ışınlarını minicik elleriyle avuçlamakla meşguldü. Yazın son günleriydi, iftar topunun patlamasına çok az kalmıştı. Ain yemek zamanı ve hoşbeş vaktinde kedilerle bir araya gelir, onları elleriyle doyururdu: Bereket, alnının ortasında beyaz yıldız olan tahin rengi anne; Ebul Leyl, kömür karası baba; yavruları Enaam ile Sabah; dışarıdan başka bir ailenin armağanı olarak gelen Nergis; hepsi de kabarık tüylü Pers kedileriydi. Ain ile kediler arasındaki yakın ilişki, karşılıklı anlayış ve fikir alışverişi, şefkat ve ahenk, itaat ve ihtimam, yakınlık ve sırdaşlık söz konusuydu, bunlar bir araya gelir de türlü hikâyelere, masallara konu olmaz mı hiç!

Sessizlikte duyulan bir ses içeri girmek için izin istiyordu, "Hu, kimse yok mu?"

Evin girişine uzanan koridordan geliyordu ses. Ain sevinçle gülümseyerek seslendi, "Gelsene, Umm Seyyide."

Yöredeki bütün emekçi kadınlar gibi peçesiz dolaşan kadın, şalına sarınmış bir halde yaklaştı, peşinde de saçları taralı, ayağında yeşil nalınlarla küçük kızı Seyyide. İki kadın tokalaşırken Seyyide kendiliğinden, batan güneşin ışıklarıyla kavga eden İzzet'in yanına gitti. Aynı yaşta (altı) olmalarına rağmen kız akıllı uslu haliyle oğlandan dört yaş daha büyük gibi görünüyordu. İzzet bir an dönüp onu süzdükten sonra tekrar güneşe verdi dikkatini; Sey-

yide durmuş onu seyrederken sessizce gülümsüyordu. Umm Seyyide'ye döndü Ain, "Üç gündür görmedim seni, sahte dost."

Umm Seyyide boğuk kahkahalar atarak anlattı, "Para kazanmanın gereklerini yerine getiriyordum, sevgili hanımefendi."

Arkasından çimenlere çömelip Ain'in ayaklarının dibine otururken ekledi, "Tanrı biliyor ya, seni görmeden geçen bir günü yaşanmış saymıyorum."

Kediler pürdikkat ekmekleri kollarken aralarında telaşla dolaşıyor, yarı saydam gözlerini endişeyle Ain'den ayırmıyorlardı. "Her zaman söyleyecek doğru sözü bulursun," diye karşılık verdi Ain. "Yeni bir gelin üstünde mi çalışıyorsun?"

"Çöpçatanlar şaşırtıcı şeylere şahit olur. Bakır tencere için bir damadın reddedildiği duyulmuş şey mi?"

"Ne demek istiyorsun?"

Umm Seyyide niyetini anladığının farkındaydı, gülerek yanıtladı, "Değerli bir delikanlı!"

Bereket, kamburunu çıkarıp kuyruğunu havaya dikmişti, doyduğu belliydi. Zıplayıp yarındaki banka çıkıverdi, Ain onu okşarken Bereket aldığı zevki kıvrılarak belli ediyordu. Umm Seyyide bir an tereddüt ettikten kediye baktı, "Nasılsın bakalım, Nergis?"

Ain bağırdı, "Bu Bereket! Görmeyeli ev halkını unutmuşsun, gördün mü?"

Umm Seyyide kahkahalarla gülüyordu, sonra gözü İzzet'e takıldı, "Sen nasılsın, Seyidi İzzet?"

Çocuk oralı bile olmadı, Ain onun adına konuştu özür dilercesine, "Güneş ışınlarıyla meşgul!"

Umm Seyyide yine bir kahkaha patlattıktan sonra neşeyle konuştu, "Bütün mahalle buram buram mulukiye* kokuyor."

"Buraya bunun için geldin demek, seni açgözlü?"

* Jüt yapraklarından yapılan bir tür sebze yemeği. Osmanlı mutfağında da yer alır. Kuzey Kıbrıs'ta molehiya adıyla anılır. ç.n.

Kadın şarkı söylercesine cilveli ses tonuyla yasemin ve kına çiçeği kokularını uzun uzadıya övmeye başladı.

Ezan okununca Ain ılık meyve kompostosuyla orucunu açtıktan sonra akşam namazını kılmaya gitmişti, Umm Seyyide ise çoktan sofraya kurulmuş yemeklerin kapaklarını açarken mırıldanıyordu, "Aç olmaktan utanacak değilim ya." Hizmetkâr kız tavandan yemek masasının üstüne sarkan büyük gazyağı lambasını, arkasından da bahçeye açılan verandadaki lambayı yaktı. Ain ile Umm Seyyide iftar sofrasında karınlarını doyururken birkaç kelimeden fazla laf etmediler. Yemekten sonra balkonda, Ain sofaya oturmuş, Umm Seyyide ise bacaklarını uzatmak ve tıka basa dolan midesini rahatlatmak için bir minderin üstüne bağdaş kurmuştu. Bir sigara sardı, çektiği ilk nefes başını döndürdü, kehribar rengi gözleri baygınlaştı, geniş burun delikleri şişti, ucu kedi kafası gibi yumuşacık oldu. İkisinden de çıt çıkmıyordu, rehavet çökmüştü. Hizmetkâr kız İzzet'in renkli Ramazan fenerini getirdi, Ain yerinde duramıyordu, "Kalkıp El-Hüseyin'e kadar yürüyüş yapsak ne güzel olur!"

Umm Seyyide gülerek homurdandı, "Önce yürüyecek hale geleyim de."

Bir sigara daha sardı. Ain mırıldanıyordu, "Tanrı'ya şükür, çok güzel bir gece."

Umm Seyyide arkadaşına uzun uzun baktıktan sonra, "Bende daha güzel bir şey var," diye karşılık verdi.

"Sen yalnızca evlilikten söz edersin veya Tanrı'nın kullarından biri hakkında dedikodu yaparsın."

"Konumuz evlilik!"

"Sahi mi? Yoksa İzzet'e bir gelin mi buldun?"

Kadın yalvarırcasına konuştu, "Gelin değil de bir, hatta dilersen birden çok damat adayı bulsam daha iyi olmaz mı?"

Lambanın mavi ışığında kuşkuyla onu süzdü Ain. "Sen arzu

edilen bir gelinsin!" diye ekledi Umm Seyyide.

Ain olacak şey değil dercesine elini salladı. "Canı çıkasıca."

Umm Seyyide iyide keyiflenmişti. "Civarda gerçek bir erkek yok ama."

Ama Ain sözünü kesti, "Aklını başına topla, hanım!"

"Sevgili hanımefendi, sen hâlâ çok güzel bir kadınsın."

Kesin bir dille cevabı yapıştırdı Ain, "Eğer yeniden evlenmek isteseydim, bunca zamandır dul kalmazdım."

"Dul kalmakta neden böyle ısrarlısın?"

"Şışşt."

Kadını azarlarken gözlerini dolunayın yükselip tabak gibi kıpkırmızı göründüğü eski duvara çevirmişti, yolcululuğuna yeni başladığı için ışığı cılızdı. Umm Seyyide bir an susup Ain'in bu güzelim görüntünün tadını çıkarmasına izin vermişti ama az sonra yeniden konuya dönmekte ısrarcı oldu. "Ay efendimizin huzurunda..."

Fakat Ain kararlılıkla sözünü kesti, "Sus, Umm Seyyide, benim için yalnızca İzzet var, tek erkeğim İzzet."

Birden farkına vardı, gözünü üzerinden çekmeye gelmezdi ne de olsa, endişeyle sordu, "Oğlan nerede?"

Umm Seyyide sohbetin kesilmesinden hoşlanmamıştı, "İçeride herhalde," dedi.

"Ya senin kızın Seyyide nerelerde?"

"O da onun yanında, birlikte oynuyorlardır. İzzet dışarı çıkmadı; bak Ramazan feneri burada duruyor."

Ain ayağa kalktı. Verandanın basamaklarını indi, bahçenin karanlığına doğru yürüyerek gözden kayboldu. Yeniden göründüğünde bir eliyle İzzet'i, diğeriyle Seyyide'yi çekiştirirken kızgın sesle ikisine birden çıkışıyordu, "Sizde hiç cehennem korkusu yok mu?"

Seyyide annesine koşarken, İzzet başı önünde duruyordu. "Gör-

dün mü bak, her zamanki musibet?"

Umm Seyyide gülmemek için kendini zor tutuyordu, ama kızını dürterek azarladı, "Günah bu, bir daha sakın!"

"Oğlan masum, fakat senin kızın..."

"Onu Tanrı bilir," diye homurdandı Umm Seyyide.

"Aç gözünü, Umm Seyyide!"

"Benim gözlerim hep açık."

Umm Seyyide kapıdan çıkarken Ain'e, "Tekrar konumuza döneceğiz," demeyi ihmal etmedi.

Ain hiç tereddüt etmeden cevap verdi, "O kapıyı kapat, üstüne de kilit vur."

3

Dingin sularda tedirgin düşünceler kol geziyordu. Tehlikeli olmasa da huzura alışkın birinin canını sıkacak cinstendiler. Oğlunun haylazlıklarının onu rahatsız etmesinin asıl nedeni neydi? İzzet'in mektebe gitme vakti gelmişti, ayrıca Ain'in parasına göz dikmiş aç gözlü erkekler vardı. Üstüne Kuran'dan ayetler nakşedilmiş fildişi çerçeveli aynada yüzüne bakarken başını iki yana sallıyordu, İzzet'in babasının öldüğü gün kendine ne söz verdiğini hatırlamıştı, hiçbir yabancıyı oğlunun babası yerine koymayacaktı. Beş yıl geçmişti üstünden, fakat kararında en ufak bir yumuşama olmamıştı. Yalnızca mevsimler değişiyor, yıllar geçiyordu.

Ain'in aklını asıl kurcalayan kardeşi Amouna'ydı. Ondan on yaş büyüktü, dolayısıyla Amouna'nın hem ablası hem de annesi sayılırdı. Anneleri geldi aklına, daha çok da ölümü. Nasıl kocasından ayrılmak yüreğini dağladıysa, annesinden ayrılmanın verdiği keder de korkunçtu, tıpkı babasının ölümüyle yaşadığı acı gibi. Kederi de içindeki neşe kadar derindi, ama keder daha uzun ömürlü oluyordu nedense. Mezarlarını ziyarete her gidişinde uzun süre etkisinden kurtulamaz, günlerce içine kapanır, derin düşüncelere dalardı. Onlar da bizim gibi yaşıyor, ama gözün görmediğini Tanrı'dan başka bilen olmaz. Ain'e en çok dokunan Amouna'nın gizliden gizliye onu kıskandığını hissetmesiydi. Kendi adına kardeşinden hiçbir şey esirgememişti, fakat hasedinin kökünü kurutamamıştı bir türlü.

"Elindekini düşünmeden çarçur ediyorsun," derdi hep Amouna.

Ain bu sözlere sinirlenerek karşılık verirdi, "Para Tanrı'nın parası."

Garezi yüzünün güzelliğini gölgeleyen Amouna, "Bildiğim kadarıyla para senin, abla," diye karşı çıkınca, Ain iğneli bir dille yanıtlardı, "Aslında elimizde iki avuç topraktan başka bir şey yok."

"Ölümden konuşmayı neden bu kadar seviyorsun?"

"Çünkü ölüm her adımda bizim yanımızda. Senin bir eksiğin var mı?"

"Yüreğin temiz, gönlün tok, ama paranı ziyan etmenden endişeliyim."

Ain duvarda asılı halıya bakıyordu, üstüne El-Aksa Camii'nin kubbesi dokunmuştu, "Tanrı şahidim olsun…" diye bağırdı.

Sonra gözlerini Amouna'ya dikerek devam etti, "Dertlilere deva olup açları doyurur, sakatlara yardım edip çocukları sevindirirsen, parayı israf etmiş mi olursun?"

"Bana bir tane zengin adam ya da kadın göster…"

Ain gerisini getirmesine izin vermedi, "Yeter. Söylediklerin vicdanımı rahatsız ediyor."

Gelgelelim kardeşi temcit pilavı gibi aynı konuyu ısıtıp ısıtıp önüne getirmekten usanmazdı. Bu nedenle İzzet'in doğumunun kıskançlık dalgalarının kırıldığı bir kaya görevi gördüğünden kuşku duymuyordu Ain. Oğlu doğunca dengeler değişmiş, hesaplar altüst olmuştu. Umm Seyyide böyle durumlarda yakılan Sudan tütsüsü getirmiş, nedenini de şöyle açıklamıştı, "Akrabalar! Akrep gibidirler."

Çocukluk arkadaşının bu davranışı Ain'in hoşuna gitmişti, "Bu dünyada mutluluğun sırrını biliyor musun?" diye sordu.

"Tanrı'nın ilelebet senden saadeti esirgememesi."

"Yok. Parayı yalnızca yaşama aracı olarak görmektir."

Hikâyeci yine anlatıyor: Kadir Gecesi'nde Amouna ablasının ziyaretine gelmiş, yanında dört yaşındaki kızı İhsan'ı da getirmişti.

İftardan sonra verandada otururlarken, Ain kardeşine dönerek yalvarırcasına der ki, "N'olur, içimi karartan konuları açma."

Huzur içinde kahvelerini yudumlarken, Amouna sessizliği bozarak tatlı dille konuşur, "Kadir Gecesi şansımı denemek istiyorum."

Ain iyi dileklerini eksik etmez, "Tanrı bahtını açık etsin."

Amouna bakışlarını o sırada verandanın köşelerine yerleşmekte olan kedilere çevirirken gülerek mırıldanır, "Burası tam bir kedi evine döndü."

"Karınları doyunca Tanrı'ya şükretmek için ortaya çıkıyorlar."

"Onların dilinden iyi anlıyorsun," diyen Amouna bir an duraksadıktan sonra hafif utanarak sorar, "Şansımı deneyeyim mi?"

Ain saf saf yanıtlar, "Gözlerini gökyüzünden ayırma."

"İyi ama benim şansım senin ellerinde, abla."

"Sahi mi?"

Amouna elindeki kâğıtlardan konuşan bir kumarbaz edasıyla sorar, "Abla... İzzet ile İhsan hakkında ne düşünüyorsun?"

Nedense Ain'in içine bir sıkıntı düşmüştür ansızın, yine de ses etmez, "İzzet benim küçük oğlum, İhsan da senin küçük kızın," demekle yetinir.

"Ne demek istediğimi anlamıyor musun?"

"Daha açık konuşmayı denesen."

"Kadir Gecesi gibi meydanda."

Ain ciddileşerek uyarır kardeşini, "Yarın ne olacağını nereden biliyorsun?"

"İşte bunun için bugün elimizden geleni yapmak benim için çok önemli."

"Bugün mü sahiden?"

"Evet... Hadi evlilik sözleşmelerini yapalım."

"Ne acayip bir fikir!"

"Canımız ne isterse onu yapmaya özgürüz!"

Bu fikirden nefret etmişti Ain, çok çirkin bir şeydi bu. Altında bertaraf edilmesi gereken açgözlülük yattığını görüyordu. Kız kardeşinin acilen bol sabunla yıkanıp bu mikroptan arınması gerektiğine inanıyordu. "Ben bunda bir iyilik göremiyorum," diye bağırdı.

"İhsan senin yeğenin."

"Amouna... Günü gelince oğluma yeğenimi gelin almak beni mutlu eder."

"Çok güzel bir kız, baksana."

"Daha mektebe bile gitmemiş bir çocuğun evlenmesine razı gelemem."

"Köylerde oluyor, bilgelerin beşiği değil mi oralar?

"Bunu yalnızca deliler yapar!"

Birden av kokusu almışçasına Bereket yerinden fırlayıp ok gibi bahçeye atladı, sonrası yine sessizlikti, uğursuz, endişeli bekleyiş. Derken Amouna avaz avaz sesiyle gırtlağını yırtarcasına haykırdı, "Son sözün bu mu?"

"Hiç kuşkun olmasın." Buz gibi bir tavırla yanıtlamıştı kardeşini.

"Sen... seni zalim!"

"Tanrı sana doğru yolu göstersin."

"Ben yanlış yolda değilim."

"Onu Tanrı bilir."

"Hangimiz yanlış yoldayız acaba?" Amouna sivri diliyle kırıcı oluyordu.

"Bakıyorum da senin dilin pabuç kadar uzamış."

Amouna hışımla ayağa kalktı, "Hayatın boyunca benden nefret ettin."

"Öyle mi?"

"Üstelik beni kıskanıyorsun!"

"Ben mi seni kıskanıyorum?"

"Onca parana rağmen beni kıskanıyorsun!"

Ain gözlerini kaçırarak konuşuyordu, "Beni şeytana uymaya zorlama."

Amouna avazı çıktığınca bağırdı, "Şeytan zaten bu evde yaşıyor!"

Hıçkırıklarını tutamıyordu, İhsan'ı kucakladığı gibi omzuna yaslayarak hoşça kal bile demeden kapıya yöneldi. Ain'in öfkesi yerini hüzne bırakmıştı. Endişeli sesiyle, "Bir dahaki görüşmemize kadar huysuzluğun geçsin," diye temenni etti.

Amouna'nın cevabı hiç gecikmeden geldi, "Yaşadığım sürece bir daha beni görmeyeceksin."

4

Sonbahar rüzgârları kuytu yatağından çıktığında Şeyh'ül-Azizi mektebi kapılarını açmıştı. Ain biricik oğlunu şeyhin okuluna göndermeye karar vermişti.

"Mektepte Tanrı'nın itibarını ve nurunu bulacaksın."

İtibarın nedeni Ain'in cömertliğinden sürekli yararlananlardan birinin de şeyh olmasıydı, Tanrı'nın nuru da okulda her şeyden önce Kutsal Kitap'ın öğretilmesinden ileri geliyordu.

İzzet hiç hoşnut olmuşa benzemiyordu oysa, "Bahçede oynamak daha iyi değil mi?"

Annesi eliyle oğlunun başını sıvazlayarak dil döküyordu, "Erkek olmanın bir parçası da mektebe gitmekten geçer."

İkindi vakitleri mektepten çıkan kızlı erkekli çocukları hatırlıyordu İzzet. Ne yüzlerinde mutlu bir yerden geldiklerini gösteren bir ifade, ne de eciş bücüş, kambur şeyhten memnun olduklarına dair bir işaret görmüştü. Şaşkın gözlerle annesine baktı, "Uslu çocuklar mektebe bayılır. Okulda yeni şeyler öğreniriz, insan sadece bilgisi sayesinde saygı görür. Senden beklenen, annene olduğu gibi şeyhe de hürmet etmen. Başkalarına uyup onunla alay etmeye kalkma, günah, Tanrı böyle yapan kulunu affetmez!"

Şeyh'ül-Azizi'yi tanıyordu İzzet, şekilsiz vücudunu kim bilmezdi ki: Eğri bacaklı, çıkık göğüslü bir cüceydi, çocuk gibi yüz hatları vardı, iki yana sallanarak yürür, boyu altmış santimi geçmeyen kısa bir bastondan destek alırdı, sirklerde sergilenen oyuncaklardan farksızdı. Hele yağmurlu bir günde iyiliksever birinin onu sırtına almış karşıdan karşıya geçirirken gördüğünü hiç unutamıyordu İzzet.

"Şeyhe saygılı davranmanı sana bilhassa tembih ediyorum."

Bunları gayet kesin bir tavırla tekrar ediyordu, ama çocuğun içine annesinden ayrılma düşüncesinin verdiği sıkıntı, bilinmeyen bir hayata adım atmadan önce duyulan korku düşmüştü.

Annesi güzel gözlerindeki sert bakışlarla devam etti konuşmaya, "Kızlara da Tanrı'nın hoşuna gideceği gibi iyi davran!"

Gece karanlığında koruluk belirdi gözünün önünde hayal meyal, kızardı, başını utançla önüne eğdi. Annesi nazikçe mırıldandı, "Eskiden olana gelince, Tanrı tövbeni kabul etti."

Şeyh'ül-Azizi salonda – ayakları yerden iki karış yukarıda – otururken haberi aldığında sevinçten yüzü parladı, "Ne zamandır bu günü bekliyordum, böylece yaptığın iyiliklerin binde birini sana geri ödeyebileceğim."

Fakat İzzet şeyhin kürsüsünün önünde serili hasırın ön sırasında bağdaş kurup yerini alınca, şeyh bambaşka bir adam oluvermişti. Ona ne hoş geldin dedi ne de gülümseyerek cesaretlendirdi; sanki İzzet'i hiç görmemiş, adını hiç duymamış gibi davranıyordu. Ayrıca kızlı, erkekli çocukların bilmedikleri bir gücün etkisiyle karşısında el pençe divan, dehşet içinde çıt çıkarmadan otururlarken onun gözlerindeki buz gibi sabit bakışlara, ufacık yüzünü kaplayan haşin ifadeye şaşıp kalmıştı İzzet. Sokakta yürürken herkesin yarı acıyarak yarı alay ederek peşine düştükleri oyuncaktan eser yoktu. Kendi krallığının sultanıydı burada, yanı başında duran soyulmuş çam dalıyla, asi ellerle ayakları tehdit edercesine sınırsız gücünü sergiliyordu. Esir düştüğünden hiç kuşkusu yoktu İzzet'in, savunmasızdı burada ve ayrıcalıklarından yoksundu, başkalarına yapılan ona da yapılacaktı; bir daha buraya gelmemeye ant içti sessizce.

Sıranın ucundaki Seyyide'yi fark etmişti, bir an için göz göze geldiler, kız gülümsemişti galiba, ama hemencecik kaçırdı gözlerini. Ders boyunca herkesle eşit seviyede olmaktan rahatsızdı İzzet, ha-

sırın üstünde hepsi birdi, gittiği her yerde keyfini sürdüğü Ain Hanım'ın oğlu ve malikânenin genç efendisi olma zevkinden mahrum kalmıştı. Katlanılacak gibi değildi bu yeni koşullar; annesinin bundan hiç haberi yoktu herhalde. Seyyide'nin yanında daha önce hiç görmediği aynı yaşlarda bir kız çekti dikkatini. Kızı çok beğenmişti. Yuvarlak bir yüzü vardı, ışıyan teninde sevimli bir çift göz parlıyordu. Kızın bayağı etkisinde kalmıştı, hoşlanmıştı ondan, böylece acısı hafiflemiş, derdini unutmuştu. Yuvasından zorla koparılan bu serçe nerede oturuyordu acaba? Sultanın kurtarmak için acele yola çıktığı gulyabani tarafından kaçırılan kızdı o. Şeyhin tiz sesiyle söylediklerini ne tatlı tekrarlıyordu öyle, "Hamd Tanrı'ya mahsustur, bütün yaratıkların efendisine." Mektep o kadar da fena bir yer sayılmazdı, Şeyh'ül-Azizi'den bir zarar gelmeyecekti.

Öğle vakti herkes gibi o da yüzünü duvara dönüp oturdu. Çıkınının düğümünü çözüp önüne yaydı, ekmeğini bölerken sağ tarafında bir ses duydu, "Ne getirdin?"

İzzet kendi yaşlarında bir çocuk gördü, gözleri kısıktı ama güzel bakıyordu, geniş bir çenesi, yassı burnu vardı, kendi halinde, sevimli görünüyordu. Burnunu sokmasından rahatsız olmuştu İzzet, yine de karşılık vermeden edemedi. "Beyaz peynirle helva."

"Harika, bende de falafel ve tahin salatası var. Hadi gel, beraber yiyelim."

Kabul edilmeyi beklemeden örtüsünü İzzet'inkinin yanına sermişti bile. Bir eliyle peynire uzanırken iştahla falafelini işaret etti, sonra da kendini tanıttı, "Hamdun Agrama."

Beriki de "İzzet Abdülbaki," demek zorunda kaldı.

"Biliyorum... Ain Hanım'ın oğlusun!"

Adının peynirle, falafelle ve tahin salatasıyla birlikte anılmasından hoşlanmadı, ama Hamdun'un rahatsız edici biri olduğunu da düşünmüyordu, cellabiyesiyle takkesinin temizliği gözünden

kaçmadı. "Karnın aç değil mi?" dedi Hamdun.

"Ben çabuk doyarım."

Aldığı yanıt Hamdun'u tatmin etmemişti, ama yiyecekleri anında mideye indirmekten geri kalmadı.

Okuldan birlikte çıktılar. Hamdun yanından ayrılmıyordu, hoş İzzet'in de kanı kaynamıştı çocuğa. "Artık birlikte oyun oynar, ders çalışır, yemeklerimizi beraber yeriz... Tamam mı?" demişti Hamdun.

İzzet evet dercesine başını eğince, Hamdun ekledi, "Hem şeytan tünelden çıkıp üzerimize çullandığında beraber olmamız, daha iyi."

"Geceleri tünelin yanına dahi yaklaşma, zaten annem Kuran'ı ezbere bilir."

Ansızın Hamdun seslendi, "Bedriye!" İzzet o yöne bakınca karşısında 'serçeyi' buldu. Kız gülümseyerek onlara baktıktan sonra koşarak uzaklaştı.

"Tanıyor musun?" diye sordu İzzet.

"Komşumuz... Bedriye el-Menevişi."

Şimdi Hamdun'a daha çok kanı ısınmıştı.

Ain oğlunu kapıda karşıladığında yüzünde meraklı ve sevecen bir ifade vardı, "Erkekliğe giden yolda uğurlar ola," diye mırıldandı.

İzzet ilgisizce karşılık verdi, "Amma sıkıcı bir yer!"

"Sevmen gerek, oradan saygın bir adam olarak çıkacaksın."

Homurdandı İzzet, "Diğerleri gibi ben de hasırın üstünde oturuyorum."

"Hepimiz Adem ile Havva'nın çocuklarıyız, en çalışkan olan herkesten daha iyi olur. Çıkınına neden herkesin yediği yiyeceklerden koydum sanıyorsun? Hadi şimdi gel, yemeğin soğumasın.

Arkadaşlarından uzak durma."

Annesinin yanı sıra yürürken anlatıyordu İzzet, "Çoğuyla tanıştım zaten."

"Sahi mi? Kimlerle mesela?"

"Hamdun Agrama."

"Ya... Annesinin kız kardeşiyle yaşayan şu öksüz çocuğu diyorsun. Teyzesi çok erdemli, nazik bir kadındır. Başka?"

İzzet'in sesi kesildi, ne diyeceğini bilemiyordu. "Yalnızca o!" diye ekledi.

"Çoğu dedin, topu topu bir kişiden bahsettin. Kaç kız var okulda?"

"Dört."

"İlk defa gördüğün kimseler mi?"

"Biri dışında hepsi öyle."

"O da Seyyide mi?"

"Evet... Bir tanesinin de adını seslendiklerinde duydum. Bedriye el-Menevişi."

"Bildim. Umm Ramadan'ın kızı. Son kocasından olma kızı herhalde. Annesi beş evlilik yaptı, belki daha da fazladır."

İzzet ilgiyle kulak kabartmıştı annesine. "Bir defada beş kocası mı var yani?"

Ain kahkahayı patlattıktan sonra açıkladı, "Bir kadının yalnızca bir kocası olduğunu öğreneceksin, ama eğer boşanmışsa bir daha evlenebilir."

İyice meraklanan İzzet sordu, "Senin de başka kocan olacak mı?"

"Kesinlikle hayır."

"Neden?"

"Çünkü istemiyorum. Hadi şimdi onu bırak da birkaç lokma yemek ye, güç versin."

Akşama doğru hizmetkâr göründü, Hamdun Agrama adında bir çocuğun geldiğini haber veriyordu.

5

Mektepte hayatı kolay geçmiyordu, sık sık azar işitiyordu ama hiç falaka yememişti. Şeyh'ül-Azizi onunla baş etmeye çalışırken belli sınırların ötesine geçemeyeceğinin farkındaydı. İzzet sırat köprüsünde yürüyordu adeta. Hamdun'un enerjisi bazen ona yardımcı oluyor, bazen de onun coşkusuyla ayakta kalıyordu. Gerçek bir dostluk kurulmuştu aralarında. Zamanla bütün çocuklarla tanışmıştı ama Hamdun tek arkadaşı olarak kaldı. Ain de bağrına basmıştı çocuğu, temiz görünümünden, küçük yaşında bu kadar çalışkan olmasından hoşnuttu; İzzet'in onu örnek almasını diliyordu. Kimsenin zorlamasına gerek kalmadan ders çalışmasını bilen bir çocuk diye bahsediyordu ondan. Öksüz kalmasının verdiği eksikliği kapatmak için parlak bir geleceği olmasını diliyordu. Hamdun'a da söylemişti kaç kere, "Tanrı önündeki bütün kapıları açsın. Böyle sıkı çalışırsan, elin iş tutsun diye okulu bırakmak zorunda kalmazsın."

Her cuma öğle yemeğine çağırmaya başlamıştı çocuğu. Bu yüzden teyzesi Rumana Hanım'ı da davet ediyordu, aralarında güzel bir arkadaşlık kurulmuştu. Rumana Hanımın kocası tacirdi, büyük çadır işi yapıyordu, eşyalarıyla birlikte düğünler ve cenazeler için kiraya verirdi onları. Kazancı iyiydi, fakat on çocuğu vardı. Rumana Hanım buna rağmen Hamdun'u sever, onu kendi çocuklarından ayırmazdı. Oğlana babasından küçük bir arazi miras kalmıştı, gerekirse satılabilir, parası kullanılabilirdi. Rumana Hanım birkaç kez belirtmişti, "Onu çalışkan olduğu için seviyorum. Bu yaşta bu kadar çalışan biri az bulunur."

Dolayısıyla bu arkadaşlık iki taraf açısından da hayırlıydı, on-

ları fazlasıyla mutlu ediyordu. Çocukluktaki bütün arkadaşlıklar gibi anlamsız kavgalar eksik olmazdı elbet, örneğin çocuklardan biri seksek ya da birdirbir oyununda yenildiği zaman kıyamet kopardı, çünkü Ain Hanım'ın oğlu yenilgiyi kabullenecek biri değildi. Ama küskünlük en fazla bir saat sürerdi, barışmak için ilk adımı atansa genellikle Hamdun olurdu!

Sokakta oynamak İzzet'in asla vazgeçmeyeceği eğlencelerdendi, hele aralarına Seyyide ile Bedriye katıldıktan sonra o anları dört gözle beklemeye başladı. Kimse itiraz etmezdi, gündüz gözüyle herkesin önünde oynadıkları sürece sakınca yoktu. İki çocuğun dikkati de Bedriye'nin üstünde toplandığı için Seyyide kendini kötü hisseder, fazlalık olduğunu düşünürdü. Neşeli mizacı bile yeterli gelmezdi; esmer teni ve annesininkinin tıpkısı yuvarlak burnu yüzünden kızın bahtı kapalıydı. Bedriye'nin yüzü o yaşta bile İzzet'in gözlerini kamaştırırdı, yüreği karışık duyguların etkisine girecek kadar büyümüştü, fantazya dünyasından gelip hayalleri süslemekten öteye gitmeyecek istekler uyanırdı içinde. Kızın dikkatini çekmek için ona oturduğu evi, nasıl döşendiğini, bahçesini ve içinde yetişen meyvelerle çiçekleri anlatmıştı.

Seyyide atıldı, "Ben hepsini biliyorum."

"Ama o bilmiyor," diye çıkıştı İzzet.

Bedriye, "Biz sadece sokakta oynuyoruz," dedi.

Hamdun ekledi, "Seyyide o eve annesiyle birlikte geliyor."

Bunun üzerine İzzet Bedriye'ye döndü, "Senin annen de ziyaretimize gelsin, sen de onunla birlikte gel."

Bedriye açıkladı o zaman,"Babam annemin dışarı çıkmasına izin vermez."

Seyyide elinden geldiğince İzzet'in ilgisini çekmeye çalışıyordu fakat çocuk ona yüz vermiyordu. Belki de koruluk geliyordu aklına, buysa acı, korku ve utanç demekti. Oysa Bedriye söz konusu olduğunda büyülenmişçesine hayallere dalardı, sevinçle ve

heyecanla, hem bu dünyanın hem de öbürünün neşesini vaat ederdi İzzet'e.

Mektepte kaldığı iki yıl boyunca bu dünyada yalnızca masumiyetle hayal gücünü bir arada örenlere özgü bir mutluluğun tadını çıkardı.

Sonbaharın nemli rüzgârları tıpkı geçmiş yıllarda olduğu gibi beşiğinden kalkmıştı, ancak bu kez yeni, keskin ve acı bir ayrılığın çanlarını çalıyorlardı: Mest olmuş çocuğa cennetinden çıkarılacağı haberini veriyorlardı. Yeni bir karar konmuştu önüne, ilkokula giriş sınavlarına katılacaktı, fakat bu kez Hamdun'un yanında olması İzzet'i kandırmaya yetmiyordu. Bedriye ile Seyyide okulu bırakmış, üstelik sokakta oynamaları yasaklanmıştı; bu durum İzzet'in hevesini kırmış, neşesini kaçırmıştı. Hamdun giriş sınavını geçerken İzzet aritmetikten kaldı, ama okula yapılan ziyaret sonucu değiştirerek kendisi isteksiz ve mutsuz da olsa onu kaydetmelerini sağladı. Öte yandan Seyyide dünyasından tamamen çıkmamıştı, genellikle annesiyle birlikte evlerine gelmeye devam ediyordu. Giderek bu kızın varlığına, esmer tenine alışıyordu İzzet, burnunun yuvarlaklığı artık normal görünüyordu gözüne, canlılığı hoşuna gidiyor, sohbetini hiç de sıkıcı bulmuyordu. Bedriye'ye gelince onu nadiren görüyordu, o da babasının yanındayken. Sezdirmeden göz ucuyla bakardı, kızsa yaşından beklendiği üzere büyük bir ciddiyetle, sanki iki yıl boyunca birlikte hayatın zevklerini paylaşanlar onlar değilmiş gibi yürür giderdi. Bedriye'yi aklından çıkarmak için kendini derslerle oyunlara vermek gibi pek çok olanağı vardı, gel gör ki ne anılarından kurtulabiliyor ne de yüzünün ışıltısından aldığı benzersiz hazzı anılarından silip atabiliyordu.

Kendini derslerine vermekte zorluk çekerken günler bir tek geçer not almadan ilerliyordu, okula ısınamamıştı bir türlü. Öz-

gürlüğü, bahçesi burnunda tütüyordu. Bir gün diğer öğrencilerden birinin onu parmağıyla göstererek, "Buraların en zengini olduğuna göre onun okumaya ihtiyacı mı var?" dediği çalındı kulağına.

Annesinin ona eziyet çektirmekteki ısrarına hayret ediyordu. Hamdun'un başarısından pek etkilenmemişti İzzet. Hamdun zorlardı onu ders çalışmaya, eğer onun ısrarları olmasaydı, İzzet bir adım dahi ilerleyemezdi. "Zehir gibisin ama tembelsin," demişti Hamdun.

İzzet küçümser bir tavırla sordu, "Çok çalışmam neden bu kadar önemli?"

İki arkadaşın konuşmalarına ilgiyle kulak misafiri olan Ain dayanamamıştı, "Tabii önemli, başarılı olanlara ne mutlu! Bilgi inancın bir parçası, sen de hakiki inananlardan birisin."

Evet. Dua etmeyi severdi, hikâyelere bayılırdı, ancak erken yaşta hüzünle tanışmıştı.

Annesi gülümseyerek devam ediyordu, "Daha çok çalışman, daha çok yemen gerekiyor."

Hamdun da aynı fikirdeydi, "Çok zayıf! Okulda diyorlar ki, annesi parasını yoksullara harcadığı için oğluna yiyecek bir şey kalmıyor!"

Ain kahkahalarla gülerek yine tembihledi, "Çok çalışacaksın ve iyi besleneceksin."

"Cennet ve cehennemle fazla meşgul bu aralar!" diye açıkladı Hamdun.

Gerisini İzzet tamamladı ama içinden; cennet ve cehennem, bir de Bedriye. Ama annesi de vardı elbet, hayatının, hayallerinin, zevklerinin ve korkularının temeli! İzzet ile Tanrı arasındaki bağdı annesi, her şeydi o, mahalleli de öyle görürdü onu. Kendini bildiği günden beri annesinin gidiş gelişlerine, şemsiyenin altında çıktığı nur ve sevgiyle taçlanan gezintilere, bahçede fakir kadınlarla

yaptığı toplantılara alışmıştı İzzet. Bunu harikulâde bir ibadet olarak görmeyi öğrenmiş, ayrıca gerek okulda gerek başka yerlerde annesinin cömertliğiyle ilgili kulağına gelen yorumlar ışığında onu başka gözle görmeye, farkına varmadan diğer kadınlarla karşılaştırmaya başlamıştı. Böyle davranan tek varlıklı kadın annesi değildi ya. Ama günün birinde Hamdun, "O yalnızca senin annen değil, bütün mahallenin annesi," deyince ona inanmıştı.

Gelgelelim İzzet'i hayrete düşüren, annesinin bu nadir nüfuzunun kendiyle ilgili meselelerde işe yaramamasıydı, çünkü anlaşılmaz derslerinde annesinden yardım bekleyemezdi, Bedriye'nin yitik cennetine onu döndürmek annesinin elinde değildi. Dertlilere deva bulmayı kendine görev bilen annesi, oğlunun tek başına acı çekmesine göz yumuyor, yıllar geçtikçe onu daha da yalnızlığa iterken sıkıntılar bitmiyordu.

Bir gün Hamdun gelmişti yanına, gözleri parlıyor, fıldır fıldır ediyordu. Nedense ansızın Bedriye el-Menevişi geldi İzzet'in aklına, onun hüzünlü hatırasıyla yüreği hopladı. Verandada oturmuşlardı, yağmur çiseliyor, yaprakları ıslatıp serçeleri kaçırıyordu. Hamdun hayranlıkla anlatıyordu, "Öyle bir dünya ki! Eşi benzeri yok!"

İzzet merakla bakıyordu Hamdun'a, o devam etti, "Dün enişte kuzenlerimle beni Mısır Kulübü'ne götürdü."

"Kahvehaneye!"

"Hayır, tiyatroya. Başından sonuna kadar bir oyun seyrettik."

En ince ayrıntısına kadar anlattı İzzet'e gittikleri yeri. İçeri girdikleri andan itibaren nasıl oturduklarını, salonu, perdeleri, aktörlerle aktrisleri, öyküyü, şarkıları; her şeyi. "Orada gülüyorsun, coşuyorsun, bazen de ağlıyorsun."

İzzet'in hayal edemeyeceği bir şeydi. Cennet'in resmi netti kafasında, cehennem ateşinin de. "Bir gün sen de gidersin," dedi

Hamdun, "Ama aslında burada, bu verandada aynısını biz de yapabiliriz!"

"Nasıl yani?"

"Ben sana ne söyleyeceğini öğretirim."

Hiç tereddütsüz oyunu uyarlamaya koyuldu, aklında kaldığı kadarıyla sahneyi hazırladı. "Şimdi sen Juliet adındaki kız ol, ben de Romeo adındaki çocuk!"

İzzet'in kaşları çatıldı, "Neden tam tersi değil?"

Arkadaşının öfkesinden ve inadından çekinen Hamdun kabul etti, "Tamam."

Kısa diyalog Hamdun'un hayal ettiği gibi gerçekleşti, elinden geldiğince oynadı, fakat İzzet'i rol yapmaya ikna etmek mümkün olmuyordu. Juliet rolü için aklında Bedriye vardı onun. Bu hikâyeydi ama gerçek rolü oynayan kız neredeydi?

Ain odasının penceresinden seyrediyordu onları. Hiçbir şey anlamamıştı, çocuklar dünyaya gelirken mucizelerini yanlarında getiriyorlar diye geçirdi içinden. Öksüz çocuğa karşı şefkatle dolmuştu yüreği. Kuran'dan Ayet'ül-Kürsi'yi okudu.

Hamdun gözle görülür şekilde değişiyordu. Tiyatroya duyduğu hayranlık hiç sönmedi. Boş zamanlarını yeni gelişen bir merakla dolduruyordu artık; biraz zahmetle de olsa eline geçen her türlü yayını okuyordu, ilanlar, dergiler, polisiye romanlar, sonunda *Binbir Gece Masalları*'na bile ulaşmıştı. Hamdun'un sayesinde İzzet de polisiyeye merak sardı; Kuran ve polisiye roman dışında hiçbir şeyi severek okumaz olmuştu.

"Yaz tatili çok güzel geçecek, okuduğumuz her hikâyenin temsilini yaparız," diyordu Hamdun.

İzzet'in önerisi, "Sokakta sahneleyelim," oldu.

"Fena fikir değil. Annen kızmaz değil mi?"

"Kızmaz, ama birkaç aktris bulmamız gerek."

Hamdun kalın kaşlarını yayarak kahkahadan kırıldı bu sözlere, "Olacak şey değil."

"Bedriye size komşu oturmuyor mu?"

"Ama aramızda eski tünelin duvarından daha kalın bir duvar var."

Buna rağmen görüyordu kızı, belki de her gün, kıskanılacak bir durumdu bu.

Dördüncü yılın sonunda her ikisi de sınavlarını geçerek ilkokul diploması almaya hak kazandılar. İzzet'in mezun olması mucizeydi. Bahçede yapılan kutlamada ikisine de tatlılar ikram edildi.

Hamdun on iki yaşındayken aktör ve oyun yazarı olmak istediğini ilan etti. İzzet gülüyordu buna, inanmıyordu. Ain ise, "Kendine bir meslek seç, oyun değil," diye nasihat ediyordu.

Oysa içindeki tiyatro ateşi tahmin bile edemeyecekleri kadar büyüktü. Ain biricik evladına baktı, "Ya sen ne olacaksın?"

İzzet vurdumduymaz bir tavırla omuz silkmekle yetindi. Birbiriyle çelişen iki şeyden hoşlanırdı, ibadet ve iktidar. Annesiyle, yaşadığı evle gurur duyuyordu, buyurmayı seviyordu. Gözü yükseklerde değildi, fakat annesinin vârisi olmayı dilerdi gizliden gizliye, bu hem ev hem mahalle için söz konusu olabilirdi, yalnızca ev için de! Ain tepkisini, "Seni büyük adam olarak görmek isterim," diyerek gösterdi.

Büyüklüğün ne anlama geldiğini tam olarak bilmiyordu İzzet, ama bunu çok arzuluyordu.

6

Ortaokul yeni bir dönemdi.

Pencereler yepyeni bir bilgi rüzgârına açılmıştı, ılık hava içeri akın ederek en kuytu bölmeleri açıyor, en kuytu kıvrımları olgunlaştırıyordu. İzzet'in içinde yepyeni bir insan büyüyordu... ve Hamdun'un. Burnunun ucu şekil değiştirmeye, sesi kalınlaşmaya başlamıştı, anlaşılmaz arzuların heyecanına kapılıyordu. Abdülbaki Amca'nın ruhuna fatiha okuyan Ain, babasını tanımamış olmasına rağmen İzzet'in tıpkı ona benzediğini söylüyordu. Bundan böyle esen rüzgârların güzel kokular ve kaygılar taşıyacağını anlatıyordu. O dönemde Hamdun kendini okumaya vermiş, okuduklarını daha da çeşitlendirerek tiyatroyla ilişkili her sözcüğü deşmeye başlamıştı. İzzet ise boş zamanlarında Kuran ve polisiye romanlar okuyordu.

Bir gün yeniden karşılaşmaları içindeki ateşi yeniden körüklemeseydi Bedriye'yi tamamen unutacaktı. Günbatımında Hamdun'un evine doğru gidiyordu sokakta. Bedriye de karşıya, yolun karşısındaki eve doğru geçiyordu. Kısa mesafeyi hızla gidip geleceğini düşünerek ve babasının yanından olmayışını fırsat bilerek yüzüne peçesini takmadan elbisesiyle çıkmıştı sokağa, olgun genç kız haliyle yüzü her zamankinden daha parlak ve saf, bedeni daha da kıvrak görünüyordu, iki saç örgüsü ensesinden aşağı sarkmıştı. Güneşin gölgesi üzerlerine düştüğünde neredeyse aynı noktada duruyorlardı, bakıştılar, ortak anıları ima eden şefkat dolu bir edayla karşılıklı gülümsediler. İzzet bir solukta fısıldadı, "Merhaba."

Bedriye de mahcup, fısıldayarak karşılık verdi, "Merhaba."

Adımlarını çabuklaştırıp ilk gençliğin kokularını saçarak seke seke uzaklaştı. Batan güneşin ışıkları onu tamamen içine alıp hayale çevirirken Rumana Hanım'ın evinin önünde kalakalmıştı İzzet. Aklını başına toplaması, dengesini yeniden bulması, çevresiyle bağlantıyı tekrar kurabilmesi için bir an kımıldamadan durması gerekiyordu. Heyecan içinde sonsuza dek Bedriye'yi sevmenin alın yazısı olduğu dank etti kafasına. Bütün albenisi ve nedensizliğiyle aşk ona hayatın ta kendisi gibi geliyordu şimdi. Buyurma duygusu uçup gidivermişti, yapayalnız olduğunu düşündü. Hamdun'un bütün ailesi evde olduğundan içeride uzun süre kalmak istemedi, birlikte hemencecik dışarı çıktılar. Mısır Kulübü'ne doğru yürüyorlardı, yolda giderlerken İzzet içini rahatlatmak için baklayı ağzından çıkardı, "Size gelirken yolda Bedriye'ye rastladım."

Hamdun mırıldandı, "Ben sık sık rastlıyorum."

İzzet içinden gelen sese teslim olmuştu, "Ben ona sevdalıyım."

Hamdun gülerek karşılık verdi, "Ben de."

"Sen de mi seviyorsun yani?" diye sordu İzzet huzursuzlanarak.

"Ondan nefret etmemi beklemiyorsun herhalde?"

"Elbette hayır... Ama ben başka türlü sevmekten bahsediyorum."

Diğeri usulca belirtti, "Yok, benimki öyle değil."

"Bana doğruyu söyle!"

"Yalan söylediğimi ne zaman gördün?"

İzzet biraz olsun rahatlamıştı ama tam olarak emin olamıyordu. Hiçbir şey istemezdi, hatta uzak durmuştu kızların dünyasından. Ama dün geçmişte kalmıştı, bugün başka bir gündü. Her sabah tıraş olmaya başladı, herhalde sakallarının bir an önce çıkmasını istiyordu; fakat eski demir parmaklıklarla çevrili bu mahallede aşkına nasıl haber ulaştıracağını bilemiyordu. Başını kaldıracak olsa, meraklanıp kuşkulanan yüz baş daha kalkardı

onunkiyle birlikte, zaten hâlâ annesinin tertemiz, uzun parmaklarıyla ördüğü mahcubiyet ve dindarlık giysisini atamamıştı üstünden. Bir anlık kusur bağışlanabilirdi, ne var ki hesabını vermesi kaçınılmazdı, hem Tanrı'dan nasıl saklanabilirdi?

Hamdun'un sayısız ısrarları karşısında düzenli olarak tiyatroya gitmeye başlamıştı; öte yandan Hamdun yazmayı hayal ediyor, hatta gizlice deniyor, yazdıklarını da yalnızca İzzet'e okutuyordu. Hayatının seyrini değiştirmek isterdi, fakat düzenli bir iş bulmak uğruna öğrenimine devam ediyordu. İzzet ise okula gitmeyi gurur meselesi yapmıştı, ayrıca annesini sevindirmek istiyordu.

Annesiyse oğlunun içindeki fırtınalara aldırmıyor değildi. Tökezleyecek ve (esirgeyen ve bağışlayan yüce) Tanrı'ya itaatsizlik edecek diye ödü kopuyor, ne sorumluluklarından kaçmaya yanaşıyordu ne de oğlunu şeytanla karşı karşıya bırakmaya. Bir bahar akşamı ana-oğul baş başa otururlarken bahçenin karanlığından cesaret alan Ain, "Artık sana erkek gibi davranmamın zamanı geldi," diye açtı konuyu.

İzzet gevrek gevrek güldü bu sözlere. Ain'in aklında kız kardeşi Amouna vardı. Onunla barışmaya can atıyordu. Umm Seyyide'yi aracı koymuştu araya; sonra da bizzat ziyaretine gitmişti.

Eskisi gibi onu da ziyaretine gelmesi için çağırmıştı, fakat Amouna uzak duruyordu ondan. Ain en kestirme yoldan barışmaya kararlıydı. "İzzet," dedi, "imanın başlıca kurallarından biri de evlenerek kendimizi korumaktır."

'Evlilik' sözcüğü kara bulutları dağıtmış, gözünün önüne apaydınlık Bedriye'yi getirmişti.

Hayretle geveledi, "Evlenmek mi?"

"Evet, artık kocaman adam oldun!"

"Daha liseden mezun olmak için bakalorya sınavımı bile vermedim."

"Herkes diploma almadan evleniyor."

İzzet gülerek sordu, "Yardım için Umm Seyyide'nin kapısını mı çalacaksın?"

"Hayır, bizim gelin adayımız hazır, kuzenin İhsan."

İhsan güzel bir kızdı, şişmanlamaya fazlasıyla yatkındı, teyzesi Amouna'ya bakmak neye benzeyeceğini görmeye yeterdi İzzet için. Kız ona hiç çekici gelmiyordu. "Olmaz," dedi kesin bir dille.

Annesi içerlemişti, "Nedenmiş efendim? Mükemmel bir kız."

"Olabilir, ama bu konuda elimden bir şey gelmez."

Üzüntülü bir ifadeyle sordu Ain, "Kız kardeşimle barışmam için bana yardım etmez misin?"

"Böyle edemem."

"Şimdi evlenmek fikrinden mi hoşlanmadın?"

İzzet dürüstçe cevap verdi, "Doğrusunu istersen, hoşlanmadım diyemem."

Annesi üsteledi, "Başka bir gelin adayına mı göz koydun yoksa?"

"Evet."

Ain endişelenmişti, "Benden habersiz işler karıştırıyorsun demek. Neden daha başından söylemedin? Kim bu kız?"

"Bedriye el-Menevişi."

Sessizlik çöktü birden, Ain afallamıştı, esefle, "Olmaz," dedi.

"Olmaz mı? Ondan hoşlanmıyor musun?"

"Annesi durmadan evleniyor."

"Ben kızından bahsediyorum, annesinden bana ne?"

"Kızlar annelerine çeker."

"Mantıksız bir önyargı."

"Bu konuda tartışmak yersiz."

"İnanmıyorum!"

"Anneler doğruyu bilir."

"İzin ver de şansımı deneyeyim." İzzet kesin bir dille konuşmuştu.

"Annene saygısızlık etme."

"Ama kendi arzularımı da göz ardı edemem," dedi İzzet kızgınlıkla.

"Evlenmeni canı gönülden istiyorum, ama mutlu olasın diye."

İzzet'e bunu söylemekten başka seçenek bırakmamıştı annesi. "Ancak kendi istediğim biriyle evlenirim."

Ain iç çekti, "Bunlar senden duymaya alışık olmadığım sözler, İzzet. Elbette özgürsün, ama hoşuma gitmediğini bil."

Keyfi kaçmıştı. Annesini gücendirmek hafife alınacak bir şey değildi; peki annesinin hoşuna gitmeyecek bir adım atamaz mıydı hiç? "Sen konuyu açmasaydın aklımda evlilik falan yoktu."

Cevap gelmedi. Annesinin suskunluğu kurşun gibi ağır geldi İzzet'e; tasası çökmüştü içine. Kararlılıkla konuştu, "Söylediklerimizi unutsak ya."

Annesi kalkıp gittikten sonra tek başına bahçede dolaştı, ama sanki hâlâ oracıkta oturuyor gibi hissediyordu. İçinden annesine öfke kustuğunu fark etti, daha çok nefreti andıran bir duyguydu. Gelip geçici bir nefretti, ama çok geçmeden sabun köpüğü gibi dağılıp yerini sevgiye bıraktı. Öte yandan annesini eleştirel gözle değerlendirebiliyordu, cırcır böceklerinin cırıltısından almıştı sanki bu cesareti. İsterse taş kalpli biri olabilen bir kadındı, yüreğindeki bütün merhamet pınarları donar kalırdı. Yoksullarla kardeş olan, kedilerle arkadaşlık eden ama kendi oğluna düşman olan şaşırtıcı bir kadın. Kaç kere şeytanlarla korkutmuştu onu, aslında en pis şeytan kendi inadıydı.

Ain derin bir üzüntüyle ah çekerek oğlunun yalnızca inat ettiği bahanesine sığındı. Babası gibi keçi inadı vardı onda, annesinin de aşağı kalır tarafı yoktu ya. Hayatındaki en değerli insan

olsa da ona boyun eğmemeye karar verdi. Babası gibi o da saçmalıyordu. Eğer Abdülbaki Amca, onun sözüne gelmeseydi, sonunda toz zerresi gibi dağılıp giderdi. Tamam, oğlan kızı sevmişti, kız da güzeldi doğrusu, fakat başıboş sevgi neye yarardı? Evlilik aşktan bağımsızdı, hem karşısında başka bir erkeği hayal eden bir kadın bulacaktı eninde sonunda. Tıpkı bir adamın kucağından bir başkasınınkine koşan annesi gibi. Bugün oğlumdan ben sorumluyum; yarın kendi başına kalınca hataları olacak nasıl olsa.

Umm Seyyide'den yardım isteyip fütursuzca sordu, "İzzet ile Bedriye hakkında ne biliyorsun?"

Kadın neye uğradığını şaşırmıştı, soruyu tekrarlardı, "İzzet ile Bedriye hakkında ne?"

Ain sesini yükselti, "Sakın beni kandırma!"

"Tanrı korusun!"

"Bildiklerini söyle o zaman."

"Tanrı beni bağışlasın."

"Bu mahallede senin haberin olmadan kuş dahi uçmaz."

Umm Seyyide telaşla itiraz etti, "Dedikodulara kulak asmam ben."

"Ben asarım."

Umm Seyyide derin bir soluk verip alçak sesle konuştu, "Aşktan söz ediyorlar. Anlarsın işte, pireyi deve yapıyorlar."

"İzzet'in kıza olan aşkından mı konuşuyorlar?"

"Evet."

"Kız hakkında neler söylüyorlar?"

"Hiçbir şey, babasını tanırsın."

"Söylediklerini neyle destekliyorlar?"

"Aslı astarı olmayan şeylerle, bakışma mesela."

Ain'in içine sıkıntı düşmüştü, "Bunlar rezalete yol açabilir. Bana doğruyu söyle, Umm Seyyide, bunlar bir kere olsun buluşmuşlar mı?"

"Tanrı beni bağışlasın. Kız haşin babasının esiri gibi yaşıyor."

"Annesini tanıyorsun, değil mi?"

"Elbette."

"Hakkında ne düşünüyorsun?"

"İyi şeyler düşünmüyorum."

"Oğlum hakkında söylenenler onun da kulağına gitti mi?"

"Muhtemelen."

"Ya babasının?"

"İmkânı yok."

"Bedriye'nin annesi konuyu açtı mı sana?"

"Kesinlikle, ama benden uygun bir damat aramamı rica ederken Seyidi İzzet'i ve annesiyle olan yakın dostluğumu ima etti. Ama ben senin onunla ilgili düşüncelerini bildiğimden Seyidi İzzet'in henüz evlilik çağına gelmediği bahanesine sığındım. Onun yerine Hamada Efendi'yi önerdim."

"Ne dedi?"

"Pek hoşuna gitmedi."

"Muhakkak, gözü yükseklerde baksana." Ain'in keskin bakışlarını üzerinde hisseden Umm Seyyide utançla gözlerini kaçırıyordu. "Sen de bütün bunları benden sakladın."

Yanına sokulup kaşlarını çatarak devam etti Ain, "Fakat bundan sonra bu konuyla ilişkili en küçük bir ayrıntıyı bile benden gizlemeyeceksin, oldu mu?"

Umm Seyyide sonunda rahat bir nefes alarak, "Söz veriyorum," dedi, "Tanrı şahidim olsun."

O gittikten sonra Ain içindeki sıkıntıyı Bereket'e dökerken bir yandan da ensesini okşuyordu, "Canım yanıyor, Bereket. Dua et de huzura kavuşayım."

7

Sevgi giderek büyüyor, hurma yemişi gibi kabarıyordu. Tiyatro sayesinde yaralarını sarabiliyordu İzzet, diğer zamanlardaysa polisiye romanlara veriyordu kendini. Hamdun keskin yüz hatlarına yayılan neşeyle çıkageldiğinde onun amacına bağlılığını ve o yönde attığı adımları kıskanır, kötü bir şeyler olacağı hissine kapılırdı. İzzet aşk hikâyesinden sık sık bahseder, Hamdun da iyi bir dost sıcaklığıyla onun acısına ortak olurdu. Hatta bir gün, "Bana sorarsan senin annen sevgi nedir bilmiyor," bile demişti.

İzzet, "Kızın annesinin beş para etmediğini söylüyor, haksızlık bu," diye eklemişti.

"Bizim mahallede de aşka iyi gözle bakılmaz."

"Cinayet romanları gerçeklerden daha güzel!"

"Öyle, bizim ülkemizin gerçeğinden daha güzeller."

Hamdun daha sonra zorbalık hakkında konuşmaya devam etti. Bu konuyla fazlasıyla ilgiliydi, büyüdükçe kafasını daha çok kurcalıyor, konuyu her açtığında küfür etmeden duramıyordu. Arkadaşının tersine, İzzet bu konulara pek ilgi göstermezdi, buna rağmen, "Zorbalığa karşı koymak bizim elimizde, ama benimki gibi bir anneyle başa çıkmak daha zor," diye fikir yürüttü.

Hamdun'un buna verdiği karşılık, "Ama şu da var, kimse kuzeninin güzel bir kız olduğunu inkâr edemez," oldu.

İzzet sinirlendi, içindeki korkular bir kere daha yüzeye çıkmıştı.

Aynı yıl lise diplomasını aldılar. Ain oğlunu tebrik ederken mutluluktan yüzünde güller açıyordu, derken İzzet annesine döndü, "Aramızdaki aşk küllenmiş değil!"

Oğlunun sözlerini ciddiye almadı Ain, şaka yollu cevap verdi,

"Seninle evlenmenin hayalini kuran kaç kız var, biliyor musun?"

"Ama ben yalnızca bir tanesini istiyorum."

"Sadece ben ona karşıyım diye istiyorsun onu."

"Ben onu istediğim için sen ona karşısın desek daha doğru."

"Annesiyle ilgili söylenenleri sana anlatmamı ister misin?"

"Annesi beni şu kadar ilgilendirmiyor."

"Fakat ileride o da annesi gibi olacak."

"Diyelim ki evlilik fiyaskoyla sonuçlandı, boşanmasını beceremez miyim?"

"Peki ya fiyasko? Sonuçlarına katlanabilecek misin?"

Yaz tatilinde İzzet hukuk fakültesine gitmeye karar verdi. Hamdun ise hem teyzesinin yükünü azaltmak hem de geri kalan zamanını tiyatroya ayırmak için işe girmeyi tercih etmişti. Bu arada Abdülhamid el-Koumi adında birinin Bedriye'yi istediği ve fatiha suresi okunarak söz kesildiği ortaya çıktı. Bu haberle yüreği ezilen İzzet'e evlerinin bahçesi sararmış gibi geliyordu, çiçekler zehirli kokular saçıyordu sanki. Aşkın gizli tılsımına mı güvenmişti bunca zamandır? Onun –aşkın tılsımının– sayesinde anne sözünden çıkacak gücü kendinde bulana dek sevgilisinin onu bekleyeceğini mi hayal etmişti yoksa? Gücünün sınırsız olduğuna inandığı annesine yalvardı, "Bir şeyler yap."

Ain dehşet içinde kalmıştı. "Kızı adamın elinden çekip alayım mı istiyorsun?"

"Adam senin yüzünden kaptı kızı."

Annesi sevecen bir tavırla mırıldandı, "Tanrı'nın dediği olur."

Onun yüreğini sızlatan bir bakış attıktan sonra dışarı çıktı İzzet. Öfkeyle gidip Hamdun'u buldu. "Ortalığı yakıp yıkmam gerekirken, çıra gibi yanıyorum."

"Her şey bitti mi?" dedi Hamdun.

Hamdun'u da yanına alıp Bedriye'nin babasının kapısını çal-

dı İzzet, özgürlüğünü kazanana dek Bedriye'yi onun için bekletmesini rica etti. "Fatiha okuduk," dedi babası. "Eğer annen isteseydi devreye girerdi."

Hamdun atıldı, "İsteyen İzzet."

Babanın cevabı kesindi, "Ben namuslu bir adamım, alavere dalavereden anlamam."

İzzet kalabalığın içindeyken bile yapayalnız olmanın anlamını biliyordu artık. Her yenilgiye uğrayan güçlü erkek gibi acı çekiyordu. İtibarının sahte olduğunu, gücünün annesinden geldiğini fark etmişti. Aslında yoksul, sefil ve acizdi. Aklı başından gidecek kadar kör olmuştu öfkesinden. İçinde fırtınalar koparken düşünceleriyle annesinin, melek kılığındaki şeytanın başını eziyordu. Yedi kere öldürdü onu, her defasında özel bir silah kullanmıştı; bazen de eceliyle ölüyordu. Hamdun gibi güçlü biri olsaydı, kendi başına serüvenlere atılır, derbeder bir hayat sürmeye koşardı. Gel gör ki bahçenin, yumuşacık minderlerin, anlaşılmaz, bilinmeyen o gücün tutsağıydı. Hayata böylesine bağlı olduğu için hayatın ihtişamını kaybetmişti. Prangalarına, acılı ilahilere sadıktı. Bedriye üzerinde silinmez bir iz bıraktıktan sonra umut menzilinden çıkmıştı; İzzet'i de geri gelmeyecek bir umudun, var olmayan bir varlığın peşine düşmeye mahkûm etmişti. Esaretin beşiğinde ahmaklara bile öğretilen kibrin lanetiydi bu.

Yararsız mücadelesinin en yoğun döneminde Hamdun'dan bir mektup aldı. Daha dün görüşmemişler miydi halbuki daha doğrusu her gün görüşmüyorlar mıydı?

Sevgili İzzet,

Ömür boyu arkadaşlığımızın adına beni anlaman gerek. Bizimki gerçek, sağlam ve temiz bir dostluk. Hakkımda kötü düşünme-

ni istemem.

Kendimi feda etmeye razıydım, keşke bir şeyler yapsaydın.

Ama sen acizlik gösterdin ve gerçeği kabullendin. İşte ben de o noktada harekete geçmeye karar verdim. Senin gibi ben de sevdalıyım Bedriye'ye, ama onu el-Koumi'ye bırakmayacağım. Birlikte kaçıp ailelerimizden ve mahalleden uzaklarda evleneceğiz. Arazi satışından elimde biraz para kaldı, iş bulana dek o parayla idare ederim herhalde. Nasıl tiyatrodan vazgeçmeyeceksem, ondan da vazgeçmem. Senin dostluğunu ve bütün güzel anılarımızı hiç unutmayacağım. Benden nefret etme.

Sevgilerimle,

H. Agrama

Ne anlama geldiğini anlamak için birkaç kez okumak zorunda kaldı, sonra içinde bulunduğu durumu anlayana kadar Hamdun'un canını almaya koyuldu; annesinden daha çok öldürdü onu. Aşkını nasıl da ustalıkla saklamıştı ondan. Sahiden başarılı bir oyuncuydu demek. Ondan kuşkulanmış olmasa da bir türlü bağışlayamıyordu. Belki de alay ediyordu onunla. Kızı el-Koumi alsaydı daha iyi olurdu belki. Her isteğinin yerine gelmesine alışıktı İzzet, onun arkasından ne işler çevriliyordu şimdi? Dünya Ain, Hamdun ve Bedriye gibi suçlularla doluydu demek. Öldürmenin yararı yoktu. En kötüsü de gözlerine yaşlar dolmuştu, bahçe giderek sararıyor, serçeler ölüyordu. Sevgilisini, dostunu ve annesini kaybetmişti.

Kaçaklarla ilgili dedikodular mahallede tozu dumana katmıştı. Hikâyenin mağlup kahramanı olarak fırtına İzzet'i de sağa sola savuruyordu. Bedriye'nin babasıyla annesini, Hamdun'un teyzesi Rumana Hanım'ı da katmıştı rüzgârına. Düşmanlıklar su yüzüne çıkmıştı. Söylentiler tam bir rezaletti: Bedriye'nin annesi şiddetli bir kavganın ardından boşandı.

Kavurucu sıcaklıktaki bir yaz akşamı köknar ağacıyla dere arasındaki boşluğa gölgesi düştüğünde fark etmişti annesinin geldiğini, kameriyede otururken. "Günlerdir tek kelime etmedik seninle," diye yaklaştı Ain. "Cehennem azabından farksız."

Annesinin yanakları sarkmış, pörsümüş suratına bakınca donuk ifadesinin yerini neşeli bir ışıltıya bıraktığını gördü. Hiçbir sevgi gösterisinden bulunmadan gözlerini kaçırdı İzzet. Yanına otururken, "Sen benden daha iyi bilirsin," diye ekledi annesi tatlı dille.

Suskunluğu bozmayarak öcünü alıyordu. "Sana bazı şeyleri itiraf etmenin zamanı geldi," dedi annesi. Sessizliği vıraklayan kurbağalarla cırcır böceklerinin cırıltısı bozuyordu. Ain devam etti, "Her şeyi bilmeyi kendime iş edindim, senin arzularına boyun eğmeyi düşünüyordum, derken beklenmedik bir haber aldım."

İzzet annesine kulak veriyor ama konuşmuyordu.

"Kızla Hamdun'un birbirlerini sevdiklerini öğrendim. Tann böyle istiyordu, kimsenin suçu değildi."

İzzet elinde olmadan bağırdı, "Arkadaşım bana ihanet ediyormuş!"

"Asla, o vefalı bir delikanlı. Onun için de zordu; aklından neler geçiyordu bilmem ama sana yanlış yapmadığını biliyorum." Derin bir iç çekti, "İtirazıma devam etmek zorunda kaldım. Hakikati söylemenin bir faydası olacağını düşünmüyordum." Hüzünlü yüzünü oğluna yaklaştırarak alnına bir öpücük kondurdu, "Kedere boyun eğme. Hayat her şeyin üstesinden gelir. Hiç düşünmediğin kadar kısa sürede teselli bulacaksın, daha iyi biri çıkacak karşına."

O esnada Seyyide çıkageldi, kendinden önce gürültülü "öhöleri" duyulmuştu. Akşam karanlığı bastırırken İzzet yerinden kalktı, holde annesiyle birlikte gelmiş olan Seyyide ile karşılaştı. Tokalaştılar. Ansızın İzzet hiç nedensiz, hazırlıksız ve habersiz buram buram terlemeye başladı. Etkisinde kalmıştı. Kızın elini bı-

rakmadı. Elinden tutarak içeri götürdü onu. Kız da karanlıktan cesaret almış, direnmiyordu. Tek kelime etmeden sarıldı kıza. Seyyide donakalmış, dili tutulmuştu. İzzet, karanlıkta tek başına oyun oynarcasına sonuçlarını bir an bile düşünmeden zapt edilmez, anlaşılmaz kadere boyun eğiyordu sanki. Çektiği yalnızlık yerini yapmacıksız tevazuya, gizli arzulara bırakmış, anıların kıskacına kapılmış, gecenin kara defterine kazınmış silinmez yazıların etkisine girmişti…

8

Artık yalnızca aşk yoktu; yeni bir dert ona rakipti şimdi: Korku. Kimi zaman aşkı umursamaz oluyor, yeni ortaya çıkan hayalete dikiyordu gözünü. Yerinde duran bir görüntüydü bu, zaman geçtikçe ne parlaklığı azalıyor ne de zayıflıyordu. Hiç peşini bırakmayan bir hataydı, çözüm bekliyordu. Seyyide hiçbir anlam ifade etmiyordu, gel gör ki o hata yüzünden her şey oluvermişti. Şimdi bir köşeye gizlenmiş duruyordu, ufacıktı, gözle görünmüyordu, cılızdı ama cırcır böceği gibi sesi kesilmiyordu. Babası uzun zaman önce ölmüştü, ağabeyi hapisteydi, küçük kardeşi de başka bir ülkeye göç etmişti. Annesi İzzet'in annesinin yardımlarıyla ayakta duruyordu, ne var ki tek bir hata yapıyı bozmuş, yerine yenisini dikmişti.

Elinden ne gelirdi İzzet'in? Aklının derinleri çözüm üretmeye alışık değildi, ne var ki ona azap çektirmekten geri kalmıyorlardı. Karşılaştıklarında Seyyide'nin ona yönelttiği bakışlar gözünün önünden gitmiyordu, paylaşılanların izlerini taşıyan uysal, çekingen, çaresiz bakışlar aralarında geçenlerin hiç olmamış gibi kalmayacağını anlatıyordu ona. İnsan şekline büründüğünde gizli hüznü olmuştu Seyyide; bazen farkına varmadan gizli bir işaret verir, can çekişen bir kurbağanın son kasılmaları gibi yardım ya da merhamet dileyen acıklı, tutkulu, sessiz çağrılarda bulunurdu. Ne gelirdi elinden? Gönülsüzce Hamdun'u düşündü. Neden acaba? Güçlülerle zayıflar hakkında ısrarlı gevezelikleri, dünyayı düzeltmek isteyen görüşleri nedeniyleydi herhalde.

Annesinin bahçeyi titreten sesini duyduğunda polisiye romandan bir bölüm okuyordu. Penceresinden dışarıya göz atınca

iki kadını gördü, annesiyle Umm Seyyide hararetli bir sohbete girmişlerdi. Havada asılı kalan alacakaranlık misali içi karardı. Bir şeyler olacaktı, er ya da geç. Ağrıyan dişin beklenen acısı gibi olacakları beklemeye koyuldu.

Annesinin yaklaşan ayak seslerini duydu; korkularına lanet okuyup yerine baş eğmez bir tavır takındı. Kireç gibi bir suratla içeri giren annesi odanın ortasındaki divana oturmuştu. Elindeki fildişi yelpazeyi sinirli sinirli sallarken İzzet'in aklından tuhaf düşünceler geçiyor, annesini kendi elleriyle boğacağını düşünüyordu.

Ain'in sesi titriyordu, "Bu evin neyi eksik?" Biraz tereddüt ettikten sonra yanıtını kendi verdi, "İçinde Kuran okunuyor, tütsüler yanıyor, vecibeler yerine getiriliyor, iyi niyet gösteriliyor, peki nasıl oluyor da şeytan kendine yer buluyor bu evde?"

Ah... sonunda olmuştu işte... İzzet kitap okur gibi yapmak zorunda kalacaktı.

Ain içi kan ağlarcasına sordu, "Benim varlığımı da mı hissetmedin?"

Alık alık sordu İzzet, "Ne?"

"Neden kahrolduğumu tahmin edemiyor musun?"

Kitabını kapattı, gözlerini İran halısındaki motiflere dikti.

"Umm Seyyide'den demin duyduklarım ne demek oluyor?"

İzzet'in beti benzi attı, ağzını bıçak açmıyordu. Annesi iç çekerek konuştu, "Sana eziyet etsem, ne fayda? Bunca zaman sonra artık seni azarlamanın bir anlamı yok."

Açık seçik görebiliyordu İzzet – belki de ömründe ilk defa – mor perdelerin altında pirinçten iki ayağı olan gümüş buhurdanlık duruyordu.

"Dinle evladım, şeytana uyan ilk insan sen değilsin. Önemli olan hatalarımızla başa çıkabilmek." Derin bir ah çektikten sonra devam

etti, "Biz zenginiz, ama bunun hiçbir değeri yok. İnsanın değeri onun Tanrı ile ilişkisinden belli olur, liyakatimize göre yargılanırız."

Çıkışı olmayan bir yola girmiş gibi hissediyordu İzzet kendini.

Ain susmuyordu, "Hata yapabiliriz ama insafsız olamayız. Hatalarımızın bedelini ödemeliyiz, o bedel isteklerimize ne kadar zıtsa Tanrı'nın affına o kadar yaklaşırız." Lambaya bakarcasına başına kaldırarak kararlı bir dille ekledi, "İlk fırsatta Seyyide ile evleneceksin." Sonra ayağa kalktı. "Bu konu bir daha açılmayacak; senin iyi yürekliğinin kanıtı da bu karara rıza göstermekten geçer."

Olaylar hızla gelişti, sanki onun değil de başkasının başına geliyorlardı. Haber mahalleye yayılınca herkeste şaşkınlık uyandırmıştı, güzellikleri ve aileleri nedeniyle böyle eşsiz bir damatla evlenmeleri için kendilerine teklif gönderilen gelin adaylarının evlerine yıldırım düşmüştü adeta. Ain Hanım nasıl olur da Seyyide'yi, çöpçatan Umm Seyyide'nin kızını Bedriye el-Menevişi'ye tercih ederdi? Umm Seyyide'nin mahareti nereden geliyordu? İzzet'i etkisine alan zevksizliğin açıklaması neydi? Her zamanki gibi uyanan kuşkular kötü yorumlara yol açarken bu defa gerçeği yakalamaları tamamen şans eseriydi.

Böylece İzzet on sekiz yaşında zevkine ve isteklerine hiç uymayan bir evlilik yaptı. Seyyide mahallenin en güzel evine taşınarak başköşeye oturmuştu. Umm Seyyide civarın en seçkin erkeğinin kayınvalidesiydi artık. Amouna küplere binmiş, ablasıyla ilişkisini tamamen kesmişti. İzzet kaderinden kaçamayacağı için emrivakiye boyun eğdi. Doğrusu, bunu nihai karar olarak değil, uygun zamanda kurtulabileceği geçici bir çözüm yolu diye görüyordu. Aşkını yitirmenin acısı ikiye katlanmıştı, olan bitenleri kendi acizliğinin ve kararsızlığının bedeli olarak kabul ediyordu. Daha ilk andan itibaren Seyyide kocasının sevgisini kazanmadığını, ona mutluluk vermediğini anlamıştı. Buz gibi bir hayata adım atmıştı, şefkatten de say-

gıdan da yoksun, tamamen insafsız bir hayattı bu. Kendini korumak için içgüdüsel olarak Ain'in kanatlarının altına sığındı, yaralı, yalnız yüreğinden gelen duygularla ona sadakat ve vefa gösterdi. Annesi sabır telkin ediyor, nezaketi elden bırakmamasını tembihliyordu. "Tanrı yanında, yalnızca ondan medet um," diyordu.

"Evime dönsem daha iyi olacak," dedi genç kadın.

Ain ısrarlıydı, "Haklarından feragat etme. Unutma, erkekler hep aynı kalmaz, zaten evlilik mücadeleden başka nedir ki."

Samimiyetten uzak bir ortamda Seyyide hamile kaldı ve Samir'i doğurdu. O anne olmuştu, İzzet baba, Ain de babaanne; dolayısıyla en kötü koşullar altında bile küçük dünyasının boyutlarını değiştirmeyi, içini yeni, bilinmeyen duygularla doldurmayı başarabilmişti. İzzet'in duyguları harekete geçti. Artık acısına alıştığı eski aşkına rakip yeni bir sevgi doğmuştu içine. Ain'e gelince, yeni doğan bebeğin üzerine titriyor, yere göğe sığdıramıyordu onu, Seyyide ise bundan böyle daha iyi bir hayat sürmeyi diliyordu.

İzzet hukuk derslerinde başarılı değildi, kendini isteksiz ya da hevessiz buluyordu, bu nedenle fakülteye yazıldıktan iki yıl sonra okulu terk etti. Sevgisiz ve arkadaşsız yaşamaktan huzursuzdu, sonunda işe girmeye karar verdi. Bir nebze olsun bağımsızlığını kazanmak, içindeki boşluğu doldurmak ve pek çok kimsenin hayran olduğu devlet memurluğunu denemek istiyordu.

Eğitim bakanlığında çalışmaya başladı. Bu işten ve düşmanca ortamından nefret etmesi uzun sürmemişti gerçi. Annesi dairedeki arkadaşlarını yemeğe çağırmasını önerdi, böylelikle mevkiini sağlamlaştıracak, arkasından dolap çevirmeye kalkan olursa, ona karşı destek kazanacaktı. Bakanlıkta birinci ayını doldurduğu gün eve geldiğinde annesi, "Davet ne zaman, karar verdin mi?" diye sordu.

Sakin bir edayla yanıtladı İzzet, "Müdürle kavga ettim."

Annesi kaygıyla bakarken o ekledi, "İstifamı verdim," sonra da kahkahayı bastı.

9

Hikâye devam ediyor:

Yıllar birbirini kovalar. İzzet'in eski aşkı sükûnet ve rehavet içinde pusuya çekilmişti. Seyyide ile ilişkisinde hâlâ soğuk rüzgârlar esiyor, kaba davranışlarla yürüyordu. Tatlı bir söz geçmezdi aralarında, en ufacık bir fırsatta karısına hakaret etmekten geri kalmazdı. Oğluyla baş başa oyunlar oynayıp onu öpüp koklamak için Samir'i annesinden uzaklaştırırdı. Bedriye ile Hamdun ortadan kaybolduğundan beri içi hiç rahat değildi İzzet'in, polisiye romanlar da dolduramaz olmuştu o boşluğu; dertlerini unutmak için esrar tekkesine takılmaya başladı, orada sabahın ilk ışıklarına kadar geceyi nasıl geçireceğini, öğlene kadar uyuyup sıkıntılardan kaçmayı öğrendi. Ain oğlunun yeni hayatını kaygıyla izliyordu, "Mutluluğu insan kendi elleriyle yaratır," diye nasihatler veriyordu.

Ebedi saadet yaşayan annesine hıncı büyüktü. Hayırseverliğin ve sevginin nektarını toplayan bir arı gibi oradan oraya dolaşıyordu. Hiçbir yaşlanma belirtisi göstermeksizin yetmiş yaşını sürmesine rağmen bereketli enerjisi, çevikliği ve göz kamaştırıcı neşesiyle yardım turlarını aksatmazdı hiç. "Evladım, karına nazik davran, böyle sabırlı, edepli bir kadın az bulunur," dediği zaman annesinin kendisine acı çektirmek istediğini düşünürdü.

Bedriye konusunda annesinin masum olduğunun ortaya çıkmasına içerlemişti İzzet, ona lanet okumaya hazırdı oysa. Daha Bedriye ile Hamdun arasındaki sevdayı bilmeden onun aşkını reddettiği için kin güdüyordu annesine. Neresinden bakılırsa bakılsın, suçluydu. Onu sevmekle nefret etmek arasında kalmıştı, bazen ölmesini dilediği oluyordu. Ama böyle becerikli bir kadın na-

sıl ölürdü? İzzet'i mezara götüreceği belliydi. Ömrü boyunca onun kölesi olacaktı. Bilinmeyecek güçlerden gelen olağanüstü bir kudrete sahipti. Annesinin evde ya da mahallenin bir yerlerinde olduğunu bilmeden yaşamaya katlanabilir miydi acaba?

Seyyide'ye iyi davranması için annesi ricalarını tekrarlayıp dururken İzzet bunca yıl bu kadına nasıl dayandığını merak ediyordu.

Karısını sevmediği ve istemediği gerçekti. Samir miydi nedeni? Yoksa ezeli acizliği miydi onu harekete geçmekten alıkoyan? Ain'in yalvar yakar sözlerine İzzet'in cevabı hazırdı, "Artık ondan boşanmanın zamanı geldi."

Annesi ellerini göğe açarak alçak sesle mırıldandı, "Ya rabbim sen onu zulümden uzak tut."

"Onu sevmiyorum."

"Sevginin olmadığı yerde nezaket şarttır."

"Mesele şu, sen mutlusun ama ben perişanım."

Ain ellerini kavuşturarak onu caydırmak için ne diller döküyordu, "Başka biriyle evlenmeye karar versen bile boşanmayı aklına getirme."

Sevgi olmadan kuma getirmenin bir yararı olmazdı ki.

Ain mutlu bir kadındı, mutlu insanlar gerçeği göremezlerdi.

Servetini saçıp savururken yıllar geçip gidiyordu. "Hesapsız harcıyorsun," diye uyardı annesini.

"Tanrı'ya şükür."

"Ama o benim de param!"

"Bildiğim kadarıyla Tanrı'nın parası, hamdolsun."

İzzet kahkahalar eşliğinde sordu, "Oğulların annelerini öldürdüklerinden haberin var mı senin?"

Ain gülerek cevap verdi, "Ama beni sevdiğini, mezarımı gözyaşlarınla sulayacağını, bedenimin o yaşlar içinde yüzeceğini de biliyorum."

Seyyide patırtısız bir anı yakalayıp, "Senin çalışman gerek, boş

durma," dedi kocasına.

Ama İzzet alay etti onunla. "Çöpçatanlık mı yapayım yani?"

Kadın bu kinayeli sözü duymazlıktan geldi, "Kendine uygun bir iş kur; annen gereken parayı senden esirgemeyecektir."

Bu fikri tutmuştu İzzet. Seyyide'den gelmesi hoşuna gitmedi, ama aklı yattı. "Senden iyi bir fikir çıkması ne tuhaf," diye dalga geçti.

Seyyide iç çekti, "Sen bir dene hele, Tanrı yardım edecektir."

Hem bir işe ve hem de bağımsız olmaya ihtiyacı vardı İzzet'in, peki ama bunun için deneyim gerekmiyor muydu? Lanet olası Hamdun nerelerdeydi acaba? Ömründe cinayet romanları okumak ve esrar tekkesinde kafa çekmek dışında hiçbir konuda deneyim sahibi değildi ki. Kupkuru hayatına bir umut ışığı doğuyordu işte.

10

Seyyide'nin önerisinin ardından harekete geçmedi. Projenin hayalini kuruyordu ama aynı zamanda hayatından bezmişti. Yeni edindiği bir alışkanlık dışında hayatında hiçbir yenilik yoktu: Sıkıntısını gidermek için uyuşturucunun etkisiyle patlayana kadar yemeye verdi kendini. Gençliğindeki filinta gibi delikanlıdan eser kalmamıştı artık, kilo almaya başladı.

O dönemde eski aşkını unutmuş ya da unutmaya yüz tutmuştu, giderek içini saran duygusuzluğun pençesine düşüyordu; duaları bile duygusuz, şevksiz yapılan ibadete dönüştü. Karşısında bir tek Seyyide'yi görüyor, kötüye gidişinden onu sorumlu tutuyordu. Genç kadın ansızın içinde bulunduğu duruma isyan ederek abayasına sarınmış pencerenin arkasından, bahçeye yağan, yaprakları yıkayıp oluk oluk akan sağanak yağmuru seyreden Ain'e koştu. Şikâyetini dile getirirken hıçkırıklarla sarsılıyordu, "Annemin evine gitmek istiyorum."

Ain gözlerini yağmurdan, ağaçlardan ayırmadan kızın isyanına sessizce kulak verdi. Sonra sordu, "Senin benden başka annen var mı?"

Kız acıyla geveledi, "Sen herkesin anasısın, ama benim yüreğim yanıyor."

Ain şefkatle baktı ona, "Erkekleri hâlâ tanıyamadın mı?" Sonra sevgiyle yanağını sıvazladı, "Onları sürekli terbiye etmek gerek, beşikten mezara kadar, bu da bizim vazifemiz."

Seyyide tam ağzını açacaktı ki susmasını işaret etti. "Evini bırakıp giden kadın cahildir, anne olmaya layık değildir. Seni ne değiştirdi, oysa ben senin bütün kadınlardan daha zeki olduğuna ina-

nıyordum."

"Aşağılanmaya daha ne kadar dayanmak zorundayım?"

"Seni sözleriyle aşağılarken beni davranışlarıyla aşağılıyor, ben de mi onu bırakıp gideyim?"

"Ama..."

Ain konuşmasına izin vermedi, "Küçük şehzadeyi sıkıntıya sokacak bir şey yapmamaya dikkat et."

İzzet, bir zamanlar hayallerini süslediği genç kadınları süzerdi belli etmeden. Evliliğin ve namusun kanatları altına girmişler, mahallede sağa sola dolaşırlardı. En sıradanı bile Seyyide'den daha güzeldi. İçlerinden herhangi biri yoktan aşkı yaratmayı bilirdi. Hayalinde onlarla ateşli ilişkilere girerdi, duaları güç kaybederken çekingenliği de zayıflıyordu. Aralarında İtidal adındaki kadın cesaretiyle tanınırdı, İzzet de bundan güç alıp bir gün fısıldayarak bu kadına selam vermeye karar verdi, fakat karşılığında çatılmış kaşlardan başka bir şey görmeyecekti. Hatası başka sonuçlar doğurdu. Bir gün ilkokul müdürü Şeyh Selam'ül-Derviş ansızın esrar tekkesine dalarak herkesin gözünün önünde yüzüne tükürerek bağırdı, "Seni hınzır tabansız!"

Rezaleti duymayan kalmamıştı, dillerde dolaşıyordu. Bazıları İzzet'in selamının masumca dudaklarından döküldüğünü söylerken, çoğunluk onun iyi niyetinden şüphe etmemekle birlikte yaptığını ayıplıyordu. Şeyhle genç adam fena kapışmışlardı, neyse ki birileri araya girdi de onları ayırdı, İzzet patlamış dudağıyla evin yolunu tuttu.

Ain Hanım'ın adı ilk kez suçlamalara konu olmuştur. Seyyide gizli gizli gözyaşı döker. İzzet'in karşısına askeri polis gibi dikilen Ain hesap sorar, "Bana doğruyu söyle, şeytana mı uydun?"

Oğlu yapmacık bir üzüntüyle, "Asla," der. "Sana yemin ederim."

Bu sözler yeter annesine, "Sana inanıyorum. Ama günah işledin."

Şeyh'ül-Derviş'i evine davet eden Ain onu ihtimamla ağırlar, oğlunun masumiyetine ikna eder. Öğle yemeğine buyur ederek İzzet ile adamı barıştırır, çünkü kara bulutların tamamen dağıldığını görene dek huzur bulmayacaktır.

Gelgelelim İzzet'in kafasındaki bulutlar dağılmamıştı, yalan söylediğini, ikiyüzlü ve ödlek davrandığını ondan başka bilen yoktu. Dualarının eskisi gibi istekli olmadığını, ona huzur vermediğini hissediyordu, hüzün dolu gizli bir pişmanlıktan başka bir şey hissetmiyordu. Kendini iyice yağlı yemeklere vurdu, bir yandan da karısının önerisine kafa yormaya başlamıştı. Artık ona hiçbir şey vaat etmeyen mahalleden ayrılmayı hayal ediyordu.

Ain oğlunun bir iş kurmak istemesini hoş karşıladı. "Uzun zamandır aklımdaydı ama ilk adımı sen at diye bekledim."

Annesinden destek görmek hoşuna gitmemişti, anlaşılmaz bir korkuya kapıldı. Ama Ain devam ediyordu, "Hiç deneyimin yok, ama gözün korkmasın. Etrafımızdaki insanlar kereste, un, kahve, çadır işinde çalışıyorlar. Ticaretin sırları öğrenene dek gel seni onlardan birine ortak yapalım, sonra ister onunla devam edersin, istersen tek başına benzer bir işyeri açarsın."

Hayatını başaşağı edecek kesin bir değişimin eşiğine gelmişti İzzet, ödü kopuyordu. İçinde bulunduğu ortamdan kurtulması kolay olacak mıydı? Geceleri esrar tekkesinde geçiriyor, öğlene kadar uyuyor, sonra da cinayet romanlarıyla oyalanıyordu; bütün bunları bir anda bırakabilecek miydi? "Harika... Bunu başaracağım, kuşkum yok... Ama işe girişene dek biraz bekleyeyim..."

Mahalleden ayrılma isteği iyice ağır basıyordu, bu arzusunu Seyyide'nin duyabileceği şekilde dile getirmeye başladı. Genç kadın huzursuz olmuştu; evliliğinin bugüne kadar ayakta kalmasını Ain'e

borçlu olduğunu biliyordu. İzzet'in ona ettiği kabalıkların annesini kızdırmamak adına sınırı aşmadığının farkındaydı, fakat uzak bir yerde baş başa kaldıklarında nelerle karşılaşırdı kim bilir?

Bu nedenle kocasının ele verip sırrını Ain'e anlattı, bunu bildiğini belli etmemesini rica etti. Ain üzülmüştü, "Bizimki gibi bir ev nerede bulacak? Nedense bu mahalleden nefret eder oldu!"

Tarihi evinde tadilata gitmek ilk kez geliyordu aklına. Kesenin ağzını açarak İzzet'e parmak ısırtacak kadar ani bir kararla eve su, kanalizasyon ve elektrik tesisatı döşetmek için kolları sıvadı. "Neden olmasın? Dünya değişiyor, yararı dokunacak, zarar vermeyecek icatlar var," diyordu gülerek. "Modern eşya hoşuna gider mi?"

İzzet umursamadı bile, "Ne önemi var?"

"Gençsin, gençlerin kendine göre zevkleri olur. Belki yeni eşya getirip eskileriyle karıştırmak istersin, belki de odanı baştan aşağı değiştirirsin, neden olmasın? Hangisini yapalım?"

İzzet sesini çıkarmadan omuz silkti. Seyyide'nin sırrını ele verdiğinden işkillenmişti, yalnız kaldıklarında sordu, "Evden ayrılmak istediğimi ona anlattın mı?"

Seyyide kesin bir dille inkâr etti, yine de hakaret görmekten kurtulamadı, "Annen gibi sen de hem dedikoducusun hem hain!"

Münakaşa Ain'in kulağına gitmişti, kendine göre samimi bir tavırla çıktı oğlunun karşısına. "Umm Samir'e daha fazla acı çektirme. Burası senin evin, burayı senin için yeniledim. Eğer mahalleden uzakta başına buyruk yaşamak istiyorsan, sana karşı çıkmayacağım. Tamamen serbestsin, dilediğin gibi hareket et."

Böylece İzzet hiçbir ayak bağı olmaksızın – bir kere daha – serbest kaldığını hissetti. Hevesi hemencecik geçmişti, tereddüt ağır basıyordu.

Her zamanki gibi eşikte kalakalmıştı. Bu felçli hali de nereden çıkmıştı şimdi? Uyuşukluğa dönüşen kendi hayatından mı? Yoksa annesinin onun hâlâ bilmediği bir sırrı mı vardı?

11

Bir sabah ağlamaktan kıpkırmızı kesmiş gözlerle Ain'i karşısında görünce dehşete düştü İzzet. Daha önce onu ağlarken gördüğünü hatırlamıyordu. İçine işlemişti, en kötüsünü duyacağı beklentisiyle, neyin var, diye sordu. Annesi kısık sesle cevap verdi, "Bereket gitmiş... Tanrı seni korusun!"

Elinde olmadan gülümsedi, paçayı yırttığını düşünüyordu, "Ev kedi kaynıyor, Tanrı seni korusun!"

"Bereket ilk göz ağrımdı benim, yüreği sevgi ve anlayış doluydu. Kurtuluşu yoktu, eceli gelmişti."

Bu ruhani yaklaşıma alışmıştı artık, annesiyle kediler arasındaki ilişkiyi, yetmiş yıldır onu nasıl hayata bağladıkları gerçeğini kabullenmişti. Aynı şekilde Seyyide ile olan heyecandan yoksun ilişkisine alışmıştı; aslında nedensiz yere iki kez düşük yaptığında üzüldü, bir gün annesi, "Artık Samir'i Şeyh'ül Azizi'ye göndermenin zamanı geldi," dediğinde yüreği hop etti.

Haklıydı, Samir altı yaşına gelmişti, yüz hatları nasıl da Ain'e benziyordu. Zaman hızla akıp geçmişti; İzzet yirmi beş yaşındaydı, onca yıl kayda değer hiçbir şey yaşamamıştı. Ama kimselere sezdirmediği gizli değişiklikler oluyordu hayatında.

Harika ve ürpertici bir değişimdi bu. Dini duygularına sızan bezginlikti. Esrar tekkesini işletenlerin parmağı olamazdı bunda, çünkü onlar inançlı kimselerdi. Cinayet romanlarıyla veya düşünmekle de ilgili değildi, çünkü artık hiçbir şey düşünmez olmuştu. Yalnızca hevesini ve inancını söndüren bir bıkkınlıktı, mabedin sütunları yıkılıyordu. Namazdan ve oruçtan elini ayağını çekmişti, ama bunu kendinden başka kimseye söylemiyordu, kimse farkında de-

ğildi. Bomboş bir dünyada yaşıyordu, bu anlamsız ve yalanlar dünyasını yeniden canlandırmaya gücü yetmezdi İzzet'in.

Bir gece esrar tekkesinin en yaşlısı Ramazan el-Zaini'nin dikkatini çekti İzzet'in kasvetli hali, "Tanrı'nın önüne döktüğü nimetleri saymaya kalksan, bitiremezsin."

İzzet merakla gülümsedi, adam devam ediyordu, "İtibar, para ve gençlik, daha ne istiyorsun?"

Adam doğru söylüyordu. Mirasa konsa bile şu an yaptığından daha farklı ne yapabilirdi?

Tekke eşi benzeri görülmedik bir yerdeydi, tarihle günümüzü ayıran sınırdı orası, eski tünelin tepesinde yükselen antik kaledeki burçlardan birindeydi. Eskiden Kahire'nin kuzeye açılan kapısıydı burası, kale de güvenlik ve savunma merkeziydi. Bugün bu surlar bambaşka bir anıt, tünelse hem geçiş yolu hem de dilencilerin yattığı bir mekândı, tekkeyi gözetleme kulesinde açma kararı Ramazan el-Zaini'ye aitti. Ne çok büyüktü ne de küçük, okçuların ok attıkları pencereler sayesinde havalandırması iyiydi. Kalede gözcülük yapmış bir adama nargileleri hazırlayıp müşterilere dağıtma işini vermişti, karşılığında esrarını ve yemeğini paylaşıyordu onunla.

İzzet oğlunun mektebe gidişini kutlamak için ızgara kuzu ve bir tepsi revani ikram ettiği bir ziyafet düzenlemişti. Unutulmaz bir geceydi, bunun nedeni yalnızca kutlamaya vesile olan olay değil, aynı zamanda Ramazan el-Zaini'nin getirdiği haberdi. "Dün daha önce kimsenin görmediği bir şey gördüm," diye başlamıştı ihtiyar anlatmaya.

Mahmur gözler ona çevrilirken devam ediyordu, "Darb'ül Ahmer'e Lavandi Sirki gelmiş, ben de görmeye gittim. Gösteri bir oyunla başladı, bir aktrisle aktör oynuyordu. Bilin bakalım kimlerdi?"

Birisi alay etti, "Annenle baban."

El-Zaini ona kulak asmadan açıkladı, "Bedriye el-Menevişi ile Hamdun Agrama."

Bir yaygaradır koptu, her kafadan bir ses çıkıyordu, "Olacak şey değil."

İzzet'e gelince, soğuk duş etkisi yapmıştı onda. Yarı-kapalı gözlerini açtı, karşısında maziyi görüyordu, şiddetli duygular doldurmuştu içini ansızın.

Herkesin ilgisini çekmeyi başardığı için sevinçliydi Ramazan, "İkisi de etten ve kemiktendi."

"Rezalet!"

Ramazan ekledi, "Âşığıyla kaçışın sonu sirkte bitmiş."

Fesat yorumlar havada uçuşurken geçmiş günler sanki hiç bitmemiş gibi gözünün önündeydi İzzet'in, sanki aradan yedi yıl falan geçmemişti. Kendine rağmen mırıldanmadan edemedi, "Ne son ama!"

Ramazan anlatıyordu, "Hamdun'u rezil etmeye karar verdim, gidip merhaba dedim."

"Rezil kepaze olmuştur herhalde!"

"Hiç değil... Gülücükler saçıyordu... Beni çok iyi karşıladı. Adam pervasız, azizim."

İzzet sordu, "Sirk hâlâ Darb'ül Ahmer'de mi?"

"Hayır... Ama Hamdun ziyaretimize geleceğine söz verdi."

"Olamaz."

"Birazdan kendi gözünüzle görürsünüz."

"Çok küstahmış sahiden!"

İzzet dertlenmişti ansızın. Az sonra Hamdun'u mu görecekti gerçekten? Bunun bir önemi var mıydı? Mazi silinmiş, aşk gibi dostluk da ölmüştü, öte yandan geçmişin ansızın bugüne sıçraması insanda şok etkisi uyandırıyordu. Buluşma anını değişik açılardan canlandırdı hayalinde, ama yaşanan sahne bambaşka olacaktı, çün-

kü İzzet kalın kaşlarıyla Hamdun'un kendisine bakıp gülücükler saçarak kollarını açtığını görür görmez, çağrısına kulak vermiş ve sımsıkı kucaklamıştı arkadaşını. Hamdun kulağına fısıldadı, "Buranın müdavimlerinden olduğunu öğrenince yalnızca seni görmeye geldim."

Vakit geçirmeksizin hiç çekinmeden teklifsiz içilen sigaraya ortak olmuştu. Kimse ona saldıracak söz söylemeye cesaret edemiyordu, ama Ramazan, "Seni sirkte bulacağım aklıma bile gelmezdi," demeyi ihmal etmedi.

Kahkahalarla karşılık verdi, "Bizim işimiz oyunu sahnelemek, onu da ben yazdım."

"Sen devlet memuru değil miydin?"

"Hâlâ öyleyim. Tiyatro benim merakım, hepsi bu."

"Fakat..."

Ramazan gerisini getirmedi ama yarım bıraktığını Hamdun tamamladı, "Fakat karım, değil mi? O da benim gibi sanatçı, ama bizim mahallede bunu kimseye açıklayamazsın. Oysa biz de diğer aileler gibi saygın bir aileyiz."

Nargile fokurtusundan başka çıt çıkmıyordu içeride. Derken İzzet'e döndü Hamdun, "Oğlunun mektebe gidişini seninle birlikte kutlamak büyük zevk!"

"Ya sen, kaç çocuğun oldu?"

"Bir tane doğdu ama bir yıldan fazla yaşamadı, başka da olmadı. Tanrı'ya şükür."

"Çocukların olsun istemez miydin?" dedi Ramazan.

"Sanatımıza ayak bağı olurlardı."

Bir kere daha nargileler fokurdadı.

Tekkeden birlikte ayrıldılar. İzzet eve aldı onu, ev halkı uykudaydı. Sonbaharda şafak sökerken serinleyen havaya aldırmadan bahçede oturdular. Geçmişe dair tek kelime etmeksizin tatlı bir soh-

bete koyuldular. İzzet neşesinin yerine geldiğini fark etti. Acı dolu anılar kaybolup gittikten sonra dostluğa tutunmuştu sıkıca. Aralarına giren sonuçsuz aşka değinmeden eski günlerden konuşuyorlardı. Anlatacak çok şey vardı. Hamdun kendi başından geçenleri aktarıyordu, "Devlet dairesindeki işime devam ediyorum, ancak sanat uğruna verdiğim mücadeleden bir an bile vazgeçmedim. Bedriye'nin yeteneğini keşfettim bu arada, ama kaygan zeminde yol almak zor. Tiyatrolar beni yazar olarak görmüyor, karımı da aktris olarak kabul etmiyorlar. Fakat umudumu yitirmedim. Lavandi Sirki'nin sahibiyle tanışınca kaba hokkabaz numaraları yerine tek perdelik bir oyun sahnelemeyi önerdim ona. Para istemediğimiz için denemeyi kabul etti. Başarılı olduk, seyirciler de çok beğendi.

İzzet, "Ama orası bir sirk!" diye karşı çıkacak oldu.

"Öyle, fakat talih yüzümüze gülene kadar hiç yoktan iyidir."

İzzet heyecanlanarak kendi işyerini açma projesinden bahsedince, Hamdun yüreklendirdi onu, "Bunu hayata geçirmen gerek, yoksa hayatın ne anlamı kalır?"

"Demek senin hayatının bir anlamı var?"

"Çok yoğun geçiyor. Kim bilir, gün gelir kendi kumpanyamı kurarım belki."

"Büyük tiyatrolarla başa çıkabilir misin?"

"Bilmem, yaz aylarında Rod el-Ferec'de faaliyete geçen küçük bir topluluk var mesela, eğer cesaretimizi toplarsak kışın Mısır Kulübü'nde iş bulabiliriz, bütün arzum bu."

İzzet'in kafası allak bullak olmuştu, ansızın aklına acayip fikirler gelmeye başladı. Yüreği kıpırdamış, iradesi harekete geçmişti. Kendinde ilk kez bir şeyler yaratma, çalışma ve yeni bir şeyler yapma gücü buluyordu. Aklının başında olduğunu, rüya görmediğini kendine kanıtlamak için sordu, "Söylesene, Hamdun, bu işe ne kadar para lazım?"

Genç adam ilgiyle anlattı, "Tiyatroya, aktörlere, kostümlere ve sahneye para lazım. Öyle uçuk bir meblağ sayılmaz, ama en az beş yüz lira ister."

İzzet bir süre düşünüp taşındıktan sonra sordu, "Başarılı olacağının garantisi var mı?"

"Var sanırım, hele bir de işletme hakkını alırsak."

Sessizlik çökmüştü, duygulu, umut dolu ve gizli dürtülerin yoğun olduğu bir sessizlikti. Nihayet İzzet mırıldandı, "Ben bunu biraz düşüneyim, Hamdun."

12

Aslında düşünmesi gerekmiyordu (hikâyecinin dediği gibi) dürtülerine kapılmıştı bir kere; onu yeni bir insana çeviren güçlü ve kuvvetli bir patlamanın etkisindeydi, çılgınca hareket ediyor, davran diyen güçlü bir sesin peşinden gidiyor, kendini tanımayacak ölçüde atalete karşı duruyor, her şeyi kutsal bir temsil, fevkalade başarılı olacağı mutlu bir oyun olarak görüyordu. Yeni projenin gizlilik içinde yürütülmesi gerektiğinin farkındaydı. Ain'i ikna edebileceği bir konu değildi bu, mahallede kabul görüp saygı duyulacak bir iş hiç değildi; sırları ortaya çıkarsa dedikodular eksik olmaz, en ağır hakaretlere maruz kalırdı. Fakat bunlar şevkini kırmıyordu, tam tersine hevesini ve isyanını katlamış bile olabilirdi. Bir tiyatronun sahibi ve menajeri olmak; ne demekti acaba? Asıl ilginç olan tiyatroya hiç meraklı olmamasıydı; bilinmeyenin ve onun getireceği esrarengiz zorlukların peşinden koşuyordu, türlü olasılıklara gebe, gelip geçici bir anın cazibesine kapılmıştı. Menajerliğin ona uygun olduğundan hiç kuşkusu yoktu. Hamdun ile birlikte olmak keyfini yerine getirmiş, bir aşırılıktan diğerine yaşanan değişiklik neşelendirmişti İzzet'i, ayrıca aşkın acizliğinden, kendi kendini kandırmanın verdiği ıstıraptan kurtulup uyanık ve gözü pek davranarak bir şey denemeye kalkışmak iyi olacaktı.

Acaba annesi önüne beklenmedik bir engel çıkaracak mıydı? "İstediğin büyük bir meblağ, ama seve seve veririm sana. Yalnız projenin ne olduğunu bilmem gerek."

"Müteahhitlik firması."

"Gelip ortaklarınla bir saat görüşeyim öyleyse."

İzzet öfkeden köpürerek bağırdı, "Ben çocuk değilim, hem bunlar erkek işi!"

Ain gülerek karşılık verdi, "Talihin açık olsun."

Öğle yemeği için Hamdun'un Muhammed Ali Caddesi'ndeki eski evine gidiyorlardı birlikte. Binayı görünce içinden hemen kaçıp gitmek gelmişti, ancak Hamdun ile kol kola yürürken bu arzu bir tarafa gitti, İzzet diğer tarafa. Bir, iki dakika içerisinde Lavandi Sirki'ndeki aktrisi, Bedriye el-Menevişi'yi görecek, ömründe ilk kez elini tutacaktı. Yedi yıl önce bu gerçekleşmiş olsaydı, heyecandan ölecek gibi olur, alev alev yanardı, oysa şimdi rahattı, eski âşık zamanın akışına kapılıp yok olmuş, yerini menajer olmayı, buyurmayı ve masum eğlenceyi hayal eden bir adam almıştı.

Kapı açılınca Bedriye'nin ışıldayan teni ve tatlı gülümsemesi parlayıvermişti. Üzerinde beyaz puanlı bir elbise vardı, bildik sesiyle, "Buyurun... Buyurun..." diyordu içtenlikle.

Adım attığı yeni dünyadan geriye dönüşü yoktu İzzet'in. Geçmişin enkazından bulup çıkarmıştı burayı, şimdi de afiyetle ve dostça işgal ediyordu. Aşk acısını hayretle hatırladı. Karşılıklı iltifatlar edip havadan sudan konuştukları yer gösterişten uzak bir oturma odasıydı, derken sofraya buyur edildi. Evin eşyası, çekilen yoksulluğu ele veriyordu; arkadaşı sürünüyordu, demek ki tam zamanında devreye girmişti. İştahla yemeye koyuldu, "Bak, nasıl yemek yenmesi gerektiğini öğrendim artık."

"Kilo almışsın, hatta olması gerekenden biraz fazla kilolusun," diye atıldı Bedriye.

Hamdun itiraz etti, "Tiyatro sahibi ve menajerine yakışır böylesi."

"Bak, burada kızarmış patlıcanla yaprak sarma var," dedi Bedriye, "Hamdun sevdiğini söylemişti."

Yeniden oturma odasına döndüklerinde İzzet, "Zamanı iyi değerlendiriyorsun, değil mi?" diyerek Hamdun'a döndü.

O da güvenle anlatmaya başladı, "Yaz başında perdeyi açarız. Aktörlerle aktrisleri ve geri kalan işçileri seçtim, bugün öğleden sonra Üstat Yusuf Razı geliyor, avukat. Anlayacağın, her şeyimiz hazır sayılır."

Birkaç yıl önce Bedriye'nin babasının vefat ettiği aklına gelince genç kadına başsağlığı diledi İzzet. Sonra da, "Anneni görüyor musun?" diye sordu.

"Bir süre önce evlenip el-Ballina'ya taşındı."

Hamdun güldü, "Bir erkeğin kaynanası olmaması harika bir şey."

"Sen rezil bir yazarsın," diye takıldı Bedriye.

"Önemli olan yazar olarak başarılı olmak... Kütüphanemi görmek ister misin?"

İzzet ilgisizce yanıtladı. "Tabii isterim, ama şimdi değil."

"Ain Hanım nasıl? Hâlâ mahalledeki insanların yardımına koşuyor mu?"

İzzet duygusuz bir edayla cevapladı Bedriye'yi, "Hem de büyük bir şevkle harıl harıl çalışıyor."

"Artık köşesine çekilip dinlenmesinin zamanı gelmedi mi?"

"O hâlâ genç!"

Hamdun içtenlikle ekledi, "Ebediyete kadar saygı görmeye layık bir kadın o."

İzzet kahkahalarla karşılık verdi, "Bazen deliler ailesi olduğumuzu düşünüyorum!"

"Öyleyse delilik dünyayı kurtarmanın en iyi reçetesi olmalı."

"Sen hâlâ dünyayı kurtarmak gerektiğini düşünüyor musun?"

Hamdun ellerini havaya kaldırarak haykırdı, "Tanrı şahidim olsun, istiyorum!"

Bedriye'nin neşesinin ansızın kaçtığı belli oluyordu, hemen konuyu değiştirdi, "Paranın ziyan olmayacağından emin olmasaydım, bizim projeye dâhil olmana asla razı gelmezdim."

"Başarılı bir aktris olman beni çok şaşırttı."

Bedriye buna karşılık Hamdun'u işaret ederek, "Onun sayesinde," diye anlattı. "Beni o keşfetti, öğretmenim o. Repliklerimi ezberlememe yardım ediyor, kendi başıma ezber edebileyim diye okumamı geliştirmem için çok ısrar etti."

Hamdun atıldı, "Komedi oyunlar temsil ettiğimiz sürece bunun bir önemi yok, ama benim hayalim Shakespeare'in oyunlarından birinin çevirisini sahnelemek, o zaman da Arapça telaffuzunu geliştirmen gerekecek."

"Kahkaha başarı getirir; menajer de bu fikrime katılacaktır herhalde."

İzzet gülümsedi ama lafa karışmamayı yeğliyordu, Hamdun karısıyla aynı fikirde değildi, "Gözyaşı da kahkaha kadar etkilidir, bu hanımefendi *Julius Caesar*'daki rolünü mükemmel oynamıştı."

İlk günlerde mahalle tamamen aklından uçup gitmişti, anılarda kalmıştı sanki. Derken Seyyide gelip oturdu Bedriye'nin yanına, karşılaştırma yapmak kaçınılmaz olmuştu böylece. Aynı mahallede ve aynı mektepte yetişmişti ikisi de. Birinden zekâ, güzellik ve cesaret fışkırırken, diğeri esmer teni, yusyuvarlak burnu ve akıl almaz teslimiyetiyle kurnazca tevazu perdesinin ardına gizlenmişti. Bak, Hamdun nasıl baş tacı ediyordu Bedriye'yi, o Seyyide'ye nasıl davranıyordu peki? Üstelik Seyyide çocuk doğurup Samir'in annesi olmuştu, fakat buradaki güzellik için bu söz konusu değildi. Eğer alnına onunla evlenmek yazılmış olsaydı, yazgıları bambaşka olurdu, belki daha iyi, belki daha kötü.

Yapılacak en iyi şey bu iki yıldızın menajeri olmaktan başka bir şey düşünmemekti, bundan çok mutluydu. İçinden gelen coşkuyla

konuştu, "İleride daha büyük bir tiyatro binası kiralarız belki."

Hamdun rahat rahat hayallere dalmak üzere bacaklarını uzatmış, yayılıp arkasına yaslanmıştı. Bedriye ise temkinliydi, "Önce başarılı olalım hele."

İzzet alçak sesle söyleniyordu, "Başkalarına çarçur ettiğini bana verse, tek bir apartman satabilsem keşke."

Hamdun oturduğu yerde doğrularak karşı çıktı, "Masum olmayan hayallere itirazım var."

Konuyla bağlantılı görünmese de İzzet düşüncelerini dile getirmeden edemedi, "Kendime ait bir yerim olsun istiyorum, şöyle mahalleden uzakta bir yer."

İkindiye doğru daire kapısı çalındı. Hamdun kalkıp kapıyı açtı, "Üstat Yusuf Razı geldi, işe koyulalım."

13

Kış ve bahar ayları anlaşmalar ve hazırlıklarla, para harcamakla geçerken İzzet, Hamdun ve Bedriye arasında da yakın bir dostluk gelişiyordu. Hikâyeci, bu günlerin İzzet Abdülbaki'nin hayatının en mutlu dönemi olduğunu düşünür. Bu zamanın büyük bölümünü tiyatro sahibi olarak aktörlerle, aktrislerle, teknisyenler ve işçilerle sözleşmelerin imzalandığı Hamdun'un evinde geçiriyordu. Tiyatro binasının bazı yerlerinde tadilat yapmış, yeni koltuklar eklemiş, girişini de mahalleliden olan kapıcı ve çığırtkan Ferec Ya Müsehhil'in deyişiyle, Rod el-Ferec'in incisi olacak şekilde yeniden düzenlemişti. Nisan gelince çalışmalarını tiyatro binasından yürütmeye başladılar, İzzet içini geniş bir çalışma masası, kasa, rahat deri koltuklarla döşediği müdür odasını pek sevmiş, menajer ve tiyatro sahibi olarak burada çalışıyordu. Amir makamı hiç yabancı gelmemişti ona, ama daha evvel şimdiki kadar geniş yetkilere sahip olmamıştı. Aktrisler ona çok bayağı geliyordu, sanat dünyasından çok fuhuş dünyasına yakın görünüyorlardı, İzzet'e sorarsan kendilerini onun kollarına atmak için birbirleriyle yarışıyorlardı. Şubra Bahçeleri'nde orta büyüklükte bir apartman dairesini kendine hazırlamaya başlamıştı, bir süre tek başına keyfini sürdükten sonra ailesini de buraya taşımak niyetindeydi. Onun cinsel dürtüleri Hamdun'un dikkatinden kaçmıyordu, "Dostuna kulak ver: Bunların hepsi pespaye, sen de görüyorsun; gerçek aktrisler bizimki gibi yerler için kendi tiyatrolarını terk etmezler. Bu kadınlardan biriyle ilişkin olursa, müdürlüğüne gölge düşürürsün. Canın ne isterse onu yap, ama burada yapma."

Onun sözünü dinledi İzzet, pek zorlanmamıştı, zaten gerçekten arzuladığı bir şey değildi. Kendini tamamen işine adadı; yeni doğan adam, Samir'in mektebe yazılmasını kutladığı gece yeniden dünyaya gelen İzzet işine vermişti kendini. Gece yarısı Ramazan el-Zaini'nin eski hisarın kalıntılarındaki tekkesine gidiyor, gün ağarırken de Ain'in evinin yolunu tutuyordu.

Menajerlik gereği Hamdun'un *Binbir Gece Masalları*'ndan uyarladığı sayısız oyundan biri olan *Sultan'ın Dert Ortağı*'nın metnini okudu. Provalarına katıldı. Oyunun sahnelenmesinde Hamdun'un çeşitli görevler üstlendiği dikkatinden kaçmamıştı. Bizanslı köle kız kostümüyle salınarak dolaşan Bedriye'yi hayranlıkla izliyordu. Bu karmaşık, tılsımlı, büyüleyici eserde hiç rol almadığına pişmandı. "Sıkı bir rekabet olacak," diyordu Hamdun, "Bizimkinden başka civarda üç tiyatro daha var."

Bedriye itiraz etti, "Ama yeni bir oyun sahneye koyduğumuz için biz daha avantajlıyız, onlarınki komedi repertuarından alınmış, yeniden sahneye konan oyunlar."

Üstat Yusuf Razı başka bir noktanın üstünde duruyordu. "Ama oyunlarını her hafta değiştirdiklerini unutmayın. Ne kadar yeni de olsa burası aynı oyunu iki ya da üç haftadan fazla kaldıramaz."

Hamdun atıldı, "Bende oyun çok, hem klasikler de var."

Avukat ekledi, "Ben de yeni bir oyun getirdim."

Bedriye sordu, "Güldürü mü?"

"Çokeşlilik sorununu ele alan ciddi bir dram."

Hamdun'a göre, 'Güldürü olarak da işlenmeye müsait' bir konuydu bu.

"Ama ben trajik yanını ele aldım."

Bedriye karşı çıktı yine, "Her halükârda Rod el-Ferec'e uygun değil."

Yusuf Razı yalvaran gözlerle İzzet'e dönünce, o da kendinden

emin bir tavırla karşılık verdi, "Ben bir okuyayım hele."

Karar almakta güçlük çekmiyordu, işinin can alıcı noktası olarak görüyordu bunu.

Açılış bir mayıs akşamıydı. Ferec Ya Müsehhil kapıda durmuş çınlayan sesiyle tellallık yapıyordu, "Burada... aktris Bedriye Hanım... ilk defa gösterimde... *Sultan'ın Dert Ortağı*... geceyarısına kadar kahkaha... şarkılı, danslı... her türlü içki..."

İzzet'in sinirleri gergindi. Aşk ıstırabı dışında böyle bir sıkıntıyla ilk kez tanışıyordu, ibadetten elini ayağını çektiği ilk zamanlarda içini yakan acıdan farksızdı. Hazırlık döneminde rakip kumpanyaların yıldızlarını seyretmişti, bu nedenle Bedriye'nin kabiliyeti konusunda içi rahattı, ama *Sultan'ın Dert Ortağı*'nın provaları sırasında – beklediği gibi – gülmemişti. Üstat Yusuf Razı'ya doğru eğilip (seyirci koltuklarında ikisinden başka kimse yoktu) kulağına fısıldamıştı şaşkınlıkla, "Hiç komik değil!"

Avukat da bu fırsatı değerlendirmekte gecikmemişti, "Bu günlerde dram ve gözyaşı tutar!"

Bu sözler yüreğine oturmuştu İzzet'in, annemin evine beş parasız mı döneceğim diye düşünmeden edemiyordu. Açılış yaklaşırken sinirlerinin gergin olmasının nedeni buydu, ama kalabalık bir seyirci kitlesi vardı, tiyatro müdavimlerle dolup taşmıştı. Büfe satışları çok iyi gidiyordu, soda ve zencefil gazozu, bakla piyazlı, falafelli ve pastırmalı sandviçler kapış kapış satılıyordu. Üstelik seyirciler kahkahadan kırılıyor, Bedriye'yi alkışlamak için birbirleriyle yarışırken tezahüratlarının nezaket sınırlarını aştığı da görülmüyor değildi. İzzet'e göre gösterinin başarısı meydandaydı; güveni ve gururu yerine gelmiş, koltukları kabarmıştı, Hamdun'u iki kat takdir ediyordu şimdi, oyunu on kere seyretmiş olmasına rağmen sevinçle seyircilerin arasına karıştı.

14

Gece yarısına doğru perde indiğinde Bedriye ile Hamdun mutluluktan ağızları kulaklarına vararak odasına geldiler, onları tebrik etti. Hamdun sevinçliydi, "Başarı beklentilerimizin ötesine geçti."

Bedriye'nin dili tutulmuştu adeta, "Tanrı bizi o sirkten kurtardı," dedi geveleyerek.

İzzet yerinden kalktı, "Başarımızı Şubra Bahçeleri'nde kutlayalım."

Bedriye, Hamdun ve Yusuf Razı yeni evde buluştular, onlara hizmet etmek üzere Ferec Ya Müsehhil de gelmişti. Dışarıdan kebap, şamfıstığı ve viski getirttiler, Ya Müsehhil bir yandan nargileyi hazırlıyordu. İzzet ömründe ilk kez tadıyordu viskiyi, yeni bir coşku dalgası kabarmıştı içinde, artık durumun tuhaflığı ya da itibarının zedelenmesi umurunda değildi. Bedriye'nin elindeki içki bardağını görünce ecnebi oldukları –hepsinin– duygusuna kapıldı, eski mahalle hayallerde kalmıştı yalnızca. Hamdun kafayı bulunca nutuk çekmeye başladı, "Biz İzzet ile Şeyh'ül Azizi'nin mektebinde tanıştık, orada, yerdeki hasırın üstünde sonsuz bir arkadaşlık kuruldu aramızda. Ama o zaman aynı kaderi paylaşacağımız aklımın ucundan geçmezdi."

İzzet de geri kalmadı, "Herkesin doğduğu gerçek bir ailesi olur, ama gerçek hayata kendi yolunu bulunca atılır."

Bedriye'nin gözleri yaşarmıştı, "Biz de kendi yolumuzu bulana kadar uzun süre başıboş dolaştık."

Kendini kaptırdığı harika duygularla baş döndürücü bir ışık doluyordu İzzet'in yüreğine. Her şey rüya gibi güzeldi. Ayrıca Hamdun'dan, Bedriye'den ve onları sonsuza kadar birleştiren tiyatrodan

kopmak kalbinden ya da ciğerinden ayrılmaktan daha zor gelirdi artık ona. Dünyada akla hayale gelmeyen neşe pınarları olduğunu söylüyordu. Ama saadeti arzulayan herkes kuytu bir köşede pusu kurmuş engellere karşı kararlı olmalıydı. "İçimden şarkı söylemek geliyor, keşke sesim güzel olsaydı!"

Hamdun güldü, "Onu senin vicdanına bırakıyoruz."

Bedriye kocasını işaret ederek anlattı, "Eskiden rüyamda İzzet'i gördüm diyerek uykudan uyanırdı."

İzzet meraklanmıştı, "Nasıl görürdün?"

"Şey... gördüğümüz rüyaları hemencecik unutmaz mıyız?"

Bedriye dayanamamıştı yine, "Ama ben bir tanesini dün gibi hatırlıyorum, bana anlatmıştın. İkinizi birlikte bir teknede dans ederken görmüş."

"Anlamı ne acaba?"

"Bunun Hamdun için hiç önemi yok!"

Bu noktada Ferec Ya Müsehhil de lafa karıştı, "Bu rüya bizim 'Cennet' tiyatrosunda hakikat oldu, Nil kıyısında öyle bir tekne var çünkü."

Bu yorum hepsinin hoşuna gitti, öte yandan İzzet, acaba o sıralarda ben rüyamda neler görüyordum, diye geçiriyordu içinden.

Mahalleye dönerken hiç içinden gelmiyordu oraya gitmek, onu çembere alan zorunlu hareketlere lanet ediyordu. Esrar tekkesinin müdavimleri bile yataklarına kavuşmuş olmalıydılar. Karanlık sokağa adım atar atmaz gece karanlığında dolaşmaya bayılan tanınmış bir meczupla burun buruna geldi. Adam uzun uzun anlamsız sözcükler ederken İzzet'e kafa attı, yanaklarına, boynuna salyaları sıçrıyordu. Genç adamın midesi bulanmıştı, onu sertçe itti, deli feryat figan yere yuvarlandı. Uzaktan öksürerek geldiğini haber verip ikaz eden bekçinin sesi duyuluyordu, İzzet'in yüreği sıkışmaya başlamıştı. Ansızın hiç planlamadığı bir karar ver-

di. Pusuya yattığı yerden fırlayan biri gibi aklına gelivermişti. Başına neler geleceğini bilmeksizin eski hisarın mazgallarından aşağı atladı.

Topuklarının üstünde dönüp neşe içinde hoplaya zıplaya yoluna devam etti.

Hikâyeci diyor ki:

Ertesi gün öğleden sonra bir postacı Ain'in evinin kapısını çalarak İzzet'in açtığı boşanma davasının görüleceği mahkeme celbini getirmişti. Seyyide gözyaşlarına boğularak zavallı bir halde öteberisini toplamaya koyuldu. Ain başını dualar ve nazarlıklarla süslü kanepeye yaslayıp gözlerini yumdu. "Kalbime doğanlar doğruymuş," diye ah çekiyordu.

Gözlerini açtığında Seyyide'nin eşyalarını topladığını, Samir'in endişeli gözlerle ona baktığını gördü. "Bu ne?" diye bağırdı Ain.

Ayağa kalkıp buyurdu, "Kıyafetlerini aldığın yere koy hemen!"

Seyyide titrek sesiyle itiraz edecek oldu, "Artık onunla aynı çatı altında nasıl yaşarım?"

Ain üzüntüyle yanıtladı, "Bir daha buraya dönmeyecek."

Ayakta duruyordu, sonra homurdanarak odayı arşınlamaya koyuldu, "Şu anda oda bir buluta dönse ve üzerimize yağmur yağsa, hiç şaşırmazdım."

Seyyide hâlâ geveliyordu, "İzin ver de anneme gideyim."

Ain iyice hiddetlenmişti, "Sana kaç defa söyledim, senin annen benim. Burası senin evin, bu da senin oğlun, Samir. Tanrı sana daha iyi birini bağışlayana dek burada kalacaksın."

Sonra toplanmış eşyayı kendi elleriyle yerlerine yerleştirdi. "İçimden bir ses bunun olacağını söylüyordu. Bulutlar boşuna toplanmazlar."

Samir'i elinden tutarak kanepeye götürdü, ses tonunu yumu-

şatarak başladı çocukla konuşmaya. "Şeyh'ül Azizi seni pek methetti. Çok çalış da yaralarımızı sar."

Oğlan endişeyle, "Babam..." diyecek oldu.

"Batakhaneyi bize tercih etti, senin baban böyle bir adam işte!"

Huzursuzca söyleniyordu, "İnsan yaptıklarının karşılığını görmez mi hiç?"

Sonra iç çekerek kime yöneldiği belli olmayan sözler söylemeye başladı, "Elimden geldiğince iyi yetiştirdim onu. Yol gösterdim, sevgimi verdim; ne derdi var? Her zaman seyahat etmeye meraklıydı ama nereye? Neden hayatla kavga ediyorsun, rahat mı batıyor? Neden başına bela ararsın?"

Evde ve mahallede hayat ağır adımlarla akıp gider. Seyyide evde kalır, yeni hayatı kavgadan uzak geçer. Ain eskisi gibi sevgi ve merhamet dağıtmak üzere sokaklarda dolaşmaya başlar yine, çektiği dertler karşısında azim ve sabırla dayanır. Samir'in çalışkanlığından ve ilerlemesinden mutlu olur. Mahalle İzzet'in boşanması ve evi terk etmesiyle ilgili haberlerle çalkalanır, erkek, kadın herkes onun hovardalığına sövüp sayar.

15

Sezon başarılı geçmişti. Cennet kumpanyası Hamdun'un kaleme aldığı dört oyun sergiledi. Ağustos sonunda yeni bir faaliyet için kolları sıvadılar, kış sezonu için Mısır Kulübü'nü hazırlayacaklardı. İzzet menajerlik işinde ustalaşmıştı; Samir burnunda tütüyordu ama mahalleye gitmeye hiç niyeti yoktu. İzzet'in odasında yeni sezonla ilgili tartışıyorlardı, Hamdun Agrama, "Seni uyarıyorum, Yusuf Razı'nın oyunu konusunda dikkatli ol," diyordu.

Buna karşılık İzzet'in cevabı, "Onu ikna etmenin bir yolunu bulurum," oldu.

Bedriye merak ediyordu. "Mısır Kulübü'nde komedi mi oynayacağız?"

"Aslında onlar bilinen anlamda komedi değiller, çünkü ben komediyi kendilerine göre anlam ifade eden şeyler söylemek için kullanıyorum," diye açıkladı Hamdun.

"Güzel," dedi İzzet, "ama bana hep başka bir planın olduğunu söylüyordun."

"Ciddi olmamız gerekiyorsa, Shakespeare'in çeviri oyunlarını ele alacağız."

"*Julius Caesar*'a bayılıyorum." Bedriye nazikçe başını yana yatırarak tatlı tatlı söylemişti bunu.

İzzet o hareketi görüp sesini duymuş ve o anda olanlar olmuştu. Konuşmanın geri kalanına kulak vermedi bile. İkisi hoşça kal diyerek İzzet farkına varmadan odadan çıkmışlardı. Tek başına kaldığında kendi kendine mırıldanıyordu, "Aman Tanrım... ben bu kızı seviyorum!"

Yüreğinde, ruhunda, hayatında yalnızca Bedriye vardı. Bir anda eski aşkı mı depreşmişti? Yoksa bu hiç sönmemiş bir aşk mıydı? Bunca zamandır içinde mi beslemişti onu? Muhteşem, ürkütücü bir duyguydu. Hayatına kasırga gibi esmiş, geleceğe doğru türlü olasılıklarla ilerliyordu. Her ne olursa olsun, huzurunu alıp götürdüğü kesindi. Yusuf Razı ile ilgili sorun arka planda kalmıştı. Evet, bu adamla sıkı fıkı olmuşlardı; sevgililerinden bazılarını onun sayesinde tanımıştı. Şubra Bahçeleri'nde hovardalık geceleri düzenlerdi, ancak İzzet hayal ettiği kadar zevk almıyordu bunlardan. Paralı aşk iğrenç geliyordu. İçinde gizli bir şey onu huzursuz ediyor, yüreği boğazını tıkıyordu. Gizli bir duygu inatla esir alıyordu benliğini, aşkı ilk keşfettiği zamandan daha güçlüydü. Daha doğrusu, kendine ilk itiraf ettiğinden daha şiddetliydi: Her şeyi apaçık görüyordu şimdi, saydam suyun hemen yüzeyindeki balıklar kadar berraktı. Kimbilir, belki bu yeni hayata adım atmakla tehlikeye atılmıştı, Ain ile Samir ve Seyyide'yi, oturduğu mahalleyi sırf onun için, Bedriye uğruna, ondan gelen bilinmeyen çağrılara kulak vererek terk etmişti belki de.

Şimdi tamamen tutsağı olmuştu, bilinmeyen düşmanlar ele geçirmişti hayatını. Yanardağ ne zaman patlayacaktı acaba? Ama sakin olmak gerekiyordu. Bu durumla bambaşka bir şekilde başa çıkmalıydı. Şimdilik bu aşkı arkadaşlığın ve işin altında gizli tutacaktı. Hayat tatlı tatlı devam edecek, çektiği cehennem azabını bastıracaktı. Annesinin kanatlarının altındayken yaşadığı eski çelişkiler geri gelmişti. Bedriye'yi seviyordu ama aynı zamanda ona içerliyordu. Hamdun'u hem seviyor hem de ondan nefret ediyordu. Başarı ve tasaların pençesine düşmüştü. Bütün bunlara ek olarak bir de onunla –Bedriye– ile uğraşması gerekecekti, masumca, kendiliğinden. Gelgelelim kendine güveni sarsılmış, korku rüzgârlarına tutulmuştu. Üstelik kız –bundan hiç şüphesi yoktu– kocasını hayranlık noktasında seviyordu. Doğuştan vefalı ve namuslu oldu-

ğu anlaşılıyordu. Hayranlarına karşı kızın takındığı tutum dillere destan olmuştu. İzzet'in doğup büyüdüğü mahalledeki insanlar Bedriye ile kocasını suçlamakla düpedüz saçmalıyorlardı. Hamdun'u karısının namusunu satmakla itham etmeleri ne büyük aptallıktı. Keşke öyle biri olsaydı. O zaman hayat İzzet'in yüzüne güler, mutluluğu tadardı.

Onu en çok rahatsız eden bazen her gecenin sonunda ansızın geliveren uykusuzluktu. Gözünü açtığında ruhani bir dünyada dolaşırken, keder ve hüznün en yoğun duygularıyla yüreği kabarmış bir halde bulurdu kendini. Belleğinin puslu derinliklerinden çıkıp yağmur gibi yağarak kahırlar içinde ona ah ettiren, kanlı gözyaşları döktüren ışıklı görüntü sağanağı altında uykusuz saatler bitmek bilmezdi. O zaman masumiyet, vahşet ve mucizelerle dolu en ilkel haline dönerdi. Karanlığın örtüsü altına gizlenerek seyircilerin zamanını çalmaya başlar, sahnede rolünü oynayan Bedriye'yi yakından ve yalvaran gözlerle seyretmek için bir köşede durup bu deliliğin sonu nereye varacak diye dehşet içinde merak ederdi.

Hikâyeci anlatıyor:

Sezonun kapanmasına birkaç gün kala olayların akışı yepyeni, beklenmedik bir yöne gitmiş, mermi gibi yolundan çıkarak bütün dengeleri altüst edip her şeyi hızlandırmıştı.

Oyunun başlamasına bir saat kadar kala Bedriye tek başına içeri girdiğinde İzzet odasında tek başına oturuyordu.

Kızın endişeli ve aklı başından gitmiş haline rağmen İzzet'in yüreği sevinçle pır pır etti, çünkü birlikte çalışmaya başladıklarından beri ilk kez baş başa kalıyorlardı. Otururken özür dilercesine konuşmaya başladı, "Seninle bazı kaygılarımı paylaşmak zorundayım."

En çok sevdiği kişinin derdini açacak kadar ona güvenmesi İz-

zet'in sevincini ikiye katlamıştı. "Senin kaygıların benim kaygılarım," dedi.

Bedriye bir tutam siyah saçı cam masaya değecek kadar eğilmişti öne, "Bu kaygılarda bizi birleştiren bir şey var," diye fısıldadı.

İzzet duygularını kontrol altında tutmakta zorlanarak geveledi, "Kulağım sende."

"İkimiz de Hamdun'u seviyoruz."

Başını arkasındaki duvarın soğuk gerçekliğine çarpana kadar geriye yaslandı İzzet. "Elbette."

"Bizim evde hayatımızı, işimizi, geleceğimizi tehlikeye atabilecek tuhaf şeyler oluyor."

"Nasıl tuhaf şeyler?"

"Yarının Çocukları'nı duydun mu?"

"Evet."

"Onlardan bazısı her gece kemeraltından gizlice bizim eve giriyor."

"Nasıl?"

"Tiyatrodan döndükten ve polisler uykuya daldıktan sonra ya da onlar öyle sanıyor!"

"Dediklerinden pek bir şey anlamadım."

"Bu insanlar isyancı, üstelik hepsi aranıyor."

"Bilinen suikastlara katılmakla suçlanıyorlar!"

"Mesele de bu zaten."

"Sen şimdi Hamdun'un...?"

İzzet gerisini getiremedi, Bedriye iç çekerek tasdik etti, "Evet. Toplantı yeri olarak bizim evi seçmelerinin yalnızca sempatizanlıktan kaynaklandığını sanıyordum. Boş yere engellemeye çalıştım, onlardan ayrılmaya ikna etmek için nasıl çabaladığımı söylemeye gerek yok."

İzzet bir süre duyduklarına kafa yordu. "Hakikaten tehlikeli."

"Sana gelmemin sebebi bu."

İzzet'in kafası karışmıştı, "Sence bu konuyu Hamdun ile açık açık konuşmalı mıyım?"

"Başka bir fikrin var mı?"

"Sırrını ele verdiğin için sana kızmayacak mı?"

Bedriye hemen uyardı, "Bunu asla bilmemeli!"

"Peki o zaman bildiklerimi ona nasıl açıklarım?"

"Bilmiyorum... Ama benden şüphelenmesin!"

Genç kadın saatine göz atarak ayağa kalktı, "Önce Tanrı'ya güveniyorum, sonra da sana."

Koşar adım odadan çıkmıştı Bedriye.

16

Duyduklarının girdabına kapılmıştı, öyle güçlüydü ki bir oraya, bir buraya savruluyordu. Dünya baş döndürücü bir güvenle ona yardım etmeye hazır, birbirleriyle yarışıp çarpışan renklerle seslerden, meleklerle şeytanlardan ibaretti artık. Bir süre ne yapacağını bilemeden oturduğu yerde kalakaldı. İçini bilmediği bir sevinç kaplamıştı. Fikir üretmesi gerekiyordu. Hamdun geldi gözünün önüne, mahpushane kıyafeti giymişti ya da idam sehpasına götürülüyordu. Bu durumdan kurtulmanın bir yolu olmalıydı. Yüksek sesle kendi kendine konuşuyordu. Bedriye terk edilemez veya dul bırakılamazdı, mümkün değildi bu.

Hamdun için en iyisini düşünmeliydi. Üstüne düşeni yerine getirmezlik edemezdi. Kader de üstüne düşeni yapıyor zaten.

Sezonun son oyunundan önceki gece perde indikten sonra İzzet, "Başarımızı sizin evde kutlasak ya," diye önerdi Hamdun'a. "Sadece üçümüz!"

Hamdun Agrama irkilmişti, "Bu gece hiç havamda değilim!"

"Viski içince kendine gelirsin."

Çekinerek sordu Hamdun, "Senin ev daha uygun olmaz mı?"

"Ama ev boş değil!"

"O zaman yeni sevgilinle tanışmış oluruz!"

İzzet darılmış gibi sordu, "Evine gelmemi istemiyor musun?"

Zil çaldığında yerlerine yeni oturmuşlardı. Hamdun kapıya koştu. Birkaç dakika içerisinde geri geldiğinde rahatlamış görünüyordu. İzzet kadehini kaldırarak, "Sağlığına," dedikten sonra ekledi, "Gecenin bu saatinde kimmiş gelen?"

Hamdun gülerek yanıtladı, "Karanlıkta yolunu kaybeden biri!"

İçkisini içerken bir İzzet'e, bir karısına bakıyordu, derken baklayı ağzından çıkardı, "Beni kandırmaya çalışmayın."

"Kandırmak mı?"

"Beni kandırmaya kalkmayın."

"Ne diyorsun sen?" dedi Bedriye.

İzzet ürkütücü bir sükûnet içinde, "Hakkınızda suçlamalar var."

Hamdun'un beti benzi atmıştı, "Aklından geçenleri açık açık anlatsana."

Kendinden emin bir tavırla kısa ve öz konuştu İzzet, "Yarının Çocukları!"

Hamdun iyice sarardı, Bedriye gözlerini kaçırıyordu. "Anlamadım," dedi Hamdun.

"Bilakis çok iyi anladın."

Odaya ölüm sessizliği çökmüştü birden, ama uzun sürmedi, İzzet devam ediyordu, "Siz başınıza bela açmak mı istiyorsunuz?"

Hamdun meraklanmıştı, "Sen kimden duydun?"

"Güvendiğim birinden."

"Lanet olsun o herife!"

"Sen kimden bahsediyorsun? Onu tanımıyorsun bile... Ona güvenebileceğimden emin olmasaydım, sana kaçmanı önerirdim."

"Yusuf Razı!"

"Hayır."

"Ondan başkası olamaz."

"Değil dedim, yemin ederim! O nereden bilecek?"

"O da bizimle ama başka bir gruptan, benim yüzümden artık ona ilgi göstermediklerini düşünüyor!"

"Sana yemin ederim başka birinden öğrendim."

"Kim bu?"

"Adını veremem. Ama söz ileride, yeminim bitince söyleye-

ceğim. Kim olduğunun bir önemi yok. Siz bu işe nasıl bulaştınız?"

Hamdun kızgınlıkla atıldı, "Onun bu işle hiçbir ilgisi yok."

Bedriye ekledi, "Ben yalnızca tiyatroyla ilgiliyim."

Hamdun'a döndü İzzet, "Keşke sen de öyle olsaydın."

"Elimde değil."

"Hayatın boyunca kimsenin önem vermediği şeylere burnunu soktun."

"Kimsenin önem vermediği mi?"

"Seninle bu konuda tartışmayacağım, yalnızca bu şüpheli toplantıların devam edip etmeyeceğini bilmek istiyorum."

Hamdun sessiz kalmayı yeğleyince İzzet devam etti, "Biz dostuz, kardeşten öteyiz, bir hayatı paylaşıyoruz. Daha yeni başladık, önünde parlak bir gelecek var. Hem sanatla hem suçla evlenemezsin, çok geç olmadan kendini kurtar bundan."

Şubra Bahçeleri'ne dönerken kendi kendine söylenir, "Meleklerle şeytanların aynı ülkede yan yana yaşayabilecekleri asla aklıma gelmezdi."

17

Ertesi gece –kapanış gecesi– anafor en şiddetli noktasına ulaştığında teyzesi Amouna ile kızı İhsan'ın yanlarında tanımadığı genç bir adamla birlikte tiyatroya girdiklerini gördü. Göz göze geldiler, mecburen yanlarına gidip merhaba dedi. Soğuk bir karşılaşmaydı, ama kuzeninin yeni evlendiği adamla tanıştı, balayı kutlamalarının bir parçası olarak gece dışarı çıkarken kayınvalidesini de davet etmişti. Ne iş yaptığını annesinin ve mahallelinin öğreneceğinin, türlü dedikodulara yol açacağının farkındaydı. Bazen ailesini ziyaret etmeyi düşündüğü olur, oğlu Samir burnunda tütmesine rağmen bu fikri aklından çıkarırdı. Eski İzzet Abdülbaki gitmiş, yerine cesaret göstermeye yatkın, işini kuşkulu bir ortamda yerine getiren bir adam gelmişti. Aynı mahallede oturan Ferec Ya Müsehhil'i görevlendirip onun mahalleden getireceği haberlerle yetinmeliydi.

Mısır Kulübü'nde kış sezonunun açılış gecesi olarak ekimin on beşi kararlaştırılmıştı. Yaz sezonunun başarısı İzzet'e güven vermişti vermesine fakat bundan sonra neler olacağı hâlâ belirsizdi; aşkla korkunç fantazyaların iç içe geçtiği duygular onu huzursuz ve evhamlı yapıyordu. O günlerde Bedriye ile yalnızca bir an baş başa kalabildi, "Nasılsın?"

"Toplantılar bitti, ancak..."

"Ancak ne?"

"Hamdun'un durumu iyi değil."

Toplantıların sona ermesi iyi olmuş diye geçirdi içinden, alay edercesine gülümsemekten de geri kalmadı. Gözünün önünde git-

mek bilmeyen bir görüntü vardı, Hamdun'un mahpushane kıyafeti içindeki görüntüsü ve onunla birlikte huzurunu altüst eden iç sesinin verdiği ıstırap.

Yusuf Razı ısrarlıydı, "Sezon açılışını benim oyunla yapmamız uygun olur."

İzzet ise tatlılıkla geçiştiriyordu, "Bir gün yaparız elbet."

Buna karşılık genç adam, "Fikrini almak ve gerekli gördüğü değişiklikleri yapmak için bugünlerde Hamdun'u ziyaret etmeyi düşünüyorum," diye konuştu.

"Bak bu iyi olur."

Hamdun'un evinde açılış gecesi için hangi oyunun uygun olacağına karar vermek üzere *Julius Caesar* ile *Sultan'ın Dert Ortağı*'nı karşılaştırmaya başladılar. Bedriye sızlanıyordu, "*Julius Caesar* muhteşem ama benim rolüm önemsiz."

Bunun üzerine Hamdun, "Nasıl olsa çok beğendiğin ve sevdiğin için Antonius'un repliklerini de ezberlemiştin, belki de o rolü senin oynaman oyuna yenilik katar," diye önerdi.

İzzet sesini yükselterek sordu, "Erkek rolü mü?"

"Neden olmasın? Heyecan verici bir sürpriz olur seyirciye."

Toplantıda hiçbir karar alınmamıştı, olaylar şaşırtıcı bir hızla gelişiyordu. Ertesi gün Yusuf Razı'nın cansız bedeni el-Kubaisi'de tek başına yaşadığı küçük apartman dairesinde bulundu. Gazeteler haberi verirken bir de fotoğraf yayınlamış, cinayeti vahşi ve esrarengiz diye yorumlamışlardı.

İzzet tir tir titriyordu, gözünün önüne envai çeşit korkunç sahneler geliyordu. Bu sırrı ondan ve şeytandan başka bilen yoktu. Şeytanın ta içine kadar sızdığını, kahkahalarla gülerek Hamdun'u işaret ettiğini hissediyordu. Hamdun işlediği hayali bir suçu bahane ederek masum birinin canını almıştı. Yusuf Razı'yı kim öldürmüştü aslında? Yalnızca Hamdun değildi elbet, perde arkasında

kendisi –İzzet– de vardı, Bedriye de. Sen gerçekten tehlikeli bir adamsın, Hamdun, ama işin bitti, diyordu içinden. Bitti. Sonun geldi. Ya bugün ya yarın ama er geç. Bu arkadaşlığı mektepte başlatan sensin. Sen alınyazımsın, Tanrı'nın emrisin. Mucize gibi bir adam. Saygıdeğer bir beyefendi. Peşimi bırakmayan, huzurumu bozan o sesten nasıl kurtulacağım ben? İhanet ve cehaletle öldürülen masum adamın günahı neydi? Şeytan kahkahalarıyla daha ne kadar bırakmayacak yakamı? Saygıdeğer beyefendi. Bir umut. Kefareti ödeme şansı. Delilik. Eziyet. Aşk ihtimali. Kalk gidip adalet terazisinin önünde duralım. Sayın Yargıç. Sen kimsin de dava açıp kovuşturuyor ve yargılıyorsun? Sen kimsin ki infazı da kendin yapıyorsun? Başkaları için her zaman idam cezası verirsin. İki kere yaptın bunu. Her ikisinde de görünmeyen mübaşir kısasa kısas diye bağırıyordu. Suçumun yükünü omuzlamam adalet olur. Başkalarının suçunun yükünü sırtlanırsam ona delilik denir. Hiçbir varlık hiçlikten var olmasa bile yine de umutsuz bir deneme bu. Şeytanın kahkahalarını susturmak gerek, yoksa kahkahaları duvarları devirecek. Şu anda Ain neler düşünüyor acaba? Zamanın elinden kaçmasına izin verme. Sayın Savcı.

18

Dışarıdan bakıldığında yeni sezonun hazırlıkları devam ediyordu, ancak Yusuf Razı'nın ölümü herkeste büyük bir şok uyandırmıştı. Kumpanyanın bütün elemanları şahsen tanırdı onu. Sözleşmeleri hazırlayan ve oyun yazarlarına karar veren kimseydi o. Dün cinayete kurban gitmişti, soruşturma çok yönlü yürütülüyordu. Tiyatroda kim varsa sorgulanmış, hiçbir şey bulunamamıştı. Hamdun da gitmişti ifade vermeye. İzzet kaygılarını kimseyle paylaşmıyordu. Karakoldan Hamdun ve Bedriye ile birlikte döndü. Ağzını bıçak açmıyordu.

"Çok yazık!" diye inledi.

Gerisini Hamdun getirdi, "Öyle, daha çok gençti!"

Kadınların hep yaptığı gibi Bedriye iki gözü iki çeşme ağlıyordu. Dünya tuhaf görünüyordu, sanki yeni baştan yaratılmıştı ama iğrenç bir renge bürünmüştü şimdi. Yolda yürürlerken ilk defa dün kullandığı posta kutusunun yanından geçiyorlardı. Acaba mektup yola çıktı mı, yoksa hâlâ orada mı duruyor diye merak etti. İzzet... Hamdun... Bedriye. Posta kutusu. Ne vahşet değil mi, Bedriye... Hiç uyumayan vicdanımızın elçisi olarak karşımızda bir tek şeytanı bulmamız! Ain'in güneşten korunmak için şemsiyesini açtığını görüyorum. Ekselanslarına bildirmeyi görev biliyorum.

Aynı gün öğleden sonra Bedriye telaş içinde İzzet'in Şubra Bahçeleri'ndeki dairesine geldi, beklenmeyen bu ziyaret iyiye delalet değildi, belli ki çaresizlik ve kargaşa içinde yapılmıştı. Mektup henüz yerine ulaşmadığına göre canını sıkan neydi acaba? Bedriye kendini oturma odasındaki koltuğa bırakarak bitkin bir hal-

de gözlerini yumdu. İzzet karşısında afallamış, ayakta dikiliyordu. "Her şey yolunda mı? Ne oldu sana böyle?"

Bedriye çaresizce kekeledi, "Her şey mahvoldu!"

"Bedriye... Bana hemen neler olduğunu anlat."

Son nefesini veren biri gibi iç çeken Bedriye anlatmaya başladı, "Hamdun çıldırdı, beni boşadı, dövdü, sonra da Yusuf Razı cinayetini kendisinin işlediğini itiraf etmeye gitti."

Dünyası parçalanıp dört bir tarafa dağılırken kederlenmiş gibi davranan İzzet bağırdı, "Delilik bu!"

"Ama hakikat!"

Bedriye'nin yüzünü nereden geldiğini anlamadığı çirkin bir ifade kaplamıştı; karşısında başka bir kadın görüyordu şimdi. "Ben de çıldırmadan neler olduğunu anlamak istiyorum!"

Kadın başını öbür tarafa çevirip tanımadığı birine günah çıkartırcasına sayıp döktü olanları, "Yusuf Razı'nın öldürüldüğünü öğrendiğim andan beri dünyam sarsıldı. Hamdun'dan kuşkulanmıştım; adamın işlemediği bir suçun kurbanı olduğunu anladım. Dehşete ve katilin ben olduğuma dair korkunç bir duyguya kapıldım."

"O zaman ben de suç ortağınım demektir, ama bunların hepsi kuruntu."

"Kuruntu falan değil. Senin de aynı eziyeti çektiğini sanıyorum. Eve döndükten sonra Hamdun halimin tavrımın nasıl değiştiğini fark etti. Artık dayanamıyordum, gerçeği söyledim ona, Yusuf Razı'nın işlemediği suçun kurbanı olmasından korktuğumu anlattım."

İzzet üzüntülü bir sesle karşılık verdi, "Düşünmeden hareket etmişsin."

"Kendimi kötü hissedince, dünya başıma yıkılınca, dilimi tutamadım."

"Peki o nasıl karşıladı?"

"Yüzü karardı, tam olarak ne demek istediğimi sordu. Ben de toplantıyla ilgili sırları Yusuf Razı'nın ele vermediğini, sırrına ihanet edenin ben olduğumu açıkladım!"

İzzet'in kaşları çatılmıştı, kasvetli bir ifade yayıldı yüzüne. Bedriye dehşet veren, acımasız anıları hatırlatıyordu ona. Kadın, "Neler oldu bir bilsen," diye devam ediyordu. "Yerinden fırladı, suratında kana susamış bir ifade vardı, bana öyle bir tokat attı ki az kalsın bayılacaktım, beni suçluyordu, acı içinde kıvranırken suçlu olanın kendisi olduğunu söyledim. 'Onu sen öldürdün!' diye haykırdım."

İzzet homurdanarak sordu, "İyi niyetle sevdiği kişiyi korumak isteyen birinin ödülü bu mu?"

"Duvarı yumruklamaya başladı, bela arıyordu, bana boş ol dedi, yaralı bir hayvan gibi uluyordu. Sonra gözlerini bana dikip nefretle bağırdı, 'Sana lanet olsun, bana gelince, ben zaten bittim!' "

"Giyinip evden çıktı, 'Önce seni boşayacağım, sonra da gidip teslim olacağım,' diyordu."

"Rezalet!" dedi İzzet bağırarak.

Bedriye gözyaşlarını tutamıyordu, "Beni yapayalnız bıraktı."

İzzet korkunç bir pişmanlığa kapılmıştı. O imzasız mektubu yazmak için neden acele etmişti? Alçaklığını göstermekten başka ne işe yarayacaktı? Mektup yerine varmadan bir, iki gün önce Hamdun suçunu itiraf edecekti zaten. Adam gibi davranıp üstüne düşeni yaptığını söyleyerek kendini kandırmaya çalışması saçmaydı. Bedriye serbest kalmıştı işte, Hamdun ise demir parmaklıklar arkasındaydı, böyle olmasını hayal etmemiş miydi? İğrenç biriydi o, Bedriye ise çirkinleşmişti gözünde. Dünya ruhsuz bir yerdi, sevgiye yer yoktu. Kederli bir sesle konuştu, "Git yüzünü yıka, bir fincan çay iç, bu belayı nasıl atlatacağımızı sakin kafayla düşünmemiz gerek."

Bedriye sızlanıyordu, "Onu ne kadar sevdiğimi bir bilse!"

19

Yusuf Razı'nın katilinin yazar ve aktör Hamdun Agrama olduğunu duymayan kalmamıştı, cinayetin sebebi olarak katilin kurbanın karısına sevdalandığını fark etmesi olarak gösteriliyordu. Ayrıca Yusuf'u öldürenin Hamdun olduğunu bildiren imzasız bir mektup gönderildiğine dair haberler de yayılmıştı. Bedriye yeniden ifade vermeye çağrılmış ve Hamdun'un anlattıklarını doğrulamakla birlikte Yarının Çocukları adlı gruptan hiç söz etmemişti. Bedbaht yalnızlığında Bedriye'ye sadece İzzet can yoldaşı ve destek oluyordu. Ansızın ortaya çıkıveren çirkinliğinden eser kalmamıştı, ama yoğun, sonsuz acının izleri yüzüne yansıyordu; İzzet bütün öfkesine rağmen yakın veya uzak gelecek için umudunu yitirmemişti. Kumpanya Bedriye olmadan gösterilere devam ediyor, Rod el-Ferec'de sahneledikleri oyunları oynuyordu. İzzet ara sıra kasten menajerlik görevini hâlâ yürüttüğünü hatırlatıyordu Bedriye'ye. Böylece İzzet'in bu işten başka gelir kaynağı olmadığını Bedriye de anlayacaktı. Hatta bir gün cesaretini toplayıp, "İşe zamanında başlamamız gerek, aksi takdirde iflası göze alırız," diyebildi.

Bedriye kahrından ölüyordu. "Her şeyden nefret ediyorum!"

"Ben de öyle, ama başka çıkar yol yok."

"Artık yazarımız yok," dedi Bedriye hüzünle.

"Envanterimizde oyun bol, klasiklerle tercüme oyunlar da caba."

"Onun yeri doldurulamaz!"

"Doğru, ama her şeyi düşünmemiz gerekiyor, geleceği de."

Bu noktada Bedriye umutla konuştu, "Sezon başlamadan önce yapmam gereken önemli bir şey var."

"Ben sana her türlü yardımı, hatta daha fazlasını vermeye ha-

zırım."

"Hamdun'un avukatıyla görüştüm, çok umutlu konuştu, idamdan kurtulabilirmiş."

"Umarım öyle olur, kendi teslim olması cezayı hafifletici bir unsur."

"Ona yeniden benimle evlenmesini çok istediğimi söylemesini istedim avukattan."

İzzet ne diyeceğini bilemedi, Bedriye'nin söyledikleri tokat gibi çarpmıştı suratına.

Umursamazca yanıtladı, "Harika olur."

Yeni sezonun hazırlıkları sürerken, İzzet aşağılık bir adam olduğu hissine kapılmıştı. Bedriye'nin teklifinin Hamdun tarafından geri çevrildiğini, dahası onu görmeyi bile reddettiğini öğrenmek de rahatlatmamıştı onu. Sezon vasat bir başarıyla başladı, Bedriye'nin tiyatrodaki büyüsünün kaybolduğunun farkındaydı İzzet. Günler geçerken iyi haber umutları da sönüyordu, diğer yandan Hamdun'un davası karara bağlanmış, ömür boyu ağır hapis cezasına çarptırılmıştı.

Ferec Ya Müsehhil her zamanki gibi mahalleden haberler getirmişti, Hamdun'un cezasıyla ilgili, "Mahallede kimse ona acımıyor," diye anlattı.

İzzet acıklı bir sesle gösterdi tepkisini, "Belki benim sonum da öyle olur diye dua ediyorlardır!"

"Ain Hanım'ın herkese yaptığı iyilikler seni bütün kötülüklerden korur."

"Evden haber var mı?"

"Hanımefendi her zamanki gibi neyse o, değişmiyor. Umm Samir oğlunun yanında kalmayı tercih edip marangoz Alaiş ile evlenmeyi reddetti, Samir ise okulda başarılı ve zeki bir öğrenci."

Bahçe gelmişti gözünün önüne, tarihi hisardaki esrar tekkesi, ba-

basını tanımadan büyüyecek olan Samir. İyi de geçmişle bağlarını sonsuza dek koparmışken eski günleri neden anıyordu şimdi?

Bir gün Bedriye'ye sordu, "Merhum Yusuf Razı'nın oyunuyla şansımı denesem mi, ne dersin?"

Kadın isteksizce yanıtladı İzzet'i. "Dene istersen, bugüne kadar sezon pek iyi gitmedi, daha kötüsü olmaz herhalde."

"Oyun yazarının adı başarı getirebilir, ne de olsa kimse feci ölümünü unutmadı."

Bedriye şaşkınlıkla gülümsedi, "Sen sahiden tiyatro sahibi oldun, İzzet!"

Böyle söylemesinden rahatsız olmuştu, biraz sert bir dille karşılık verdi, "Ben senin uğruna tiyatro sahibi oldum!"

"*Benim* uğruma mı?"

"Yani ikinizin uğruna."

Bedriye'nin gözlerine hüzün çökmüştü, hiçbir şey söylemedi.

Oyun epey başarılıydı, sezon başındaki kötü günleri biraz olsun düzeltmişti. Kış sezonu keyifsiz geçse de Rod el-Ferec'deki yeni sezonda İzzet görülmedik bir başarı elde ediyordu; her konuda olduğu gibi bu işte de ölçüyü kaçırmıştı, gelgelelim gerçek mutluluktan uzaktı. En küçük bir umut belirtisi olmada da aşk peşini bırakmıyordu. Şans yüzüne gülmüş, Ferec Ya Müsehhil sayesinde Dupré Caddesi'ndeki Elysée Tiyatrosu'nu kiralama imkânı doğmuştu, maceracı ruhuyla ve nereden geldiği bilinmeyen bir umutla hareket ederek orayı tuttu. "İşte sana şehrin göbeğinde çalışma fırsatı," diyordu Bedriye'ye. "Artık gerçek bir yıldız gibi parlamanın zamanı geldi."

20

Yeni sezona hazırlanırken çok para döktü. Elysée Tiyatrosu şık bir muhitte şık bir binaydı. Yargı kararıyla mülkiyet hakkı Khawaga* Benjamin'e verilene dek vârisleri arasındaki anlaşmazlıktan ötürü yıllarca kapalı kalmıştı, binayı yeni sahibinden ilk kiralayan İzzet'ti. Tam anlamıyla tiyatro sahibi olduğunu, Ramses, Azbakiye ve Bintenniye semtlerinde iftiharla iş yapabileceğini düşünüyordu. Doğru, kumpanyaya şöhretli bir aktör ya da aktris getirememişti, ama Bedriye'ye güveni tamdı. Açılış gecesine kadar büyük sükse yapacağını hayal etmişti, ne var ki perde açıldığında salonun dörtte üçünün boş olduğunu görünce şaşkınlıktan donakaldı. Önce kumpanyasının şehir merkezinde başarı elde edecek kadar iyi olmadığına yordu bunu, daha sonra genel olarak tiyatroların hâsılatının düştüğünü, seyirci sayısının azaldığını duydu. Yola devam etmekten başka çaresi yoktu. Kumpanyanın kısmeti açık olan tek üyesi Bedriye'ydi galiba, zengin bir tacirden evlilik teklifi almıştı! Bunu Bedriye'den değil de Ferec Ya Müsehhil'den öğrenmesi İzzet'in sıkıntısını ikiye katladı.

Müdüriyet odasında onunla yalnız görüştü, hayal kırıklığının yarattığı kasvetli ortamda Bedriye'ye düpedüz hesap sormak niyetindeydi. "İşler nasıl biliyorsun. Sence ne yapmamız gerekiyor?"

Bedriye dokunaklı bir sesle konuştu, "Bırakman gerekiyor."

"Herkes seyirci kaybediyor."

"Nasihatimi dinlemen için bir sebep daha."

"Mısır Kulübü ile Rod el-Ferec'e dönsek?"

* Mısır Arapçasında özellikle Batılı turistler için kullanılan yabancı anlamına yakın bir sözcük. Söylendiği kişiden hem şüphelenildiğini hem de ona saygı duyulduğunu ima eder. ç.n.

"Madem öyle istiyorsun."

"Sen istekli görünmüyorsun," dedi şüphe içinde.

"İstekli olmam için hiçbir neden yok."

İyice şüphelenmişti, "Peki ya senin istikbalin ne olacak?"

Bedriye gözlerini kaçırdı, hiçbir şey söylemedi, İzzet de açık açık sormaya karar verdi, "Bir adamın seni istemeye geldiği doğru mu?"

"Evet." Yüzüne bakmadan cevap vermişti Bedriye.

"Haberi başkasından duymam ne tuhaf!"

Öfkelendiği her halinden belliydi ama Bedriye ağzını açık tek kelime etmedi. İzzet ekledi, "Akıl alır gibi değil."

"Neden?"

"Sen gerekirse öbürünü çeyrek asır bekleyeceğini söylemiyor muydun?"

"Dayanamayacağım aklımın ucundan dahi geçmemişti."

"Adamın senden otuz yaş büyük olduğu doğru mu?"

"Olur böyle şeyler."

"Belki de seni korkutan işlerin düşmesi oldu, ama önümüzde hâlâ fırsatlar var."

Bedriye gözlerini yüzüne dikerek cevapladı, "Gelecek neler gösterir belli olmaz, haysiyetimi korumak istiyorum, fakat yalnızlık..."

İzzet itiraz etti, "Yoo... hayır. Yalnız değilsin."

Uzun uzun bakıştılar, İzzet devam etti, "Sen yalnız değilsin, böyle konuşursan beni incitirsin."

"Teşekkür ederim, ama ben kalıcı, mantıklı bir çözüm arıyorum."

"Daha iyi bir çözüm var."

"Sahiden mi?"

"Biz evlenelim!"

Bedriye bir an düşündükten sonra alaycı bir tonla sordu, "Bana acıdığın için mi?"

İzzet'in cevabı kesin ve kararlıydı, "Sana âşık olduğum için."

"Aşk mı?"

"Hem eski âşık, hem de yeni âşık."

Bedriye kızgınlıkla baktı, "Benim bundan hiç haberim yok!"

"Olaylar başka türlü gelişseydi, yıllar önce öğrenirdin."

"Hamdun yanımızdayken de öyle miydi?"

İzzet'in içi kurudu, eli ayağı buz kesmişti, ne diyeceğini bilemedi. Boğucu sessizlikten sonra dili çözüldü, "Sen yalnız kalınca aşka geldim!"

Yine suskunluk çökmüştü, bu derin sessizlik kuşkunun, güvensizliğin ifadesiydi. İzzet nefes almakta güçlük çekiyordu, "Aşka bahaneler bulmak aptallık olur!"

Bedriye öfkeyle sordu, "Savcılığa mektubu gönderen kimdi?"

Yüreği ağzına gelmişti. Bütün foyalarının bir kerede ortaya çıkmasını beklemiyordu. Bedriye'nin sorusunun ne anlama geldiğinin bal gibi farkındaydı. Yine de anlamazlıktan geldi. "Hangi mektup?"

"Neden söz ettiğimi biliyorsun, yüzünden okunuyor."

"Ne demek istiyorsun?"

"Mektubu gönderen sendin."

"Sen çıldırmışsın."

"Ama öyle."

"O senin kuruntun, hem unuttun mu, Hamdun o mektuptan önce itiraf etmişti?"

Bedriye soğuk bir tavırla yanıtladı, "Fakat mektup yazılmış ve postalanmıştı."

"Aslı astarı olmayan saçma sapan şeyler söylüyorsun."

"Evlenme teklifin suç işlemeye devam etmek anlamına gelir, hem senin için hem de benim!"

İzzet'in tepkisi sertti, "İşin aslı sen beni sevmiyorsun!"

"Bu da doğru. Hamdun'dan başka kimseyi sevmedim ben."

"Öyleyse o adamla evlenme."

"Bu benim meselem. Başka seçeneğim yok."

Sinirlenmişti, "Sana engel olacağım."

Bedriye omuz silkerek yerinden kalktı, "Tanrı yardımcın olsun öyleyse."

21

Bedriye ayrıldı. İş de sona ermişti böylece. Işıklar söndü. Artık içeriden iyi ya da kötü tek bir ses gelmiyordu. Hayal dünyası yerle bir olmuş, büyüsü buhar olup uçmuştu. Herkesin yüreğine hüzün çökmüştü. Köle kız kostümü içinde onu şen şakrak görmeyecekti bir daha. Dudaklarına yayılan tebessümle içi aydınlanmayacak, tatlı sesiyle keyfi yerine gelmeyecekti. Bedriye'nin ona son hediyesi İzzet'i reddettiğini gösteren buz gibi bakışları olmuştu. Suçlayan, gözyaşlarına yer olmayan bir vedaydı. Tekrar ortaya çıkması ancak melul mahzun kalmış birinin göreceği serap olabilirdi. Çaresiz kalan İzzet'in hasretten içi kan ağlıyordu. Acı yüreğini dağlıyordu. Derdini dağlara taşlara dökse de derman olan yoktu. Seni gördüğüm güne lanet olsun, sana döndüğüm güne lanet olsun. Mektepte seni ilk gördüğüm o berbat, meşum güne lanet ediyorum. Benim gibi el bebek gül bebek yetişmiş biri perişanlığın pençesine düştü. Dallardaki serçeler uyarmıştı oysa. Ain bütün budalalığıyla insanlığın saçmalıklarının kefaretini ödemek için dolaşıyordu ortalıkta. İsyan etmeyi tarihi hisarda öğrenmişti İzzet, fakat yüreği hâlâ küçük bir çocuğunkinden farksızdı. Mecnunlar ve ayyaşlar senin güzelliğine şahit, Bedriye. Şimdi hayatın zorlukları bu kanadı kırık kulun kederini bile yaşamasına izin vermiyor. İzzet tiyatroyu tasfiye edip adamlarını ıstırap içinde işten çıkardı. Yakın geçmişten bir tek Ferec Ya Müsehhil kalmıştı yanında. O bile, "Artık evine, ailene dönmenin zamanı geldi," diyordu.

Bunca hayal kırıklığı yaşamış, suç işlemiş ve aşkını kaybetmiş bir halde nasıl dönebilirdi? "Çok geç."

"Senin yerin orası, ben de sana hizmet ederim. Sen itibar ve şeref içinde yaşamak için yaratılmışsın."

"Atalet ve felaket içinde yaşayayım yani?"

"Bilakis itibar ve izdivaç içinde yaşamanı, ibadete dönmeni istiyorum."

İzzet gülerek karşılık verdi, "Şimdi cezamı çekmeliyim; ileride gereği gibi hareket ederim. Başka fikrin var mı?"

Ya Müsehhil'in zihninden birbirine aykırı türlü düşünceler geçiyordu, "Hiç paran kaldı mı?" diye sordu.

"Kaldı."

"Güzel, tiyatroyu gece kulübüne çevireceğiz, artık gece kulüpleri para ediyor!"

"Bu konuda hiç tecrüben var mı, Ya Müsehhil?"

"Biraz. Sahne olduğu gibi kalsın, salon değişecek, işletme belgesinin kapsamı genişletilecek. Kızlara falan gelince, o işi bana bırak."

İzzet dipsiz kuyulara daldığının farkındaydı. Yine de içinde en ufak bir korku ya da tereddüt duymuyordu. Bilinmeyen bir düşmandan intikam alırcasına kendini pervasızlığın akışına bırakacaktı. Ya Müsehhil derin düşüncelere dalmıştı, "Kazanç getireceği kesin," dedi.

Bütün zamanını tiyatroyu gece kulübüne çevirmeye ayırmıştı. Müteahhitler, marangozlar gelip gidiyordu. Kızlarla, garsonlarla, müzisyenlerle sözleşme imzalanıyordu. İşletmeci rolünü giderek artan bir cesaretle yerine getiriyor, günden güne kararlılığı artıyordu. Şubra Bahçeleri'ndeki dairesinden çıkarak Dupré Caddesi'nde bir apartmana taşındı. Kendini yemeye, içmeye, uyuşturucuya ve arzuladığı kadınlara vermişti. Bir zamanlar Ain'i nasıl unuttuysa, Bedriye'yi ve suçunu da öyle unutmaya kararlıydı. Bir katile doğru yolu göstermekten başka bir şey yapmadım,

diye avutuyordu kendini. Buna rağmen suçluluk duygusuyla ne başına çöken karabulutları dağıtabiliyor ne de içindeki sesi bastırabiliyordu.

Ara ara mahalleden haber alınca heyecanlanır, keyfi yerine gelirdi. Kendini zevke, müziğe, dansa ve eğlenceye verdiği gecelerin ortasında yeni şeyler öğrenirdi o haberlerden. Annesi artık iyice ihtiyarlamıştı, gel gör ki ne zindeliğinden bir şey kaybediyor ne de usanmak bilmediği hayırseverlik faaliyetlerinden vazgeçiyordu. Şemsiyesine abanarak ya da başının üstünde açarak sokak sokak, ev ev dolaşmaya devam ediyordu. Herkesin gözünde muhterem bir azizeydi, ona duyulan hayranlığın sınırı yoktu, yıllara meydan okuyan uzun ömründe yürüttüğü faaliyetler ve kudreti kadir kıymet görüyordu. Sebat etmekte, genç kalmakta ısrarlıydı. Bilhassa annesinin ölümünden sonra Seyyide evin hanımı olmuştu sanki. Samir'e gelince, babasının hatalarını telafi edercesine başarı yolunda ilerliyordu; şimdi de mühendislik fakültesine girme hazırlıklarıyla meşguldü. Âlimin dölünden nasıl rezil bir adam yetişebiliyorsa, rezil bir adamın dölünden de bir âlim çıkabiliyordu demek.

Bedriye'ye ne olduğunu merak ederdi bazen. Zaman içinde aşk ateşini söndürmeyi başarmış, öncekinin tersine bu defa küllendirmişti. Artık her şeyin fani olduğu, talihsizliğe uğradığımızda yapmamız gerekenin biraz sabretmek olduğu dank etmişti kafasına. Belki şimdilerde çocuk sahibi peçeli bir kadın olmuştu Bedriye, belki de dul kalmış ya da boşanmıştı, evsiz barksız da olabilirdi. Ne önemi vardı? Neresinden bakarsan bak, suç işlemiş bir kadındı. Yusuf Razı'nın katiliydi o. İzzet'i ihanete iten Bedriye'ydi, Hamdun'u ömür boyu hapis cezasına götüren de. Güzelliğinden geriye ne kalmıştı acaba? Birkaç yıllık ömrü olan güzellik neydi ki? Hoş, sebepsiz yere acı çekmek kaderiydi insanın, eğer yemek,

içki, uyuşturucu olmasaydı, dünya çekilmezdi.

Yıllar birbirini kovalıyordu. Kazancı büyümüş, cesareti artmıştı, herkesin gıptayla baktığı bir adamdı İzzet, acıdan ve sıkıntıdan uzak durma işini ciddiye almıştı. Mutluluğun kaçınılmaz azaptan kurtulmak olduğuna, insanın eziyet çekmesinin bir sebebi olduğuna, sebebini bulamasa bile doğal olarak ıstırap çektiğine inanıyordu artık. Ne var ki gizliden gizliye bezginlik duygusu peşini bırakmıyordu, arabanın tekerleğinden çıkıp nereden geldiği belli olmayan dingil sesinden farksızdı. En mutlu olduğu zamanlar aslında derin uykuya yattığı zamanlardı. Gülen insanlara kuşkuyla bakıyordu, hatta sahibi olduğu gece kulübünün sefil ve mecnunlarla dolu cehennem çukurundan başka bir şey olmadığını düşünmeye başlamıştı. Böyle bir hayat heba olup tamamen imha edilecekti belki de? Dünyada Ferec Ya Müsehhil'den başka ona can yoldaşı olacak kimseyi tanımamasına hayret ediyordu.

Gecenin geç saatlerinde uyku tutmazdı bir türlü. Karmaşık, hazin duygular göğsünü sıkıştırırdı. Derken bir gün ansızın oğlunu evine çağırmaya karar verdi İzzet.

22

Cuma sabahı şık dairesinde beklemeye koyulmuştu. Gelmeyeceği aklının ucundan dahi geçmiyordu. En kötü ihtimalle ektiğini biçmiş olacaktı.

Sevgili oğlum Samir,

Şaşırma. Bu mektubu kaleme alan senin baban. Bunca zamandır neredeydin diye soracaksın. Ama beni yargılayacak kadar bir şey bilmiyorsun hakkımda. Baban seni haftaya cuma sabahı (14 Mart) evine davet ediyor (Dupré Caddesi, No. 3 Daire 14). Aynı şehirde yaşamamıza rağmen uzun zamandır birbirimizden ayrı kalmamız doğru değil. Bunun pek çok sebebi var, sana çok şey anlatmışlardır, ama her şeyi bilmene imkân yok. Ben yine de senin babanım. Birbirimizi tanımalıyız. Seni görmekten çok memnun olacağım.

İzzet Abdülbaki

Samir'in onu ziyaret etmesine ne annesi ne de anneannesi engel olabilirdi. İzzet pijamalarıyla robdöşambrını giymiş, özenle tıraş olmuş, bıyıklarını düzeltmiş, saçını tarayıp kolonyasını sürünmüş bekliyordu. Saat onda kapı çaldı. Zil sesi yüreğini hoplatmıştı, iri cüssesiyle kapıya koştu. Karşısında kim olduğundan bir an olsun tereddüt etmediği bir delikanlı duruyordu. İzzet'in kalbi ömründe ilk defa böyle çarpıyordu. Kollarını açtı. Baba oğul nihayet karşılaşmışlardı, kucaklaştılar. Balkon kapısının önündeki koltuklara karşılıklı oturdular. Aralarındaki sehpada içi meyve, kuruyemiş, çikolata dolu çok gözlü bir tabak, bir sürahi su, bir şişe

Spatis marka gazoz ve gümüş kulplu bir bardak duruyordu. Merak ve heyecan içinde birbirlerini incelediler, ikisinin de dudaklarında tebessüm vardı, şaşkınlıktan hafifçe titriyorlardı. Oğlunun ince ve boy atmaya yatkın olması, güzel gözlerini, uzun ve kemerli burnunu, geniş alnını Ain'den alması hoşuna gitmişti İzzet'in. Ne yakışıklı bir delikanlıydı, gözlerinden hayat ve zekâ fışkırıyordu.

İzzet suskunluğu bozmaya karar verip konuştu, "Seni görmek beni çok mutlu etti."

Samir de Seyyide'yi çağrıştıran sesiyle karşılık verdi, "Ben daha da mutlu oldum, baba."

Gülerek devam etti İzzet, "Benim hakkımda bir şeyler bildiğine ne şüphe; herhalde tatsız şeylerdir. Ben de seninle ilgili çok şey biliyorum. Bana haber getiren birisi var, gördüğün gibi ne ailemi unuttum ne de evimi. Neyse, şimdi huzurumuzu kaçıracak konuların sırası değil, ortak mutluluğumuzu elimizden geldiğince koruyalım."

"En iyisi bu."

"Mühendislik okuluna mı gidiyorsun?"

"Evet."

"Duyduğuma göre başarılı bir öğrenciymişsin."

"Öğrenimimi yurtdışında sürdürmeyi amaçlıyorum."

Sehpayı göstererek bir şeyler yemesini işaret etti. "Çok güzel! Baban ders çalışmayı sevmezdi, zaten başaramazdı da. Benim eğlencem cinayet romanları okumaktı. Ama zaman daima daha iyi şeyler çıkarır insanın karşısına. Hadi, yiyip içerken, bana kendinden bahset."

Samir cevap verirken, bir yandan da bardağına gazoz döküyordu, "Daha çok derslerimle ilgilenirim; hafta sonları spor yapar, kitap okurum."

"Annemi ya da anneni sormadığım için bana darılma, ne de olsa onlar hakkında her şeyden haberim var. Neler okuyorsun?"

"Çeşitli konular; siyaset, edebiyat, din. Sinemaya gitmeyi de severim."

İzzet yine güldü, "Ya tiyatro?"

Samir gazozdan yüzüne sıçrayan damlaları silerken soruyu duymazlıktan gelmişti, bunun üzerine İzzet ekledi, "Tiyatrolar da bu nedenle iflas etti işte. Siyasetle ilgili misin?"

"Bizim kuşaktan ilgili olmayan yok."

İzzet'in bakışları ciddileşmişti, homurdandı, "Siyaset felaketlere yol açabilir!"

"Bazen."

"Sana nasihatte bulunmayacağım, nedenini bilmek ister misin? Çünkü ben kimsenin dediklerini yerine getirmezdim!" Tekrar neşeli haline dönmüştü İzzet.

Samir aralarındaki yakınlaşmadan duyduğu mutlulukla konuştu, "Seni ne kadar özlemiştim bir bilsen."

"Madem öyle neden özlemini gidermedin?"

"Beni görmek istemediğini düşünüyordum!"

"Yanlış, tamamen yanlış, ama bilmediğin çok şey var."

Oğluna portakal ikram ederken sordu, "Benim çok arkadaşım yoktu. Ya senin?"

"Benim çok, mahalleden, okuldan."

"Annenle ve babaannenle aran iyidir eminim."

"Gerektiği kadar iyi."

"Hangisini daha çok seviyorsun?"

Samir gülümsedi, "Anne annedir, ama babaannemin etkisinde kalmamak elde değil!"

"Dünyanın sekizinci harikası o."

"Bunca zamandır ondan nasıl uzak kalabildin?"

Oğlunun henüz sıkıntı ya da acı nedir bilmediğini düşünüyordu İzzet. Birden aklına geldi, "Biraz da aşk hayatından bahsetsene."

Samir şaşırmıştı, anlamamış gibi bakıyordu, babası onun bu ha-

line dayanamadı, "Mutlu olup olmadığını bilmek istiyorum."

"Mutluyum herhalde."

"Bu kadarı yeter. Dilerim gerçekten mutlusundur."

"Öyle galiba."

"Güzel, keyfini çıkar, çünkü hayat aynı kalmıyor."

Delikanlı bir an düşündükten sonra sordu, "Sen nasılsın, baba?"

"Başarılıyım, çok şükür."

"Yani mutlu musun?"

İzzet kahkahalarını tutamadı, "Galiba öyleyim!"

"Bir soru soracağım, ama çekiniyorum."

"Benimle açık açık konuşabilirsin."

"Evli misin?"

"Oradakiler ne diyor?"

"Evlendiğini söylüyorlar."

"Kiminle evliymişim?"

"Bedriye el-Menevişi!"

İzzet duygularını gizleyerek bir kahkaha daha patlattı, "Hapisteki arkadaşımın karısıyla mı evlenecektim? Sen babanın o kadar alçalacağını mı sandın?"

Samir'in kafası karışmıştı, "Namusu için olabilir, bu alçaklık olmaz..."

Gerisini getirmesine izin vermedi İzzet, "Baban ne evlendi ne de evlenmeyi düşündü."

Sonra tekrar gülümseyerek sordu, "Babanın işi hakkında ne biliyorsun?"

"Gece kulübü var."

"Bununla ilgili ne düşünüyorlar acaba?"

Samir gülerek yanıtladı, "Bizim mahalledeki insanların nasıl olduklarını bilirsin pekâlâ!"

"Babaanneni de iyi tanırım."

"Seni hâlâ seviyor, mektubun gelince nasıl sevindi bir bilsen."

"Ya sen, Samir, işim hakkında ne düşündüğünü bana dürüstçe söyler misin?"

"Dürüst bir iş, baba."

"Ders kitaplarından alınma bir cevap bu."

"Ama doğru."

"Arkadaşlarının öğrenmesinden rahatsız olmaz mısın?"

"Zaten biliyorlar!"

"Aferin, cesur bir delikanlısın."

"Asıl cesur olan sensin, baba."

"Sahiden mi?"

"Başkalarının ne dediğine aldırmadan dilediğini yapıyorsun!"

Her anlama çekilebilecek şekilde tebessüm ederek bakışırlarken İzzet'in içinden, acaba oğlum babasının bu kadar iriyarı olmayıp daha düzgün bir işte çalışmamasını ister miydi diye geçiriyordu. Birbirlerine daha yeni ısınmaya başladıklarını, aralarındaki buzların henüz çözülmediğini hissetti. "Bugünden sonra benden uzak durma artık. Her cuma seni bekleyeceğim."

Samir, "Söz, geleceğim," dedikten sonra özür dilercesine ekledi, "fakat yaz tatili başladıktan sonra."

İlk hayal kırıklığını tatmıştı İzzet, ama hissettirmemeye çalıştı. "Doğru, sınav zamanı yaklaşıyor, öyle olsun. Aklıma gelmişken, sana tam ağzına layık bir öğle yemeği hazırladım!"

23

Samir'in hayatına girmesiyle yaşam biçimi biraz değişmişti sanki. Neresinden bakarsan bak, eskisi gibi değildi. Yaz boyunca ilişkileri daha da güçlendi, aralarında yakınlık kuruldu. Cuma günleri saf mutluluğu tadıyor, haftanın diğer günleriyse o tatlı anılarla yaşıyordu. Samir'in fen fakültesinden Ragaa adında bir kıza sevdalı olduğunu, okul biter bitmez nişanlarını ilan edeceğini öğrenmişti. Bu habere sevindi. Mutlu aşkı içtenlikle karşılaşmıştı, her nasılsa bunda kendinin de payı olduğunu düşünüyordu. Hayatı boyunca eksikliğini hissettiği talih oğlunun yüzünü güldürdüğü için onu tebrik etti. İstediği zaman Bedriye ile evlenseydi, nasıl bir hayatı olurdu acaba? Temiz, istikrarlı bir hayattan ikisi de yoksun kalmışlardı. Ancak İzzet'i çok rahatsız eden bir şey vardı, oğlunun siyasete olan merakından hoşlanmıyordu. Ona göre siyaset ihanetle, suçla ve kayıpla ilişkiliydi. "Siyaset çok tehlikeli, Samir," demişti bir gün.

"Sen hiç ilgilenmedin mi?"

"Hayır."

"Sence bunun için mi böyle mutlusun?"

Ters bir bakış attı, Samir'in kendisiyle dalga geçtiğini düşünmüştü, fakat gayet ciddi ve art niyetsiz olduğunu gördü. "Siyaset dünyadaki tek dostumu benden aldı," diyerek baştan savma yanıtladı.

"Hamdun Agrama mı?"

"Evet. Yarının Çocukları adlı örgütü duymuş muydun?"

"Elbette."

"Tam bir facia yaşandı."

Samir gülümseyerek karşılık verdi, "Siyasetle ilgilenmezsek de facia olur."

"O da hep böyle söylerdi. Mühendis ve aile reisi olmak sana yetmez mi?"

"Siyaset olmazsa ne mühendislik olur ne de aile!"

"Bravo... Aferin sana... Daha önemli bir şey var ama."

"Sahi mi?"

"Arada zaman bulup hayatın anlamı hakkında kafa yormak gerek."

"Unutma, siyaset sana bunun cevabını verir!"

İzzet kahkahalarla güldü, "Beyhude bunlar, ama kusura bakma, ben eski kafalı bir adamım artık!"

"Hâlâ gençsin!"

İzzet'in dudaklarına acı bir tebessüm yayıldı. Oğlu ne dediğini bilmiyordu. Göbeğini görmüyordu herhalde. Ne de gece geç saatlere kadar ayakta kalmanın, kafa çekmenin, tütsülenmenin etkisiyle gözlerinin altındaki kırışıklıkları görüyordu besbelli. İmzasız mektuptan da, boşanan kadının ona lanet okumasından da, ihtiyar bir bunağı ona tercih etmesinden de habersizdi anlaşılan. Kendini toplayarak sordu, "Siyasetin maksadı ne?"

Samir bir an düşünüp cevapladı, "Her insanın maksadı neyse o: Mutluluk."

"Ama mutluluğa giden daha kolay, daha az tehlikeli yollar var."

"Sanmıyorum. Her insan senin gibi kendini gerçekleştirmeyi, mutlu olmayı başaramaz!"

İzzet beklenmedik ölçüde sert karşılık verdi, "Sakın beni örnek gösterme!"

Annesinin hiç bitmeyen ısrarlarını ve sonu gelmeyen yardım turlarını hatırlamıştı, oğlan babaannesinin kopyası diye geçirdi içinden; ikisi de tek bir konuya kafayı takmıştı ama birininki diğerine benzemiyordu. Kendi hayatına gelince, bir türlü hakiki olma-

yan bir saadetin peşinde koşmuştu hep. Sağlık, para ve başarıya kavuşmuş, hayatına kadınlar girmişti, gel gör ki sinsi, gizli bir gücün pençesinde yaşıyordu. Derken teslim olurcasına ses tonunu değiştirdi, "Biliyor musun, evlat, hayatta işlediğimiz en büyük hata amacın mutluluk olduğuna inanmamız."

Samir safça sordu, "Başka seçenek var mı?"

Şaşkınlıkla güldü İzzet, "Bilmem."

"İnsanlar ve hayat konusunda deneyimlisin ama."

"Kulüpte sadece ahmaklar ve delilerle karşılaşıyorum."

Samir neşeyle gülerken, İzzet devam ediyordu, "Belki de mesele intikal döneminden geçmemizden ileri geliyor."

"Evet, ülkemiz..."

Oğlunun sözünü kesti, "Ben diyorum ki insan sefil olmaya meyilli."

"Çözüm basit, tek yapmamız gereken sefaletin nedenlerini ortadan kaldırmak!"

Bunun üzerine İzzet sesini yükseltti, "Dostum Hamdun bunun için hayatını cehennem etti."

"Fedakârlık... yani, fedakârlığın değerini kabul etmek gerekmez mi?"

İzzet gülmeye başlamıştı yine, "Tabii gerekmez, mazeretsiz aptallıktan başka bir şey değil zira."

Samir gittikten sonra tek başına kalınca, kendi kendine söyleniyordu, "Of, keşke günahımı itiraf etme cesaretini bulsaydım!"

24

Samir mühendis çıkmıştı. Ragaa ile nişanlandılar. İki yıllığına İngiltere'de öğrenim görecekler arasına seçilmişti. Bütün bunları kutlamak için İzzet oğluyla nişanlısını evine davet etti. Çifte kumruları görünce bastırdığı özlemleri depreşmişti, ansızın düzenli bir evlilik hayatını özlediğini fark etti. Apansız bastıran bu sinsi özlemin şiddetli, tutsak edici etkisiyle aklına yeni bir fikir geldi. İyi de bu yaşta bir adama uygun gelini nerede bulacaktı? Zaman zaman dairesine gelip giden kadınlardan tiksiniyordu. Gençliğinin baharında masum bir kadının duvağını açmayı yeğlerdi. Atıldığı onca çılgın maceranın içinde onu bekleyen en son şeydi bu belki de. Girişimde bulunmadan önce türlü fikirler uçuşuyordu kafasında. Anımsıyordu, deneyimliydi ne de olsa. Ancak Samir'i uğurlayınca esin kaynağı kuruyuverdi. Oğlunu, "İki yıl sabretmek benim için hiç kolay olmayacak," diyerek yolcu etmişti.

Dünyası bomboş ve cansız kalmıştı, tıpkı Bedriye'nin çekip gittiği gün gibi ıssızdı her yer. Buna rağmen evlenme arzusunu yerine getirmek için sabırsızlanmasına şaşıyordu.

Hikâye devam ediyor:

Olaylar soluk aldırmıyordu İzzet'e, hep de böyle olagelmişti. Bir kez yaşanmaya görsünler, üzerine çullanır, görevlerini en kısa zamanda yerine getirmek isterlerdi sanki. Bir sabah gazetenin manşeti takıldı gözüne, "Yarının Çocukları Örgütü Hücresine Baskın." Yalnızca onda çağrıştırdığı anıların etkisiyle ensesinden soğuk terler boşanmış, içine kötü bir şeyler olacağına dair bir kurt düşmüştü. Bu türden haberler karşısında takındığı bildik olumsuz tavrıyla

ama merakla ve pürdikkat ayrıntılarını okumaya başladı. Sanki kendi de bu korkunç örgütün bir üyesiymiş gibi inceliyordu haberi, sanki tutuklanan gençler yakınlarıydı, sanki ele geçirilen yayınların hazırlanmasında, basımında ve dağıtımında onun da payı vardı. Hücre üyelerinin tutuklanmasından, bu alanda verilen mücadelede emniyet güçlerinin ilk zaferi, böylece çete yuvalarının kapatılmasına doğru atılan ilk adım olarak bahsediliyordu. Gözünün önünden geçmeye başlayan kötü anıları kovalarken sinirlerini altüst etmesine neden olan zayıflığına sövüp sayıyordu. Öte yandan konuyla ilgili resmi açıklama yapılana dek haberi her gün takip etmekten geri kalmadı. Pek çok kişi tutuklanmıştı, kaçanlar da sıkı takip altına alınmıştı.

Yeni gerçekler açıklanıyordu. İzzet bunu okur okumaz yüreği ağzına geldi. Samir İzzet Abdülbaki adı geçiyordu. Devlet bursuyla İngiltere'de mühendislik eğitimine devam eden Mısırlı öğrencilerdendi. Son dakikada kaçıp İngiltere'de bilinmeyen bir adrese gitmişti. İzzet koca cüssesiyle telaş içinde odayı arşınlamaya koyulurken, afallamış bir halde kendi kendine soruyordu, Yarının Çocukları örgütüne mi üyeydi? Bilinmeyen bir yere mi kaçmıştı? Sonsuza dek saklanacak mıydı? Sılada oradan oraya evsiz barksız sürünecek miydi? İşte, Hamdun Agrama, benden intikamını alıyorsun. Mutluluğa doğru dev adımlarla ilerlerken bizi gafil avlayan bu gaddar oyunlara alışığım ben! İzzet, Seyyide ve Ain aynı cehennem azabında yanıyorlardı. Ne haşin, ne delice oyunlar oynuyordu şeytan! Gözyaşlarına boğuldu, gözlerini köşesine adının baş harflerinin işlendiği ipek mendille sildi. Ferec Ya Müsehhil teselli ediyordu İzzet'i, "Her halükârda tevkif edilenlerden daha şanslı."

"Bilmiyorum... Tek bir şeyden eminim, bu dünyada oğlumu bir daha görmeyeceğim."

"Ümidini kaybetme," dedi adam. "Neler olacağını sadece

Tanrı bilir. Neden gidip hanımefendiyi ziyaret etmiyorsun?"

Istırap çekerken onun da aklına gelmişti bu... Ain ile Seyyide'yi görmeye gitmek. Fakat hiddet ve nefretle bu fikirden hemen caymıştı. Rol kesecek, cambazlık edecek zaman değildi. Artık kaderine razıydı İzzet. Saçma sapan saadet hülyalarından mahrum kalacak, hiç hakikat olmayacak bir hayali ümit edecek, ayyaşlarla sefa düşkünleri arasında ömür boyu ağır hapis cezası çekecekti.

Aşina olmadığı türden bir yorgunluk çökmüştü üstüne, hem zihnen hem bedenen. Daha önceden hiç bilmediği baş ağrısıyla tanışmıştı. Belki de bu dinmez acının tek yararı onu – ömründe ilk kez de olsa – babalık sorununu unutup başka bir şeyi düşünmek zorunda bırakmasıydı. Hayatında ilk defa bir doktorun muayenehanesinden içeri adımını attı. Yüksek tansiyon hastası olduğunu öğrendi. Doktorun tavsiyesine kulak vererek tehlike geçene dek İslami Sosyal Yardım Vakfı Hastanesi'nde müşahede altına alınıp tedavi görmeyi kabul etti. Tedavinin amacı tansiyonu düşürmek, en az yirmi kilo vermesini sağlamaktı. Kulübü Ferec Ya Müsehhil idare ediyor, düzenli olarak da ziyaretine gidiyordu. "İzin ver de Ain Hanım'a söyleyeyim," demekten de geri kalmıyordu.

Onun bu ricası ihtimalleri gözden geçirmesine, ölümü düşünmesine yol açtı. Ferec Ya Müsehhil'in oturduğu yerde Ain'i hayal ediyordu. Yok, olmaz, annem yatağımın başından ayrılmazdı. Dualarını, iyi temennilerini, Kuran'dan ayetleri eksik etmezdi üzerimden. Tabii bir de, "Artık hayatını değiştirmenin zamanı geldi," derdi mutlaka. "Bütün bu sefaletin altındaki sebepleri çok iyi biliyorum," diye eklerdi. Canı çok istese de, yatakta yatıp ölümü düşünmek gına getirse de pes etmeyecekti. Ya Müsehhil'e döndü, "Sakın kimselere söyleme, ne Ain'e, ne de kulüptekilere."

"Öyle mi diyorsun?"

"Evet... Dediklerimi harfiyen yap... Ne Ain, ne dansçılardan

biri, ne de pezevenkler... hiçbiri bilmeyecek!"

Obezite, yiyecekler ve içki konusunda uyarılar geliyordu; hayata karşı sığındığı kaleler çöküyor, içlerindeki acayiplikler yok oluyordu. Silahlarını alıyorlardı İzzet'in elinden, hastalık da ona kesilen cezalarla işbirliği yapmıştı. Rüyasında Ain Hanım'ın bahçesindeki kedilerini görmesi tuhafına gitti, aralarında vakur sükûnetiyle Bereket de vardı. Sevinerek Bereket'in sandığı gibi ölmediği haberini verip Ain'e sürpriz yaparım diye düşündü, artık gözyaşı dökmemesini söyleyecekti. O sabaha karşı uyandı uykusundan, içinde beklenmedik bir sıkıntı vardı, sanki uzun, anlamsız bir yolculuktan geri dönmüştü. Dünyanın bir kediden farksız olduğunu düşündü, yavrularını yiyordu o da, gecenin sessizliğinde yüksek sesle bağırdı, "Dupré Caddesi ve Elysée hapishaneyse, bizim mahalle de hücreden başka bir şey değil!"

Hastaneden çıktığında dal gibi zayıftı, sağlığına kavuşmuştu. İç çamaşırlarıyla giysileri üstünden dökülüyordu, dünyanın rengi değişmiş gibi göründü gözüne, soğumuştu sanki, ne selam veriyordu ne de selamını alıyordu. Tevekkül içinde Samir'i düşünmeye başladı yine. Her şeye rağmen hırsla tutunuyordu hayata, böylece beslenmesine, ilaçlarına, doktorla randevularına dikkat ediyordu, içkiyi bırakmıştı ama esrarlı nargileden vazgeçmedi.

Kıyafetlerini daralttırdı. Saçlarına, kaşlarına ve bıyıklarına ilk aklar düşerken İzzet yeniden eski cüssesine kavuşmuştu. Aklı başında ve saygın bir adam görünümü vardı, gelgelelim bulunduğu çevre ve yaptığı iş o saygınlıkla bağdaşmıyordu. Ellisini devirdiği ne zaman aklına gelse afallar, inanamaz, gözünün önüne ya yaseminlerle kaplı çardağın ya Şeyh'ül-Azizi'nin mektebinin imgesi yahut sokakta sergiledikleri *Romeo ve Juliet* oyunundan manzaralar gelirdi. Başkalarının başına gelir sanmıştı oysa. Eski zamanlarda gelmiş geçmiş insanlar ve onların ortadan kaybolma-

sı konusunda tarihin anlattıklarının doğruluk payı olduğuna inanıyordu. Buna daha ne kadar teslim olacağız, daha ne kadar boyun eğeceğiz? Neyse ki eski alışkanlığı vardı, onun sayesinde bütün acıları diniyor, tabii neşe de sönüyordu. Verdiği sıkıntılardan bıkınca belki de en iyisi bu dünyayı terk etmekti.

Mahallede neler olup bitiyordu peki?

Muhbiri haber taşımaya devam ediyordu. Seyyide hâlâ evden dışarı adımını atmıyordu, keder içindeydi. Ain inatla yardım faaliyetlerini sürdürüyordu. Çok saçma. Evden sadece haftada bir gün çıkabiliyordu oysa. Ölümsüz kadim bir heykelden farksızdı. Hizmetkârlardan birinin refakatinde yürüyebiliyordu artık. Hafızasından, iradesinden, aklından geriye ne kalmıştı? Hangi dert daha ağır gelmişti kim bilir, İzzet için üzülmek mi, yoksa Samir için kederlenmek mi? Ecel, Ain'in karşısında olduğu kadar şiddetli bir mukavemetle karşılaşmış mıydı acaba?

25

Hikâyeci anlatıyor:

İzzet Abdülbaki perdenin kapanması ve ışıkların sönmesi dışında yeni bir şeyler olmasını beklemiyordu. Fakat sonbaharda bir sabah Ferec Ya Müsehhil kapısını çaldı, "Herkesten çok seni ilgilendirecek acayip haberlerim var."

İzzet dalga geçti, "Eğer ilgimi çekmeyi başarırsan, kulüple içindeki her şey senin olsun!"

"Neyse, yine de anlatmaya değer."

"Neymiş?"

"Bedriye el-Menevişi, eski tiyatronun yıldızı."

Nereden çıkmıştı bu ad şimdi! Senin eski tiyatronun yıldızı. Hiç tepki vermedi İzzet. Muhteşem bir bellekten ve bilinmeyen bir şimdiden oluşan yıldızlar gibi uzun yılların ötesinden ona ulaşan bir yıldız. Haberin bir anlamı var mıydı? Asla, önemi de yoktu. Umursamazca sordu İzzet, "Ölmüş mü?"

Ferec Ya Müsehhil gülmeye başladı, "İlgisi yok, söylendiğine göre iki sene kadar önce dul kalmış, yüklü bir mirasa konmuş, ama bil bakalım, parasını nereye yatırmış?"

"Neye?"

"Nil Çiçeği gece kulübünü duydun mu?"

"Bildiğim kadarıyla nehirde gidip gelen bir eğlence teknesi."

"İşte Bedriye onun hem sahibesi hem de işletmecisi!"

Şaşkın şaşkın sırıtarak geveledi, "Hayret!"

"Herhalde eski yaptığı işi ya da ortamı özledi."

"Ya da yaşlanmaktan ve yalnızlıktan korkuyor."

"Muhtemelen kazancı garanti bir işi tercih etti."

İzzet kahkahalarını tutamıyordu. Elysée kulübün sahibi İzzet'ti, Nil Çiçeği kulübünün sahibesi de Bedriye!

Merakından, can sıkıntısından Nil Çiçeği'nde bir gece geçirmeye karar verdi İzzet. İnsanların neden tarihi eserleri ziyaret etmek istediklerini artık biliyorum, diyordu içinden. Ilık suyla banyo yapıp tıraş olarak, bıyığını düzeltip saçlarını tarayarak hazırlandı, şık bir takım elbise giydi. Nil Çiçeği'ne doğru yola koyuldu. Hepimiz aynı yaştayız, Hamdun, ben, Bedriye ve Seyyide, fakat her birimiz kaderden payımıza düşeni aldık. Bu bedbahtlığın sorumlusu kim? Ben mi, Hamdun mu, yoksa Bedriye mi? Ya da Seyyide? Oysa adalet önüne çıkarılmamız gerekmez miydi?

Nehir teknesi gece kulübüne çevrilmişti, çok şık ve pahalıydı. Sahibesinin zevkini ve doğuştan gelen yeteneğini gözler önüne seriyordu. Masasına oturup bakışlarıyla köşe bucağı incelemeye koyuldu, küreklere, sahneye baktı; tahminleri onu yanıltmamıştı, müdüriyet ofisi üst güvertedeydi, kırmızı halı serili döner merdivenden çıkılıyordu oraya. Bir şişe şampanya söyledi. Ondan başka tek başına gelen yoktu. Neden gelmişti peki? Neden gelmeyecekti? Sahnede genç bir adam Fransız-Arap tarzı şarkılar söyledi; arkasından bir adam konuştu, sonra da dansöz çıktı sahneye. Bütün geceyi Bedriye'yi görmeden mi geçirecekti yani? Ara sıra gözü merdivene takılıyordu.

Topuk tıkırtılarını duymuştu. Derken döner merdivende biri belirdi, vücudu aşağıdan yukarıya doğru ortaya çıkıyordu, nihayet salonun tepesinde başı da göründü: Bedriye el-Menevişi pürdikkat aşağıya bakıyordu. Kelimenin tam anlamıyla patroniçe olmuştu. İzzet onu süzmeye başladı. Bir değişiklik bekliyordu fakat böylesi hiç aklına gelmemişti. Köy ağası karısı gibi şişman, tiksinti uyandıracak kadar tombul bir yüz. Gençliğinden eser kalmamış, feri sönmüştü. Onun yaşındaki kadınlarda güzelliğin izleri kalırdı, gel

gör ki Bedriye bundan yoksundu. Ya rastık çektiği gözlerindeki o bakışların anlamı neydi öyle? Hiç doğal görünmüyordu, hasta mıydı acaba? Sinirleri yıpranmış, hafızası mı gitmişti? Uzun, sefil yılların sonucu buydu işte! Sağı solu süzerken İzzet'e de gelişigüzel baktı. En iyisi görmezlikten gelmek, uzak durmaktı. Fakat iki yana sallana sallana yandaki koridora doğru ilerliyordu. Elinde olmadan gözlerini Bedriye'den ayıramadı. Madem gelmişti, sonuçlarına katlanacaktı. Şimdi aralarında en fazla bir metrelik bir mesafe vardı. Göz göze geldiler. Zoraki gülümsedi İzzet. Bedriye hayretler içinde olduğu yerde kalakaldı, gözlerine inanamıyordu. Alınyazılarında ne varsa onu yaşıyorlardı. İzzet sandalyesini geri iterek ayağa kalktı. Bedriye fısıltıyla, "Yüce Tanrım," diyebildi.

Elini uzattı, tokalaştılar. Boş sandalyeyi işaret ederek o da fısıldadı, "Lütfen."

Bedriye otururken, "El-Hüseyin efendimiz, yardım et!" diye mırıldanıyordu.

İzzet gülerek sordu, "Sana bir içki ısmarlayayım mı?"

"Mümkün değil. Artık içmiyorum. Ya sen, daha bir yudum bile içmedin mi?"

"Hayır, içmeyeceğim, ama sağlığım için."

"Dilerim tez elden şifana kavuşursun. Benim sağlığım da pek iyi sayılmaz. Ama seni görmeyi hiç beklemiyordum. Sağ olanların alnında bu dünyada bir daha karşılaşmak yazılıymış demek."

Aranan kaçağı hatırlayan İzzet'in yüreği cız etmişti. "Her zaman değil," dedi.

"Gençlerin geldiği bu kulübe hangi rüzgâr attı seni?"

Düşünmeden cevap verdi İzzet, "Seni görmeye geldim!"

"Nereden öğrendin?"

"Etrafta tanıdıklar çok."

"Şaşırmışsındır tabii, ama pek çok sebebi var. Sen neler yapıyorsun?"

"Elysée kulübünün sahibiyim," dedi İzzet gülerek.

Bedriye bir kahkaha patlattı, müşterilere aldırmıyordu!

"Tiyatroyu gece kulübüne çevirmek çok zor olmaz, ama seninki kolay değil."

"Çok sebebi var, bunlardan biri de kısa oyunlar sahneleyip oynamak gibi saçma bir hayal."

"Uzun zamandan sonra tekrar sahneye dönmek güzel oluyor mu?"

"Yalnızca aptalca bir rüya."

"Hayatın nasıl geçti, yani biz ayrıldıktan sonra?"

Bedriye kısaca özetledi, "Berbattı, çocukları ve ailesi senden nefret eden umutsuz bir kocayla başka nasıl geçer! Ya sen, evlendin herhalde?"

"Hayır, aynen bıraktığın gibiyim."

"Yanlış yapmışsın, ihtiyar."

"Hayatımız yanlışlarla dolu zaten!"

"Doğru. Benim eğlencem kulübe bayılan delileri seyretmek."

"Sonunda kabak tadı veriyor ama."

"Yine de onlar olmazsa yaşayamayız. Oğlun nasıl?"

İzzet duygularını gizleyerek anlattı, "Harika... Yüksek mühendis."

"Aferin... Dünyada buna çok önem veriliyor."

"Dünyada önem verilen hiçbir şey yok."

Bedriye iç çekti, "Mahalledeki eski günleri hatırlıyor musun?"

"Onlar mutlu günler miydi sence?"

"Evet... Tiyatronun başarılı günlerini... Eski aşkımı... Salatalık turşusu yapan annemi, acaba hâlâ sağ mı? Aklıma gelmişken, Ain Hanım nasıl?"

"Gayet iyi."

"Aferin! Bir gün ziyaretine gidebilsem keşke. Onun evinde mi

kalıyorsun?"

"Mahalleden ayrıldığımdan beri görmedim onu."

"Olamaz! Her halükârda Kıyamet Günü annelerimizle yüzleşeceğiz nasıl olsa!"

"Aynı yolun yolcusu değiliz," dedi İzzet soğuk bir edayla.

"Elbette, sanatta hüsrana uğrayıp gece kulüplerine düşmüş kimseler olarak bizim yolumuz aynı, üstelik en aklı başında olanımızı aynı anda terk ettik!"

İzzet itiraz etti, "Asıl o bizi terk etti."

"Yakında serbest kalacak, hâlâ çıkmadıysa tabii. Ne zaman salıvereceklerini merak ediyorum."

"Artık hiçbir şey hatırlamıyorum."

"Onu görmeyecek misin?"

"Sanmam. Sen?"

"Bunun önemi yok. Ama sen neden geldin buraya?"

"Dedim ya, seni görmeye."

"Eski aşkını unutmadın mı hâlâ?"

İzzet sessiz kalarak gülümsedi.

"Aşk aşağılık bir yalan, çürük bir yumurtadan farksız. Galiba benim tek gerçek aşkım tiyatroydu."

"Sahiden mi? Hem de tesadüfen içine girmene rağmen."

"Ama sevdalandım. Hep sevdim tiyatroyu. Evliliğimin bedbaht günlerinde odama kapanır, bazı rolleri kendi kendime oynayarak teselli bulurdum."

"Yaratıcı avuntu."

Arsızca güldü Bedriye, "Sen kötü adamdın, Hamdun da kahraman, sonuç ne oldu?"

İzzet sivri dilini tutamadı, "Sen de peşimizdeki şeytan!"

"Eğer o şeytan benimle evlenseydi, kimse bizi tutamazdı. O, senin gibi erkekleri cebinden çıkarır."

Kahkahalarına engel olamıyordu. Bu sayede gerginliği azalıyordu.

"Neden sen de annen gibi soylu biri olmadın?" diye sordu Bedriye.

"Kimse anneme benzeyemez."

Yok yere kıkır kıkır gülüyordu, "Kimseye benzemeyen tek kadın senin annen değil. Kulağını açıp dinle de kendin karar ver."

Boyalı saçlarını usulca sallayarak alçak sesle ve özenle okumaya başladı ezberden:

Dostlar, Romalılar, köylüler, bana kulak verin.
Caesar'ı gömmeye geldim, övmeye değil.

Güzel bir düş görürcesine İzzet'in dudaklarına bir gülümseme yayılmıştı, "Harika!" diye mırıldandı.

İzzet'in beğenmesi Bedriye'nin koltuklarını kabartmış, cesaret almıştı, sesini bir kademe daha yükselterek devam etti:

İnsanların yaptığı kötülükler peşlerini bırakmaz;
İyilikse ekseriyetle kemikleriyle birlikte gömülür.

Yan masada oturanlar ses nereden geliyor diye baktılar, yüzleri gülüyordu. İzzet utanmıştı, buna rağmen, "Her şey kemiklerle birlikte gömülür," dedi fısıldayarak, onu yine kısık sesle okumaya teşvik eder bir hali vardı.

Bedriye onun sözlerine aldırmadı bile, kendini sanatına vermiş, kafa tutarcasına, pervasızca anılara kaptırmıştı kendini. Kulüpte oturdukları bölümde sesi yankılanıyordu:

Caesar'ın cenazesinde konuşma yapmaya geldim.
Dostumdu o, sadık ve adil davrandı bana.
Oysa Brutus'a göre haris biriydi o;
Brutus ise şerefli bir adam.

Gözler İzzet'in masasına dönmüştü, öbür taraftaki müşteriler başlarını uzatıp bakıyorlardı. Gerçek sahne o köşedeydi şimdi. Ne yapacağını bilemeyen İzzet utanç içinde boncuk boncuk terliyordu. "Hadi kalkıp müdüriyet odasına gidelim!" dedi yalvarırcasına.

Gel gör ki Bedriye zaman ve mekânın ötesine geçmişti. O zavallı görünümüyle mağrur, meydan okuyan bir hali vardı, sesiyle hem yürekleri hem de teknedeki direkleri titretiyordu:

Daha dün Caesar sözleriyle
Dünyaya meydan okurken, şimdi burada yatıyor.
Bu fakir kullarsa ona hürmet etmiyor.

İçeride bir alkış koptu, hayranlıklarını, nezaketlerini, acıdıklarını, sarhoşluklarını gösteren bir tezahürattı bu. İzzet yalvarıyordu, "Yeter artık."

"Tek yapmam gereken sahnelere dönmek," dedi Bedriye aptalca bir gururla.

Onu kızdırmaktan çekinen İzzet, "Bunu düşüneceğim," diye söz verdi.

"Paramız var, Hamdun geri gelecek, başka eksiğimiz kalıyor mu?"

"Çok güzel, çok güzel."

"Bana çocuk muamelesi mi yapıyorsun?"

"Asla."

Terslenerek ve kızgınlıkla bir daha sordu, "Neden geldin?"

"Dost olduğumuzu düşündüm."

"Sen geçmişimden kalan en berbat şeysin."

"Tanrı seni affetsin."

"Korkak sefil."

"Tanrı seni affetsin, Bedriye."

"Defol, bir daha gelme!"

Söyleneni yaptı, yerinden kalkarak hışımla oradan uzaklaştı. Arkadan Bedriye'nin yüksek sesle okuduğu ezber işitiliyordu:

Dostlar, Romalılar, köylüler, bana kulak verin.
Caesar'ı gömmeye geldim, övmeye değil.

26

Alnında biriken terleri mendiliyle silerek oradan kaçtı. Hangi saçma sapan dürtüler getirmişti onu Nil Çiçeği'ne? Neden ölüleri mezarlarına gömmeyi akıl eden mantığa başvurmamıştı bunu düşünürken? Bu tatsız dakikaları yaşamaya hiç ihtiyacı yoktu, iliklerine işlemişti acısı. Samir'in sahipsiz ve başıboş kalması yetmemiş miydi ona? Kulüpteki odasına kapanıp hayatını gözden geçirmeye başladı.

İlk kez olmuyordu, ancak duyguları altüst olmuştu. Önceleri boşluktan bunalırdı, fakat sonra o boşluğu inanmadığı bir işle doldurmuştu. Yapmamış mıydı? Oysa İzzet ne tiyatro adamıydı ne de gece kulübü ona göreydi. "Ömrümde yaptığım işler bir şeylerden, arzuladığım şeylerden ya da intikam duygularından kaçış oldu hep," diye geçiyordu zihninden. "Beni ilk yoldan çıkaran annemdi, tamamen iyi niyetle hareket etmişti oysa. Böyle şeyleri anlama ya da sindirme yeteneğinden yoksunum. Tek istediğim biraz huzur. Kendimle barışık olmaya ihtiyacım var. Haz dedikleri şey mümkün mü sahiden? Öyleyse, insan ona nasıl ulaşır? Bu sorunun cevabını nerede bulacağım? Kendimi günlük hayatın akışında savrulup gitmeye bırakmışken soru sormanın bana ne yararı olacak?"

Kulüpten dönüşte İzzet'in dairesinde oturmuş karşılıklı tütsülenirken birden aklına Ferec Ya Müsehhil'e sormak geldi. "Sen mutlu musun, Ferec Amca?"

Adam samimiyetle yanıtladı, "Tanrı'ya şükür senin sayende."

Ne demek istediğini anlamadığını fark edince bir daha sordu, "Sence mesut olmak için en önemli şey ne?"

"Sıhhat!"

"Ama kâfi gelmez."

"Para kazanmak."

"Başka?"

"Karın ve çocukların."

Bunların hepsine sahip olmuştu fakat hepsi elinden uçup gitmişti. Böyle bir hayat isteseydi, başka biriyle evlenebilirdi pekâlâ. Hayır, hakikat Ferec Ya Müsehhil'in tahmin ettiğinden çok daha karmaşıktı.

Bir sabah evdeyken telefon çaldı.

"Alo?"

"İzzet Abdülbaki ile mi görüşüyorum?"

"Buyurun. Kim arıyor?"

"Hamdun Agrama'yı hatırlamıyor musun?"

Yüreği boğazına tıkanmıştı adeta, buna rağmen heyecan içinde bağırdı, "Hamdun!"

"Evet."

"İnanmıyorum... Ne güzel... Gözün aydın... gözün aydın... Şimdi neredesin? Hemen gel... Bekliyorum."

Nil Çiçeği'ndeki tatsızlığın ardından aşağı yukarı bir ay geçmişti. Oturup beklemeye başladı, mahzun ve gönülsüz, son bulmak bilmeyen geçmişe öfkeliydi. Çektiği cezadan ona her şeyi değiştirme gücü veren bir ders çıkardığını, ilelebet tesirinde kalma rezaletine karşı koyabileceğini sanmıştı.

Hamdun Agrama geldi.

Beklediği gibi bambaşka bir adamdı karşısındaki, ama değişiklik İzzet'in beklentilerinin de ötesindeydi. Az kalsın tanımayacaktı. Önce kelliği çekti dikkatini, sol gözü sağdakine göre ufalmıştı, bir zamanlar geçirdiği felcin etkisiyle yürüme zorluğu çeken, sağ ba-

cağı kaskatı kesmiş bir adamdı. Eski günahı karşısındaydı işte, kaşları çatık, nefret dolu, yüreğinin merhametle dolmasına izin vermeyen bakışlarla hem de. Kucaklaşırlarken içinde fırtınalar kopuyordu İzzet'in. Bu duygular yeni bir yaşam biçimi arama isteğini körüklemişti. Çekip gitmek geliyordu içinden, aynı şekilde Samir'i görme arzusuyla yanıp tutuşuyordu. Hamdun tam karşısına, Samir'in tercih ettiği koltuğa kuruldu. Bakışıyorlardı, beriki gülümserken, öteki tepkisizdi ya da hafif çarpık ağzından ötürü tebessüm edemiyordu.

İzzet sevinçle konuştu, "Tanrı biliyor ya, seni yeniden gördüğüme nasıl mutlu oldum anlatamam."

Hamdun kısık sesle karşılık verdi, "Ben de öyle düşündüm. Sağlığım iyi değil, ama seni sağlıklı gördüğüme sevindim."

İzzet hemen itiraz etti, "Hayır, hastalığın ne olduğunu ben de öğrendim. Ama bunun önemi yok. İkimizin de başından neler geçti kimbilir, bunları konuşmak için bol bol vaktimiz olacak."

"Ama senin harika bir oğlun var," dedi Hamdun usulca ve kesin bir dille.

İzzet fena sarsılmıştı, fakat şaşkınlığından sıyrılmayı başarıp sordu, "Sen nereden biliyorsun?"

"Parmaklıkların ardında bile olsan haberler kulağına gelir."

"Ne biliyorsun onun hakkında?"

Demin söylediklerine yeni bir şey eklemedi, "Harika bir delikanlı olduğunu."

"Oğlumu kısa sürede kaybettim."

İnanamadığını gösterircesine başını iki yana sallıyordu, fakat başka bir şey demedi. Acaba Hamdun ondan daha fazlasını biliyor olabilir miydi Samir hakkında? Onun huzurunu kaçırmak için hiç düşünmeden konuya girdi, "Bedriye ile ilgili son haber: Gece kulübü patroniçesi olmuş, Nil Çiçeği'nde."

Hamdun'un kılı dahi kıpırdamamıştı. Laf olsun diye sordu, "Na-

sıl, iyi mi?"

"Yaşlanmış ve bunamış!"

"Hepimizin sonu o, ama onunki biraz erken olmuş."

"Sana dönelim... Geleceğe dair planların var mı?"

"Hiçbir şey yok."

Bu cevabı beklemekle birlikte içerlemişti. Sonra dostça ekledi, "Dert etme... Ama sağlığın iyi değil."

"Yıllar önce kısmi felç geçirdim, bundan daha fazla iyileşmem imkânsız."

"Çok kötü... Ama umudunu yitirme... Yazmayı özlemişsindir herhalde!"

"Tek bir cümle bile yazamıyorum artık."

"Neyse, nasıl geçineceğim diye tasalanma sakın."

"Sen iyi bir dostsun!" Hamdun minnetle söylemişti bu sözleri.

Ansızın, sezdirmeden, ortada bir neden yokken hava değişiverdi. İzzet zaman ve mekândan kopup cehennem ateşine atlamıştı, kararlılıkla yerinden kalkıp yalan perdesini kaldırdı. Ok gibi fırlamıştı yerinden, çıldırmış gibi itiraf etti. "Mektubu yazan bendim."

Hamdun hayretle bakıyordu. "Hangi mektubu?"

"Sen tutuklandıktan sonra savcılığa gönderilen ihbar mektubunu."

Derin, ağır bir sessizlik çöktü aniden. Hamdun şaşkına dönmüş bakıyordu, "Sen mi?" diyebildi.

"Evet... Senin o mektuptan önce teslim olduğunu biliyorum, fakat mektubu ben göndermiştim."

Hamdun güçlükle yutkundu, "Neden?"

"Sözüm ona adalet yerini bulsun diye, aslında karına sahip olmak için!"

Hamdun şüpheyle sordu, "Bedriye ile mi evlendin?"

"Hayır. Evdeki hesap çarşıya uymaz, çünkü çarşıda bilmedi-

ğimiz kimseler de vardır."

Sele kapılmış karmakarışık duyguların üzeri sessizlikle örtülmüştü, derken İzzet çılgın hezeyanından sıyrılıp sakin ve her şeye razı olmaya hazır bir tavır takınarak konuştu, "Demin duydukların sana ne hissettirdi?"

Hamdun'un cevabı ağırdı. "Pisliğin tekisin, hoş, pek çok kimseden daha iğrenç sayılmazsın."

Kızmamıştı, işittiği azarı gizli sarhoşluğun etkisiyle söylenmiş sözler olarak kabul etti. Ateşle oynuyordu, yüreğine neşe ve ilham veriyordu böyle davranmak. "Geçmişi unutmak için önümüzde fırsat var!" Sesinde memnuniyetsizlik gösteren tek bir iz yoktu.

Hamdun asık suratla karşılık verdi, "Sence çeyrek asır unutmaya yetmedi mi?"

"Hayır."

"Ne demek istiyorsun?"

"İşlerimizi yeni bir ruhla ele almamız gerektiğini söylüyorum."

"Kaderlerimiz yeniden birleşsin mi istiyorsun?"

"Bütün samimiyetimle."

"Sen günahının kefaretini ödemek istiyorsun, bunu şiddetle reddediyorum."

"Neden geldin beni görmeye?"

"Senden bir an bile şüphe etmemiştim."

"Geçmişte kendimizi harcadık, şimdi geri kazanmaya çalışmalıyız."

Hamdun iyice sinirlenmişti, "Yüzüne tükürmem lazım."

İzzet gülümseyerek bakıyordu, direnme gücüne hayran kalmıştı. "Senden ben sorumluyum."

"Sen bir böceğin sorumluğunu bile almaktan acizsin."

"Bence sen bir daha düşün."

"Bugünden sonra seni bir daha görmeyeceğim."

"Geçimini nasıl sağlayacaksın?"

"Aynı soruyu oğluna sordun mu?"

Bu sözler İzzet'in yüreğini sızlatmıştı, Hamdun konuşurken sesini çıkaramadı, "Hoşgörü gösterirsem, bunca yıl boşuna yaşamış olurum."

"Benim aklımda içinde Hamdun, İzzet, Bedriye ve Seyyide'nin yer alacağı sağlıklı bir hayat kurmak var."

"Bizi daha önce huzura kavuşmak için kullandığın gibi şimdi de başkalarını mahvetmek için kullanmak istiyorsun, böylece kavuşamadığın mutluluğu bu yıkıntıların üzerine inşa edebilirsin."

İzzet ısrarla ekledi, "Ben her şeyin bedelini ödedim, hem de faiziyle."

"Öyle olsaydı, hepimizi birden düşünmezdin."

Hamdun plastik sapkı kalın bastonuna dayanarak ayağa kalkmaya yeltendi. İzzet yalvarırcasına, "İnadı bırak," diyordu.

Hamdun ağır ağır doğruldu. Kapıya yöneldi. İzzet sorusunu tekrarladı, "Geçimini nasıl sağlayacaksın?"

Hiç durmadan yanıtladı Hamdun, "Oğlunun sağladığı gibi."

Yüreği sıkışacak gibi oldu, kaygıyla atıldı, "Onun hakkında bir şeyler biliyorsun. Söyle, oğlumla ilgili bildiğin ne?"

Adımını kapıdan dışarı atarken cevapladı Hamdun, "Seni ilgilendirmeyen işlere burnunu sokma!"

27

Hikâyeci naklediyor:

İzzet bambaşka bir insan olmuştu. Hamdun gittikten sonra birinci İzzet ile ötekisi aynı yerde yan yana yaşamaya başladılar. Tıpatıp birbirlerine benziyorlardı, ancak Birinci Ötekine korkuyla karışık şaşkınlıkla aval aval bakar, Ötekinin kendisinden korktuğuna inanırdı.

Aynı gemide olsalar akıntı onları nereye sürüklerdi acaba? Çeyrek yüzyıldır kendi fikirlerini kendi üretmeye alışmış, öteki de ona kafa tutacak cesarete sahip bir ortak gibi hareket etmişti. Şimdi de, "Ben devam etmeyeceğim," dediği geliyordu kulağına.

Çekinerek sordu, "Ne demek istiyorsun?"

Fakat Ötekinden ses çıkmadı. Varlığıyla ilgilenmiyor, onun farkına varmıyor gibiydi. Kendi kendine söylenircesine konuşuyordu, "Devam etmeyeceğim, artık buna imkân yok."

Birincinin aklının ucundan geçmemiş hesaplar yapardı. Ferec Ya Müsehhil'e, "Seni terk ediyorum, canın isterse kulübü sen idare et," demişti mesela.

Ferec Ya Müsehhil gözlerini ona dikip olduğu yerde kalakalınca Öteki devam etmişti, "Evimdeki eşyaları satacağım, tabloları da, neyim varsa."

Birinci İzzet karşı çıkıyordu, "Buna hakkın yok."

Ama Öteki tek söz sahibi kendisi gibi davranıyordu. Birinci ona direnecek gücü olmadığını anlamıştı, bunun üzerine Ferec Ya Müsehhil'e onun isteklerini kabul etmesini, emirlerini yerine getirir gibi yapmasını ama her şeyi yerinde tutmasını istedi. Derken bir gün, Öteki sarılarak vedalaştı Ferec Ya Müsehhil ile. Ferec Amca

merakla sordu, "Ta başından sana tavsiye ettiğimi yapıp mahalleye mi dönüyorsun?"

Birinci şaşırmıştı, "Sahiden mahalleye geri mi döneceğiz?"

Öteki her zamanki gibi kulak asmadı, taksiye doğru ilerledi. Taşıt yola çıkmadan önce Ferec'e döndü Öteki, "Bir gün oğlum Samir'i yeniden göreceğim gönlüme doğuyor."

İhtiyarın cevabı, "Ümidini kaybetmezsen onu bulursun," olmuştu.

Öteki taksiye binmişti, Birinci de peşinden, sonra da taksi mahalleye doğru yola çıktı. Mahallenin girişinde taksi durdu, bundan sonrasını yaya gideceklerdi. Birinci hayretler içindeydi, işitmekle görmek aynı şey değilmiş, diyordu kendi kendine. Mahalle acayip değişmişti. Yollar yeniden kaplanmış, taş döşemenin yerini asfalt almıştı. Sokak lambaları duvarlarda asılıydı. Boş arsalar yok olmuş, yerlerine evler, okullar inşa edilmişti. Yepyeni görünüyordu her taraf, kızlar peçesiz, elbiseleriyle dolaşıyorlardı sokakta. Hiç değişmeyen yalnızca tünelle tepedeki eski hisardı. Ain Hanım'ın binaları yeni boyanmıştı. Evin kapısına gelince, doldurulmuş timsahın altına ustaca gizlenmişti, arkasında kalan cennete dair hiçbir ipucu vermiyordu. Kimse fark etmemişti geldiklerini, onları tanıyan yoktu. Yabancı bir mahallede iki yabancıydılar.

Birinci memnun olmamıştı, "Yurtdışına gitseydik daha iyi olmaz mıydı?"

Ama Öteki kapıyı çalıyordu bile. Kendinden emin adımlarla içeri girdi, sanki kendi evine giriyordu. Yaşlı hizmetkâr tanımıştı onu, neşeyle çığlık atıyordu. "Az sonra Ain'i göreceksin," dedi Birinci. "Ona ne diyeceksin?"

Birinci yasemin ve kına çiçeği kokularını takip ederek Ötekini unutuvermişti. Kedi neslinin yeni üyelerinden bir ilişti gözüne,

Bereket, Nergis, Enaam ya da Sabah değildi bu.

"İşte Seyyide!"

Uzun zaman önce hayatını feda etmek üzere geçtiği koridorda görünmüştü. Yaşlanınca tıpkı annesine benzemişti, ama zayıf ve solgundu. Acı çekmişti hep. Atılgan olan benim, sen değil. Ama o sana bakıyor, sanki beni görmüyor bile. Anıların ağırlığı altında sessizce bakışıyorsunuz. Derken Öteki konuştu, "Nasılsın, Seyyide?"

Öyle heyecanlanmıştı ki cevap vermedi. Feri sönmüş gözleri yaşlarla dolmuştu. Belki bir anda bütün geçmiş gözünün önünden geçiyordu, sonunda güç bela konuşabildi, "Gelsene, balkona çıkalım, orası daha havadar."

Ağustos sonunda bir akşam vaktiydi, hava sıcaktı, gidip eski divana oturdu. Ev dışında her şey değişmişti. Koruya bakarken orada çocukça saçmalıklar yaşanmış olduğunu düşünüyordu.

Öteki merak ediyordu, "Annem nerede?"

"Odasında."

"Geldiğimden haberi yok mu?"

Seyyide derin bir soluk almak dışında ses çıkarmayınca, soruyu tekrarladı. "Yatağından hiç çıkmıyor."

"Hasta mı?"

"Değil, ihtiyarladı."

"Beni önce onun yanında götürseydin keşke."

"Önce bazı şeyleri öğrenmen gerek." Merakla baktı Seyyide'ye. "Gözleri görmüyor."

Öteki kaşlarını çattı, canı sıkılmıştı. Birinci ise Ferec Ya Müsehhil evde her olan biteni öğrenememiş demek diye düşünüyordu. Seyyide devam etti, "Kulağı da duymuyor!"

Öteki ayağa kalktı, iyice dertlenmişti. "Erkenden doktora görünmedi mi?"

"Göründü tabii, ama kimsenin elinden bir şey gelmez, Tanrı'nın

takdiri."

Birinci hüzünlenmişti, "Her eve dönüşün bir bedeli olur."

Öteki fırlayıp Ain'in odasında aldığı soluğu. Antika, sayvanlı karyolada yeşil yorganın altından yüzü görünüyordu. Başındaki beyaz tülbent sıyrılınca gümüşi lüleleri ortaya çıkmıştı. Avurtları çökmüş, yüzü kararmıştı, yaşlılıktan kırış kırıştı. Seslendi, "Anne!"

İkisi birden eğilip aynı anda alnına birer öpücük kondurdular. Hafifçe kımıldanarak fısıltıyla konuştu, "Seyyide?"

Birinci, "Boşuna geldik," dedi Ötekine dönüp.

Öteki üzüntüyle sesleniyordu, "Anne, ben İzzet."

Birinci, "Sen söylüyor, sen işitiyorsun," dedi.

"Seninle Samir için dua etmeyi hiç bırakmadı," diye anlattı Seyyide.

Birinci dayanamıyordu, "Hadi, çekip gidelim bu ülkeden."

Hava kararırken Öteki ile Seyyide balkona döndüler. "Nasıl olsa tanıyacak beni," diye avunuyordu.

Seyyide uyardı, "Yavaş yavaş, alıştıra alıştıra, fazla heyecanlanmaması gerek."

Seyyide azıcık öteye kayınca farkında olmadan Birinci'ye sokulmuştu, bunun üstüne Birinci atıldı, "Ben gidiyorum."

"Nereye?" dedi Öteki.

"Nereye olursa."

Öteki itiraz etti, "Fakat burası senin evin."

"Fakat..."

Sözünü kesti, "Senin evin ve öyle olacak."

"Tam olarak ne diyorsun?" diye sordu Birinci.

O sırada Seyyide merak içinde Ötekini süzüyordu, gülerek baktı kadına, "Değiştiğime inanıyor musun?"

"Her şey değişti."

Birinci dalga geçiyordu, "Şimdi sen ona uzun bir gazel de okursun."

Seyyide oğlunu merak ediyordu, "Samir'den hiç haber var mı?"

"Yeni bir şey yok," dedi Öteki. "Çok uzaklarda. Annem gibi o da uzaklara gitti."

"Sağ olduğunu, iyi olduğunu bilseydim keşke!"

Öteki gönlünden geçenlerin etkisindeydi hâlâ, "Öyle zaten, bir gün kavuşacağız."

"Yurtdışına gitmeliyiz."

Seyyide ilk kez Ötekinden uzak durmuyordu. Birlikte bahçeyi seyrettiler.

Birinci artık gitme vaktinin geldiğini hissediyordu, derken Seyyide'nin dediklerini duydu, "Ain Hanım malını mülkünü kurduğu yardım vakfına bağışladı, zamanı gelince açıklanacak."

Öteki bir an düşündükten sonra ilgisizce, "En iyisini yapmış," diye belirtti.

"Seni de vakfın idaresine getirdi, senden de Samir devralacak."

Ne diyeceğini bilemiyordu, "Harika."

Seyyide anlatmaya devam etti, "Bunu yaparken, senin için ne dedi biliyor musun? İstese de istemese de hayır işleri yapacak."

Öteki gülümsedi, "İsteyerek yapacağım."

Birinci yerinde duramıyordu, "Sana elveda diyorum."

Evden ayrıldı. Mahalleden çıktı. Dupré Caddesi'ne gitti. Bir süre dairesinde dinlendi. Kulübe girerken şantöz açılış şarkısını söylüyordu, "Ah güllerle yaseminler, Tanrı'nın sevgilisi kına çiçekleri."

Kalabalık salona bir bakış attıktan sonra müdür odasına yöneldi. Tek başına kalır kalmaz yüksek sesle konuşmaya başladı, "Samir geri gelince, kendisini bekleyen üç baba bulacak karşısında, ben, Öteki ve Hamdun, bunlardan birini kendine baba olarak seçecek, tıpkı kendi hayatını seçtiği gibi.

28

Hikâyeci anlatıyor:

Kadir Gecesi, Ain Hanım'a beklenmedik bir kuvvet gelmişti. Akşam yemeği için getirilen yoğurttan bir kaşık dahi almayı reddederek Seyyide'den doğrulmasına yardım etmesini istedi. Seyyide sırtına bir yastık koyarak yarı oturur pozisyona getirdi onu.

Ain gülücükler saçarak konuşuyordu, "Hava güzel olsun, toprak ilahi ışıkla aydınlansın, küçük kuşlar cıvıldasın." Gülümsemeye devam ediyordu. "Küçükken sevdiğim bir şarkıyı söyleyeceğim."

İnce, dokunaklı sesiyle şarkıya başladı, "Güzel kumru, eşim nerede?" Derken bağırmaya başladı Ain, "Görüyorum... Açık seçik görebiliyorum."

Öteki yanına sokularak endişeyle sordu, "Anne, beni görüyor musun?"

Fakat Ain onu yok saymakta ısrarlıydı, "Gelmiş geçmiş iyi insanları görüyorum... Bana sesleniyorlar... Duyuyorum ve seslerine gidiyorum... Ain geliyor."

Hikâyeci ekliyor:

Ain Hanım ölmedi... Onun vefatında sağ olanlar bile tanımıyorlardı onu, daha doğrusu çoğu tanımıyordu. Yalnızca hikâyecinin aktardıklarını bilirler. Ama Ain Hanım ölmemişti... Oturduğu evin yerine yapılan hastane bugün hâlâ "Ain Hanım Hastanesi" olarak anılır.

Yirminci yüzyılın ilk yarısında, Kahire; varlıklı, dul bir kadın: Ain hanım. Şımartarak büyüttüğü oğlu İzzet, arkadaşı Hamdun, ikisinin de âşık olduğu güzel Bedriye ve bahtsız Seyyide; bütün bir mahalle ve o mahallede Mısır'ın saklı yüzü.

Necip Mahfuz, *Aşk Zamanı*'nda okurunu umutsuz bir aşkın çevresinde ördüğü entrikalara, yeraltı örgütlerine, örtünmeye mahkûm kadınların cesaretle adım attığı tiyatro ve gösteri dünyasına götürüyor. Gerçekleşmeyecek hayallerin peşinde koşan, yolunu tesadüflerle ören ve kendi tercihi olan yalnızlığın içinde avunmaya çalışan amaçsız ve hedefsiz İzzet, en yakınlarının kaderini değiştirecek adımı attığında bu seçimin yalnız onlara değil kendine de ihanet olduğunu çok sonra anlayacaktır.

Kulüpteki odasına kapanıp hayatını gözden geçirmeye başladı. İlk kez değildi, ancak duyguları altüst olmuştu. Önceleri boşluktan bunalırdı, fakat sonra o boşluğu inanmadığı bir işle doldurmuştu. Doldurmamış mıydı? Oysa İzzet ne tiyatro adamıydı ne de gece kulübü ona göreydi. "Ömrümde yaptığım işler bir şeylerden, arzuladığım şeylerden ya da intikam duygularından kaçış oldu hep," diye geçiyordu zihninden. "Beni yoldan ilk çıkaran annemdi, tamamen iyi niyetle hareket etmişti oysa. Böyle şeyleri anlama ya da sindirme yeteneğinden yoksunum. Tek istediğim biraz huzur. Kendimle barışık olmaya ihtiyacım var."

978-9944-756-60-0

9 789944 756600

10 TL